

กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

กาญจนา วงศ์วิเศษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรี
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**Knowledge Transference Processes of Marching Band of
Lomsakwittayakom School, Lomsak District in Petchabun Province**

Kanjana Wongwises

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements

for master of arts Program in Music

Academic Year 2015

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทีคโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ชื่อผู้วิจัย กาญจนา วงศ์วิเศษ
สาขาวิชา คณิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวีโรจน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาดมหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิต

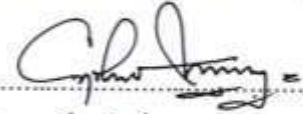

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิท จันทศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนัส วัฒนไชยยศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวีโรจน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์อัครักษ์ บุญแจ)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์จิระพันธ์ อ่อนอ่อน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ชื่อผู้วิจัย	กาญจนา วงศ์วิเศษ
สาขาวิชา	ดนตรี
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์มนัส วัฒนไชยยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูสอนวง โยชวาทิต รุ่นพี่ และนักเรียนที่เป็นสมาชิกในวงโยชวาทิต จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการวง ได้แก่ รูปแบบการจัดการวงโยชวาทิต การคัดเลือกนักดนตรี การจัดหาอุปกรณ์ การบริหารงบประมาณวง และการจัดแผนฝึกซ้อม 2) ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีได้แก่ ระบบสมาชิกใหม่ และระบบรุ่นพี่รุ่นน้อง 3) ด้านรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆ และ 4) ด้านปัญหาและอุปสรรค

คำสำคัญ: กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต

Title **Knowledge Transference Processes of Marching Band
of Lomsakwittayakom School, Lomsak District in
Petchabun Province**

Author **Kanjana Wongwises**

Program **Music**

Major Advisor **Associate Professor Dr.Manat Wattanachaiyot**

Co-advisor **Assistant Professor Bunjong Cholvirot**

Academic Year **2015**

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the knowledge transference processes of Lomsakwittayakom School, Lomsak District in Petchabun Province. The samples included thirty of marching band teachers, senior students, and other band members. Data were collected using interview protocol and observation checklist, and were descriptively analyzed.

The findings revealed that the knowledge transference processes of Lomsakwittayakom School, Lomsak District in Petchabun Province involved four components, i.e., 1) band management – management model, musician recruitment, procurement of instruments, budget management, and rehearsal planning; 2) musical knowledge transference – membership system and seniority system; 3) patterns of instrumental performance; and 4) problems and obstacles.

Keyword: Knowledge Transference Processes

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคมอำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. โกวิท วัชรศิริ รองศาสตราจารย์ ดร. มนต์ วัฒนไชยยศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์, อาจารย์อนุรักษ์ บุญแจะ, อาจารย์จิระพันธ์ อ่อนเถื่อน ที่ได้ให้ความเมตตาตลอดเวลาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยจนเป็นผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอาจารย์วราสรณ์ เนตรทิพย์, อาจารย์คนุสรณ์ กาญจนวงศ์ และคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ ขอขอบคุณคณะครูอาจารย์และนักเรียน โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์แบบสอบถามได้อย่างสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้การอบรมสั่งสอนปลูกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ

กาญจนา วงศ์วิเศษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
ประกาศคณาจารย์.....	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
องค์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวงโยทวาทิต	4
แนวคิดด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้	11
ทฤษฎีการเรียนรู้.....	16
บริบทพื้นที่ที่ทำการวิจัย	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
ตอนที่ 1 วงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	38
ตอนที่ 2 กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	78
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	92
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ	94
ภาคผนวก ค แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญและสัมภาษณ์	99
ภาคผนวก ง แบบตอบรับในการเผยแพร่บทความวิจัย	134
ภาคผนวก จ สำเนาใบประกาศนียบัตร	136
ประวัติผู้วิจัย	138

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม.....	25
2	รายชื่อเพลงวง โยธวาทีตโรงเรียนหล่มสัก.....	49
3	ตารางแสดงค่าตัวโน้ต.....	60

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	3
2	โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	25
3	แผนผังวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	39
4	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมช่วงยุคก่อตั้ง	39
5	การฝึกซ้อมเดินขบวนของวงโยชวาทิตบริเวณถนนตลาดหล่มสัก	40
6	การฝึกซ้อมจัดขบวนวงโยชวาทิตภายในโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	40
7	การฝึกซ้อมวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	41
8	การควบคุมการเดินขบวนของวงโยชวาทิตโดยรุ่นพี่	42
9	การตั้งขบวนวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	42
10	การฝึกซ้อมร่วมกันระหว่าง 2 โรงเรียน	43
11	การตั้งขบวนเตรียมการรับเสด็จ	43
12	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมบรรเลงพิธีวันลูกเสือโลก	44
13	ห้องดนตรีโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	45
14	โครงสร้างวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	46
15	การเตรียมตัวฝึกซ้อมเพื่อร่วมประกวดวงโยชวาทิตในปีพ.ศ.2531	48
16	เตรียมเดินขบวนงานกีฬาภายในโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	49
17	กระบวนการถ่ายทอวงโยชวาทิตโดยครูผู้สอน	50
18	ระบบการนำเข้าสู่วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสัก	55
19	บรรทัด 5 เส้น	59
20	กุญแจซอล หรือ G Clef	59
21	กุญแจฟา หรือ F Clef	59
22	Time Signature	60
23	แบบฝึกหัดให้กับผู้เรียน	61
24	การจัดรูปขบวน	68
25	การเลี้ยวกลับหลัง	68

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
26 การหมูน เลี้ยวมุมฉากไปทางซ้าย.....	69
27 การหมูน เลี้ยวมุมฉากไปทางขวา.....	70
28 สรุปการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโดยครูผู้สอน.....	76
29 สรุปกระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโดยครูผู้สอน.....	77

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วงโยชวาทิตในช่วงยุคแรกเป็นดนตรีสำหรับใช้ในกองทัพ ในการเดินแถวเข้าสู่สนามของทหารและใช้ในการประกอบการเล่นสนามเพื่อปลุกใจในยามศึกสงคราม หรือใช้ในพิธีกรรมต่างๆของทหารโดยเฉพาะ เริ่มก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในประเทศเยอรมันในปี ค.ศ.1618 วงโยชวาทิตเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงรัชกาลที่ 4 ปัจจุบัน วงโยชวาทิตมีบทบาทสำคัญ ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมในประเทศไทย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งที่ไม่อยู่ในแผนการศึกษาของชาติก็ตาม

ปัจจุบันวงโยชวาทิต เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน ที่จะจัดขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมทั้ง 13 กิจกรรม ที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535, น.4-6) จึงเป็นปัญหาเบื้องต้นของการเรียนการสอนวงโยชวาทิต 3 ประการ คือ 1) การสนับสนุนให้เปิดกิจกรรมวงโยชวาทิตในโรงเรียน 2) วงโยชวาทิตไม่อยู่ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด การสนับสนุนในด้านต่างๆ เกิดปัญหาอุปสรรคมากมาย ถ้าโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญ 3) วงโยชวาทิตจำนวนมากไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากการถ่ายทอดด้าน

วงโยชวาทิตนั้นเป็นตัวแปรสำคัญ สิ่งทีกล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงปัญหาเพียงส่วนหนึ่งควรที่จะนำสิ่งต่างๆมา ศึกษาในความเป็นไปได้ที่จะทำให้การพัฒนาวงโยชวาทิตของโรงเรียนได้พัฒนาไปได้ด้วยดีและมีมาตรฐาน โดยทั่วไปจะยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หลักในการสอนวงโยชวาทิตให้ประสบความสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความสามารถของทั้งครูผู้สอนและนักเรียน ระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน ต้องสามารถทำให้นักเรียนเกิดความรักสามัคคีทั้งด้านการมีส่วนร่วมและในด้านดนตรี นอกจากนั้นความล้มเหลวของวงโยชวาทิตบางโรงเรียนเกิดจากการทำงานที่ขาดแผนการดำเนินการที่ดี ด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ การบริหารบุคคล การบริหารเวลา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ (ชนาคาร แพทย์วงศ์, 2541, น.280)

โรงเรียนหล่มสักวิทยาคมตั้งอยู่ที่ เลขที่ 15 ถนนเทศบาล1 ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นโรงเรียนประจำอำเภอขนาดใหญ่พิเศษ มีชื่อเสียงในเรื่อง วงโยชวาทิตเป็นที่ยอมรับของผู้คนทั่วไปและหน่วยงานราชการต่างๆในจังหวัด มีผลงานอย่างต่อเนื่องและ เป็นวงโยชวาทิตที่มีอายุในการก่อตั้งมากกว่า 25 ปีและสามารถถ่ายทอดสืบต่อกันเป็นรุ่นสู่รุ่นและใช้ระบบ

แบบที่สอนน้อง โดยมีอาจารย์ควบคุมวงคอยดูแลระบบในการเรียนการสอนของแต่ละเครื่อง (เครื่อง เป่าทองเหลือง เครื่องเป่าลมไม้ เครื่องกระทบ) การเข้าร่วมวง ระเบียบการเดินแถว การอยู่ร่วมกันเป็น หมู่คณะตลอดจนระเบียบภายในวงที่ส่งผลให้วงโยธวาทิตของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องกระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา องค์ประกอบและรูปแบบของวงโยธวาทิต ด้านเกียรติยศรางวัลที่ได้รับ ในด้านการเลือกบทเพลง และ ในด้านกระบวนการถ่ายทอด ด้านระเบียบวินัยด้านดนตรี ด้านรูปแบบขบวน ด้านรูปแบบพิธีการต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีความสนใจและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่มีความต้องการจะก่อตั้งวงโยธวาทิตสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่องกระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้แบ่ง ขอบเขตในการวิจัยออก ดังนี้

1. เนื้อหา

1.1 ศึกษาประวัติวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีทางสังคม ทฤษฎีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ และ ทฤษฎีหน้าที่นิยม

1.2 ศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีทางสังคม ทฤษฎีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ และทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์

2. พื้นที่

พื้นที่การศึกษา โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ผู้ถ่ายทอด ได้แก่ ครูผู้ควบคุมวง รุ่นพี่ เพื่อน 2) ผู้รับการถ่ายทอด ได้แก่ สมาชิกวงโยชวาทิตโรงเรียนห่มสั๊กวิทยาลัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนากระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต บนพื้นฐานของสภาพบริบทและศักยภาพของโรงเรียน
2. ทราบถึงกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนห่มสั๊กวิทยาลัย อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการถ่ายทอด หมายถึง กระบวนการส่งต่อองค์ความรู้ด้านวงโยชวาทิตของวงโยชวาทิตสากลของโรงเรียนห่มสั๊กวิทยาลัย

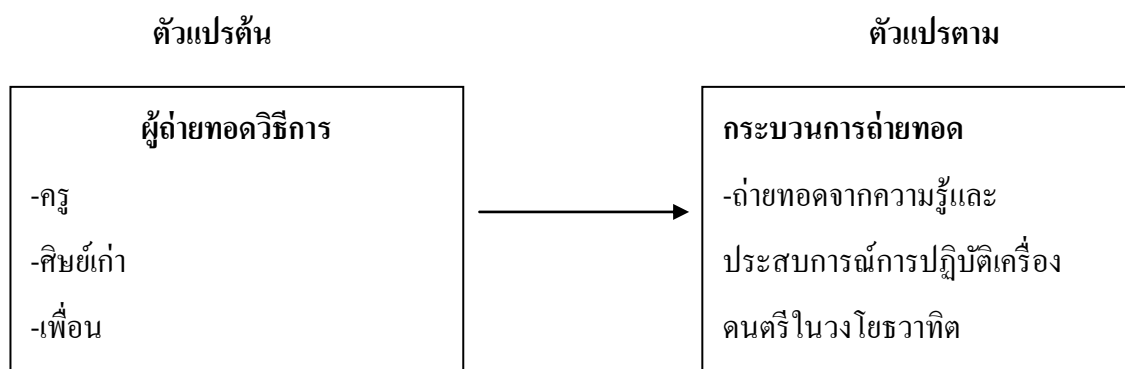
วงโยชวาทิต หมายถึง วงโยชวาทิตสากลของโรงเรียนห่มสั๊กวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2557

ผู้ถ่ายทอด หมายถึง ครูผู้ควบคุมวง รุ่นพี่ เพื่อนร่วมวง

ผู้รับการถ่ายทอด หมายถึง สมาชิกวงโยชวาทิตโรงเรียนห่มสั๊กวิทยาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดของงานวิจัยเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนห่มสั๊กวิทยาลัย อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่องกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการนำเสนอได้ดังนี้

1. องค์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวงโยชวาทิต
2. แนวคิดด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้
3. ทฤษฎีการเรียนรู้
4. บริบทพื้นที่ที่ทำการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวงโยชวาทิต

วงโยชวาทิตหมายถึง กลุ่มผู้เล่นเครื่องดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องเป่าทองเหลือง และเครื่องกระทบ โยชวาทิตแต่เดิมนั้นตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ทางทหารที่เรียกว่า "วงดุริยางค์ทหาร" ปัจจุบัน โยชวาทิตได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถบรรเลงในงานต่างๆ ได้นอกเหนือจากการบรรเลงในกองทัพ

การจัดรูปแบบวงดนตรีและบทบาทเพลงที่ใช้บรรเลงจึงมีความแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. วงโยชวาทิตที่อยู่ในกองทหาร (Military band)
2. วงโยชวาทิตในโรงเรียน (Marching band)
3. วงเครื่องเป่าลมไม้ (Wind band)
4. วงเครื่องเคาะ (Percussion band)
5. วงเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass band)

1. วงโยชวาทิตที่อยู่ในกองทหาร (Military band) มีทั้ง 4 เหล่าทัพลักษณะการจัดวงบทเพลงระเบียบวินัยต่างๆ เหมือนวงโยชวาทิตที่อยู่ในโรงเรียน มีลักษณะการใช้งานเหมือนกันบทเพลงก็ไม่หนักเท่ากับวงโยชวาทิตที่อยู่ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพลงเดินสวนสนามเท่านั้น มีระเบียบวินัยทางทหารการทำวงดนตรีประเภทนี้ไม่เป็นการประกวดประชันกัน เพียงแต่ใช้งานได้ในกิจกรรมทหาร

2. วงโยชวาทิตในโรงเรียน (Marching band) มีลักษณะการจัดวงดนตรีเหมือนกับที่ใช้ในราชการทหารทุกอย่าง การจัดวงดนตรีลักษณะบทเพลงที่ใช้บรรเลงระเบียบวินัย ลักษณะการใช้งานจะแตกต่างกันก็ตรงที่ตัวของบุคคล ถ้าเป็นของโรงเรียนก็จะจัดเป็น นักเรียน แต่ถ้าเป็นวงโยชวาทิตของทหารก็จะเป็นทหารเท่านั้น แต่การจัดวงโยชวาทิตในโรงเรียนค่อนข้างยุ่งยากกว่าทหารเพราะผู้บรรเลงเป็นนักเรียน มีระยะเวลาจำกัด คือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่1 – 6 มีเวลาในการฝึกบรรเลงอยู่เพียง5 ปี แต่ส่วนของทหารนั้น เป็นทหารอาชีพ มีการเรียนและ การฝึกด้านดนตรีอย่างเดียวจึงมีความชำนาญสูงกว่านักเรียน การทำวงโยชวาทิตระดับนักเรียนต้องใช้เทคนิคค่อนข้างสูง ครูฝึกจะต้องมีความสามารถรอบรู้ในทุกด้าน การประสมวงดนตรีมีกลุ่มเครื่องดนตรี3กลุ่ม ได้แก่ 1)กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง 2)กลุ่มเครื่องลมไม้ และ3)กลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ

3. วงเครื่องเป่าลมไม้ (Wind band) เป็นวงดนตรีที่มีเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมนไม้ ประสมกับเครื่องตีบ้าง หรือเครื่องดนตรีจำพวก Melodica, Melodian ประสมกับ เครื่องประกอบจังหวะ ซึ่งวง ดนตรีประเภทนี้อยู่ใน โรงเรียนระดับ ประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เพราะเหมาะสมกับเด็กในวัยนั้นๆการจัดการวงก็ตามสะดวกบทเพลงก็ง่ายๆ คงมีแต่ทำนองอย่างเดียวไม่เน้นถึงประสานเสียงแต่ อย่างใด การทำ วงดนตรีประเภทนี้ ก็เพียงแต่ ใช้กิจกรรมของโรงเรียนเท่านั้นไม่เน้นเรื่องการ ประกวดประชันกัน

4. วงเครื่องเคาะ (Percussion band) เป็นวงดนตรีที่เน้น เครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด เครื่องดนตรีใช้ประสมวงก็มีพวกเบลไลลา (Bellyra) รวมกับ เครื่องดนตรีประเภทกลองต่างๆการจัดการวงดนตรีไม่คำนึงถึงแบบแผนเท่าใดนักจัดตามสะดวก ส่วนบทเพลงมีเพียงทำนองหลัก ไม่มีการประสานเสียงการทำวงดนตรีประเภทนี้เพียงเพื่อใช้ในกิจกรรมของ โรงเรียนเช่นเดียวกับวงดนตรี

5. วงเครื่องเป่าทองเหลือง (Brass band) เป็นวงดนตรีที่มีเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลือง (แตร) ผสมกับเครื่องประกอบจังหวะเป็นหลัก ไม่มีลักษณะการจัดรูปแบบวงที่แน่นอนนิยมใช้เพลง พื้นบ้านและเพลงสมัยนิยมเพื่อความสนุกสนาน มีจำนวนผู้เล่นประมาณ 5-10 คน มักใช้ในกิจกรรมที่เป็นขบวนแห่งานประเพณีต่างๆตามท้องถิ่น ไม่นิยมในระดับ โรงเรียน แต่จะนิยมในระดับชาวบ้านมากกว่า ลักษณะการบรรเลงจะเดินบรรเลง หรือ นั่ง บรรเลง ตามความเหมาะสมของกิจกรรมนั้นๆ

สรุปได้ว่า วงโยชวาทิต หมายถึง วงดนตรีที่ใช้ในกองประกอบด้วยทั้งเครื่องทองเหลือง เครื่องลมไม้ และเครื่องประกอบจังหวะ โดยวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมเป็นวงดนตรีประเภทวงโยชวาทิตในโรงเรียน (Marching band) มีลักษณะการจัดวงดนตรีเหมือนกับที่ใช้ในราชการทหารทุกอย่าง การจัดวงดนตรีลักษณะบทเพลงที่ใช้บรรเลง

ประวัติวงโยชวาทิต

โยชวาทิต มีความหมายมาจากคำว่า โยธา หมายถึง พลรบ, ทหาร วาทิต หมายถึง คนตรีผู้บรรเลง ความหมายในการใช้งานคือ การบรรเลงเพลงขอยเท้าเข้าสู่สนามรบของทหาร ซึ่งส่วนมากจะเป็นเพลงมาร์ช (march) จะใช้ผู้บรรเลงเพลงเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ เป็นกองเกียรติยศในพิธีการต่างๆ ตลอดจนการเข้าร่วมพิธีการทางทหารหรือพิธีการฝั่งศพทหารที่เสียชีวิตในขณะการปฏิบัติหน้าที่ โดยมีเครื่องดนตรีจำพวกแตร ทรัมเป็ต เป็นเครื่องดนตรีนำขบวน มีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับกลุ่มชนใดที่ใช้เรียก เสียงแตรที่เป่านั้นจะเป็นสัญญาณที่บอกกันให้ทราบว่าจะให้ทุกคนนั้นต้องเข้าทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เพลงเดิน เพลงรุก เพลงรบ เพลงถอย เป็นต้น

จากหลักฐานที่ปรากฏ ชาวโรมัน ชาวอียิปต์ใช้ทรัมเป็ตเป็นเครื่องดนตรีประกอบกิจกรรมทางทหาร ในราวคริสต์ศตวรรษที่ 11 ในช่วงประมาณปี พ.ศ.1550-1650 แตรที่ทำมาจากเขาสัตว์ แตรทรัมเป็ต ขลุ่ย (pipe) กลอง ฉาบ ใช้ในสงครามระหว่างแคว้นมุสลิมแคว้นอาหรับ ซึ่งอาศัยอยู่ในแถบตะวันออกกลางกับกลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์ ที่อาศัยอยู่แถบยุโรป ในประเทศสก็อตแลนด์ ขลุ่ยประเภทเดียวกันนี้นั้นใช้เป่าเพื่อปลุกขวัญและกำลังใจทหาร ในระหว่างปี พ.ศ.1950-2050 รูปแบบในการจัดวง เริ่มมีการนิยม คือ ทรัมเป็ตและกลอง ในลักษณะการจัดวงแบบนี้จึงเป็นสัญลักษณ์เฉพาะของทหารสำหรับในซีกโลกแถบตะวันออกเท่านั้น

หลังจากสมัยโรมันและสงครามครูเสด วงโยชวาทิตนั้นได้ซบเซาลง และได้มากระเดื่องขึ้นอีกครั้งในราวต้นพุทธศตวรรษที่ 23 โดยประมาณปี พ.ศ. 2250 เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส พ.ศ.2181-2258 ได้โปรดให้ลูลลี (Lully) ทำการจัดตั้งวงขึ้น ประกอบด้วยเครื่องดนตรี โอโบ บาสซูน และกลอง ในขณะนั้นพระเจ้าเฟรด เดอริคที่ 2 แห่งปรัสเซีย (พ.ศ. 2255-2329) เป็นผู้ที่มิพระทัยรักดนตรีและทรงเป็นนักเป่าฟลูต ได้ก่อตั้งวงโยชวาทิตขึ้นในปี พ.ศ.2306 ซึ่งประกอบด้วย โอโบ 2 เล้าฮอร์น 2 คัน บาสซูน 2 เล้า และกลอง จนมาถึงระหว่างต้นถึงกลางพุทธศตวรรษที่ 24 นักดนตรีชาวยุโรปต่างพากันสนใจในดนตรีตุรกีเป็นอย่างมาก ในช่วงราวๆปี พ.ศ. 2343 วงโยชวาทิตของชาวตุรกีนั้นประกอบด้วยเครื่องกระทบทำให้มีจังหวะเพิ่มมากขึ้นตัวอย่างเช่น ฉาบ เหล็กสามเหลี่ยม และคล็อกเกลตสปิด และเครื่องเคาะตุรกีเครเซนท์ วงโยชวาทิตของพระเจ้าอันโปเลียนเพิ่ม ปิคโคโล 1 เล้า คลาริเน็ตเสียงสูง 1 เล้า คลาริเน็ตธรรมดา 16 เล้า บาสซูน 4 เล้า ทรอมโบน 3 คัน กลองเล็ก 2 ใบ กลองใหญ่ 1 ใบ เหล็กสามเหลี่ยม 1 อัน ฉาบ 1 คู่ และเครื่องเคาะตุรกีเครเซนท์ 1 คู่

ต่อมา วันที่ 12 พฤษภาคม 2381 วงโยชวาทิตรัสเซียบรรเลงต้อนรับจักรพรรดิรัสเซียที่กรุงเบอร์ลิน โดยมีวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องเป่าทั้งหมด 1,000 คน กลอง 200 คน และในปีพ.ศ. 2390 ออดอล์ฟ แซกซ์ นักประดิษฐ์ชาวเบลเยียม เป็นผู้ควบคุม วงโยชวาทิตของฝรั่งเศสได้นำ แซก

โซโฟน มาใช้บรรเลงในวงโยชวาทิต ในประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มมีการใช้วงโยชวาทิตในช่วงปี พ.ศ. 2318 ที่เมืองพอร์ต ทิคอนเดอโรกา โดยใช้กลอง และหลิบบรรเลงเป็นสัญญาณเรียกแถว การพัฒนาวงโยชวาทิต เจริญสูงสุดในสมัยของ แพททริก เอส กิลเมอร์ (Patrich sars Field Gilmore พ.ศ.2372 - 2435) เป็นผู้อำนวยการและมีการเผยแพร่วงโยชวาทิตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ จอห์น ฟิลิป ซูซา (John Philip Sousa) ได้ประพันธ์เพลงมาร์ชให้กับวงโยชวาทิต จนได้รับการสวดิวว่าเป็นราชาแห่งเพลงมาร์ช (The King of march)

จากนั้นวงโยชวาทิตนั้นได้แตกสาขาออกไป ตามความเหมาะสมกับความต้องการของการใช้วง เฟรดเดอริค ชันแนล ผู้อำนวยการวงดนตรี ได้ดัดแปลงรูปแบบในการจัดวง และการบรรเลงวงโยชวาทิต โดยการนั่งบรรเลง เน้นความงาม ความไพเราะของเสียง ที่ใช้ชื่อเรียกใหม่ว่าวงคอนเสิร์ต (Concert band or Symphonic Band)

โยชวาทิต หมายถึง วงดนตรีที่ใช้ในกองประกอบด้วยทั้งเครื่องทองเหลือง และเครื่องลมไม้ องค์ประกอบของวงโยชวาทิตนี้มีข้อแตกต่างกันเป็นอย่างมากในแต่ละท้องถิ่น และกระทั้งระหว่างกรมกองทหาร หรือระหว่างสถาบันในท้องถิ่นเดียวกัน วงโยชวาทิตที่มีแบบการผสมวงตามปกติที่ค่อนข้างมาตรฐานคือ ของอังกฤษ ได้แบ่งนักดนตรีในวงออกเป็น 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่ม เอ ได้แก่ ปิคโคโล 1 โอโบ 1 คลาริเน็ต Eb 1 คลาริเน็ต Bb 12-14 เบส คลาริเน็ต 2 อัลโตคลาริเน็ต 1 เทเนอร์แซกโซโฟน 1 และบาสซูน 2
2. กลุ่ม บี ได้แก่ สอรั้น 4 บาริโตน 2 ยูโฟเนียม 2 และทูบา 4
3. กลุ่ม ซี ได้แก่ คอร์เน็ต 4 ทรัมเป็ต 2 และทรอมโบน 3
4. กลุ่ม ดี ได้แก่ กลองสแนร์ 2 ซึ่งจะเล่นเครื่องกระทบหลายๆ ชนิดในโอกาสการแสดง ในบางครั้งอาจใช้กลองเบสดรัม 1-2 ตัว

ในสหรัฐอเมริกาได้มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของสัดส่วนนี้ไปบ้างและมีการพัฒนาอย่างมากในระดับมัธยมศึกษาปัจจุบัน (สธน โจรจนตระกูล, 2533, น.3-8)

โยชวาทิต ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง วงดนตรีที่บรรเลงโดยทหาร โยช แปลว่า ทหาร รวมกับคำว่า วาทิต แปลว่า ดนตรี หรือ ผู้บรรเลงดนตรี (สยามกลการ, 2535)

โยชวาทิต “เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นโดยอาจารย์มนตรี ตราโมทย์ซึ่งใช้มาถึงปัจจุบัน” (สุกรี เจริญสุข, 2539, น.45) ในส่วนศัพท์ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Military Band โดยคำว่า Military หมายถึง กองทัพ ส่วนคำว่า Band มาจากคำว่า Banda (ในภาษาอิตาเลียน) ที่ใช้เรียกวงดนตรีประเภทหนึ่ง โดยการที่ผสมเครื่องดนตรีหลักๆด้วยกัน 3 กลุ่ม คือ

1. เครื่องเป่าลมไม้ (Woodwind Instruments)
2. เครื่องเป่าลมทองเหลือง (Brass Instruments)

3. กลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ (Percussion Instruments)

วงโยชวาทิต มีวัตถุประสงค์ในการใช้งานคือ การร้องเพลงขอยเท้าเข้าสนามรบของทหาร เพื่อปลุกใจ หรือประกอบพิธีการต่างๆของทหาร ผู้ที่บรรเลงส่วนใหญ่จะมีเครื่องดนตรีจำพวก ทรัมเป็ต (Trumpet) เป็นเครื่องนำ (สยามดนตรียามาฮ่า, 2535)

ประวัติวงโยชวาทิตในประเทศไทย

สุกรี เจริญสุข (2538, น.214) กล่าวว่า วงโยชวาทิตในประเทศไทย เข้ามาสมัยรัชกาลที่ 4 ในช่วงปี พ.ศ.2395 ลักษณะแตกต่างจากวงในยุคปัจจุบัน วงโยชวาทิตในยุคแรกนั้นมีลักษณะเป็น แตรวง (Brass Band) ในสมัยรัชกาลที่ 4 การทหารไทยได้รับการฝึกอย่างต่างชาติ และได้จัดตั้งกองทหารเกณฑ์ฝึกหัดแบบฝรั่ง ส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับการฝึกนั้นจะเป็นชายที่มีเชื้อสายของชาติเพื่อนบ้าน(กองดุริยางค์ทหารบก, 2529) ทำให้เกิดยุคแตรวงในสมัยแรกๆในเมืองไทย ที่เป็นดนตรีสำหรับบรรเลงประกอบกิจกรรมทางทหาร ครูฝึกที่เข้ามาช่วยในการฝึกนั้นเป็นนักเป่าแตรที่ประจำอยู่ในกองทัพอังกฤษ ณ ประเทศอินเดีย (รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าวิกตอเรีย พระบรมราชินีนาถแห่งอังกฤษ) คือ ร้อยอิมเปีย (Impay) และร้อยเอกน็อกซ์ (Thomas G.Knox) ซึ่งได้นำแตรเดี่ยวเข้ามาและสอนให้กับทหารไทย (สยามดนตรียามาฮ่า, 2535)

ยุคแรกคนไทยไม่ได้อยู่ในกลุ่มทหารเกณฑ์หัดอย่างฝรั่ง ผู้ที่เข้ามาฝึกส่วนใหญ่ นับถือ ศาสนาคริสต์ สามารถพูดภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสได้ เพราะมีความใกล้ชิดกับฝรั่งเศสมาก่อนทหาร เกณฑ์หัดอย่างฝรั่ง เมื่อเคารพหรือฝึกเดินแถว ตลอดจนแสดงความเคารพนายทหารชั้นสูงมักใช้ แตร สัญญาณอย่างฝรั่ง ประกอบกับในรัชสมัยที่ 4 มีเรือรบเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศไทย หลายครั้ง และทุกครั้งที่มีเรือรบเข้ามาในไทย คนไทยก็จะได้เห็นทหารเรือของชาติเหล่านั้นบรรเลง แตรวง จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ประเทศไทยมีทหารแตรนำขบวนเสด็จ คือ “กรมทหารหน้า” เกิดขึ้น แต่เนื่องจากสมัยนั้นไม่มีเพลงสำหรับบรรเลงค่านับประกอบพระเกียรติยศ เมื่อทหารอังกฤษเข้ามา สอนคนไทยให้เป่าแตร จึงต่อเพลง “สรรเสริญพระบารมีอังกฤษ” คือเพลง “God Save The Queen” เป็นเพลงบรรเลงถวายพระเกียรติยศ เพลง “God Save The Queen” จึงเป็นเพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงแรกของประเทศไทย และมีการประพันธ์เนื้อร้องเป็นภาษาไทย ชื่อเพลงว่า “จอมราชจงเจริญ” โดยพระศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) การประพันธ์เป็นโคลงสี่สุภาพ เพลงจอมราชจงเจริญ ใช้มาถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (ประพันธ์ นิชโรจน์, 2537, น.17)

ในปี พ.ศ. 2413 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จพระราชดำเนิน ทางชลมารคประพาสเกาะสิงคโปร์และเมืองปัตตาเวีย (ปัจจุบันคือเมืองจาร์การ์ตา ประเทศ อินโดนีเซีย) เมื่อเสด็จถึงเกาะสิงคโปร์ ทหารกองเกียรติยศบรรเลงเพลง “God Save The Queen”

ถวายเมื่อพระองค์เสด็จพระราชดำเนินถึงเกาะสิงคโปร์ แต่เมื่อเสด็จถึงเมืองปัตตาเวีย ทหารกองเกียรติยศของฮอลันดาขอเพลงค่านับของไทยเพื่อรับเสด็จฯ จึงทำให้คนไทยเห็นความสำคัญของบทเพลง “สรรเสริญพระบารมี” ซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกราชและความภาคภูมิใจของไทยเรา (กองดุริยางค์ทหารบก, 2529)

ในปี พ.ศ. 2414 ได้เปลี่ยนเป็นเพลงบุหลันลอยเลื่อนทางฝรั่ง ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นเพลงสรรเสริญพระบารมีประพันธ์ทำนองโดยฮูวิทเซน (Huvitzzen) เนื้อร้องโดย สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ซึ่งในภายหลังมีการปรับเปลี่ยนเนื้อร้องบางคำในเพลงบุหลันลอยเลื่อนโดย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 จนมีชื่อที่เปลี่ยนไปเป็น “เพลงสรรเสริญเสื่อป่า” (ประพันธ์ นิชิโรจน์, 2537, น.17)

ดนตรี สีแสด (2537, น.13) ได้กล่าวถึงแถววงในประเทศไทย ว่ามีแค่แถววงทหารเรือ กับแถววงทหารบกเท่านั้น ของเอกชนมีแต่วงปี่พาทย์กับวงมโหรี แถววงของทหารบกมีครูไทยเป็นผู้สอนจึงเล่นเพลงไทยได้เก่ง แถววงของทหารเรือมีครูฝรั่งเป็นผู้สอนจึงเล่นเพลงฝรั่งเก่ง มีคำกล่าวในตอนหนึ่งว่า “เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสพักแรมที่ราชวังบางปะอิน วงแถววงทหารบกและวงแถววงทหารเรือต้องตามเสด็จฯ ไปด้วย และในวันหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสำราญพระราชหฤทัย ได้มีรับสั่งให้วงแถววงทหารบกกับวงแถววงทหารเรือบรรเลงเพลงไทยแข่งขัน ใครชนะจะได้รางวัล ครั้นถึงเพลงชิงรางวัลก็ให้วงแถววงทหารบกเป่าก่อน ซึ่งการบรรเลงเพลงไทยวงแถววงทหารบกมีครูเป็นคนไทยจึงบรรเลงเพลงไทยได้ดีเยี่ยม แต่ถ้าบรรเลงเพลงฝรั่งวงแถววงทหารเรือจะบรรเลงได้ดีเยี่ยมเพราะมีครูเป็นฝรั่ง”

ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 4 ทหารเรือมีทหารแตรประจำเรือรบ แต่ยังไม่ทราบถึงหลักฐานปีที่เริ่มต้น ก่อนที่จะจัดตั้งเป็นกรมทหารเรือในสมัยนั้นเรียกว่า “กรมทหารแตรมะริน” โดยมีร้อยเอก ฟุสโก (Captain M.Fusco, Band Master Royal Siamese Nave) ที่เป็นทั้งผู้บังคับบัญชาและครูผู้สอนกรมทหารแตรมะรินมีหน้าที่สำหรับบรรเลงในงานเกียรติยศ และลงประจำเรือพระที่นั่ง ในเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ประพาสกลางทะเล ทั้งในอ่าวไทยและในต่างประเทศ เช่น เมื่อคราวที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ประพาสยุโรปครั้งแรก เมื่อปีพ.ศ.2440 ทางราชการได้จัดหน่วยดุริยางค์ภายใต้บังคับบัญชาของ ร้อยเอก ฟุสโก ลงประจำเรือพระที่นั่งมหาจักรีเดินทางไปยุโรป (พูนพิศ อมาตยกุล, 2537, น.76)

วงโยชวาทิตในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา

วงโยชวาทิตเริ่มเข้ามามีบทบาทในโรงเรียนที่เป็นระดับมัธยมศึกษา โดยมีหลักฐานใน พ.ศ.2461 กองแตรวงกรมเสื่อป่าพรานหลวงและม้าหลวง จัดตั้งเป็นกองแตรวงขึ้นมา 2 หน่วย ซึ่งแตกต่างกัน ใช้ประกอบในกิจกรรมของเสื่อป่า (วัฒน์ เกิดสว่าง และคนอื่นๆ, 2537, น.30) ส่วน

ใหญ่ในการจัดการแข่งขันกีฬาของนักเรียนในช่วงโยชวาทิต เพื่อเพิ่มความครึกครื้นเร้าใจ เป็นแรงกระตุ้นเพื่อให้เกิดพลังในการแข่งขัน โดยการเดินนำหน้าขบวนนักกีฬา เรียกทับศัพท์ในระยะแรกว่า วง “พาเหรด” ต่อมาในปี พ.ศ.2524 กรมพลศึกษาร่วมกับธนาคารทหารไทยจัดให้มีการประกวดวงดุริยางค์ลูกเสือ (วันที่ 7-8 เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2524 ณ สนามศุภชลาศัย) โดยความเห็นชอบของอดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์ บุญสม มาติน ในปีต่อมากรมพลศึกษาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “การประกวดวงโยชวาทิต” (กรมพลศึกษา, 2534)

“โยชวาทิต” จึงเป็นคำที่แพร่หลายหลังจากที่ได้ใช้ศัพท์ดนตรีประเภทนี้อย่างผิดๆมาเป็นระยะเวลานาน จนทำให้เกิดความเคยชินในการเรียกชื่อ เป็น วงแตรวง วงดุริยางค์ ถ้าศึกษาในด้านองค์ประกอบของเครื่องดนตรี จะพบว่า วงแตรวงมีเครื่องดนตรีอยู่ 2 ตระกูล คือเครื่องลมทองเหลืองและเครื่องประกอบจังหวะ ส่วนทางด้านวงดุริยางค์มีเครื่องดนตรีครบทั้ง 4 ตระกูล คือเครื่องสาย เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง และเครื่องประกอบจังหวะ ตามประวัติความเป็นมาของวงโยชวาทิตที่กล่าวมาจึงยืนยันได้ว่า “วงโยชวาทิต” เป็นศัพท์เฉพาะที่มีองค์ประกอบของเครื่องดนตรี 3 ตระกูล คือ เครื่องลมไม้ เครื่องทองเหลือง และเครื่องประกอบจังหวะ

นอกเหนือจากการบรรเลงใช้งานในกิจกรรมต่างๆ วงโยชวาทิตมีความสำคัญที่เป็นส่วนช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และกระตุ้นให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างความเป็นระเบียบวินัย สร้างความสามัคคี มีความพร้อมเพรียงของหมู่คณะ เป็นการสร้างคุณค่าของเยาวชนในการแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม ทำให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สามารถนำความรู้ความสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

วงโยชวาทิตมีความเจริญก้าวหน้าในด้านกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการจัดการประกวดที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามาตรฐานการบรรเลงของวงโยชวาทิต ให้มีขีดความสามารถที่เพิ่มสูงขึ้น ส่วนวงดุริยางค์ลูกเสือที่ก่อตั้งเป็นวงแรกของประเทศไทย คือ วงดุริยางค์ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (ก่อตั้งระหว่างปี พ.ศ.2460-2470 ภายหลังจากการตั้งกองเสือป่าในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6)

ในปี พ.ศ. 2500 จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดงบประมาณส่วนหนึ่งมอบให้กระทรวงศึกษาธิการจัดซื้อเครื่องดนตรี เนื่องมาจากการเตรียมการจัดงานฉลอง 25 พุทธศตวรรษ โดยได้มอบหมายให้พระเจนดุริยางค์ซึ่งท่านประจำอยู่ที่แผนกดุริยางค์กรมตำรวจ เป็นผู้จัดวางรูปแบบของวง จัดซื้อเครื่องเสียงดนตรีมอบให้โรงเรียนรัฐบาล 10 แห่ง ทั่วประเทศ คือ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา (จากส่วนกลาง) โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี โรงเรียนประจำจังหวัดนครสวรรค์ โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี โรงเรียนประจำจังหวัดขอนแก่น และโรงเรียนประจำจังหวัดภูเก็ต เครื่องดนตรีที่พระเจนดุริยางค์จัดซื้อ เป็นประเภทเครื่องลมทองเหลือง และเครื่องประกอบจังหวะ พร้อมทั้งโน้ตเพลงมาร์ชระดับสากลหลายสิบเพลง นอกจากนั้นพระเจนดุริยางค์ให้ทางโรงเรียนส่งครูไปอบรมเพื่อกลับมาสอนตาม โรงเรียนที่ได้รับเครื่องดนตรีเหล่านั้น เพื่อให้ทันใช้ในการเฉลิมฉลอง 25 พุทธศตวรรษ (สวัสดี เงินแย้ม และสุกรี จรกรรม, 2540, น.12)

สรุปได้ว่า วงโยชวาทิตเป็น หมายถึง วงดนตรีที่ใช้ในกองประกอบด้วยทั้งเครื่องทองเหลือง เครื่องลมไม้ และเครื่องประกอบจังหวะ มาจากวงดนตรีที่ใช้ในกองทหาร และได้ถูกปรับเปลี่ยนมาใช้ในพิธีการในโรงเรียน สามารถนำไปใช้ในการวิจัยในเรื่องรูปแบบของวงดนตรีของวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

แนวคิดด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้

ประสบการณ์หรือความรู้ที่มนุษย์ถ่ายทอดแก่กัน ในสังคมหรือชุมชนอาจสรุปได้ 2 ด้าน (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2538, น.25-26)

1. ด้านที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความชำนาญในการทำมาหากิน เป็นการถ่ายทอดและการเรียนรู้ที่ส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้หรือจับต้องได้ เป็นการเรียนรู้ในการทำไร่ ทำนา หรือการทำตามอาชีพพ่อแม่ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่มีอาชีพในการทำนาก็จะพาครอบครัวออกไปเรียนรู้จากของจริงที่ทำอยู่ ซึ่งการเรียนรู้นั้นอาจจะไม่รู้ตัวว่า ได้เรียนรู้การไถนา การคราด การดำ หรือการเก็บเกี่ยวข้าว แต่สิ่งเหล่านี้เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน

2. ด้านที่เป็นอุดมการณ์หรือวัฒนธรรม การถ่ายทอดความรู้ด้านนี้ อาจจะเป็นสิ่งที่จับต้องได้ หรือบางอย่างมองไม่เห็น ไม่สามารถจับต้องได้ การยอมรับของสังคมซึ่งเป็นด้านอุดมการณ์หรือวัฒนธรรมการศึกษานั้นไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน ยั่งยืนทุกยุค ทุกสมัยซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามบริบท และสภาวะของสังคมของแต่ละชุมชน แต่อุดมการณ์และวัฒนธรรมจะมีแก่นแท้ที่แสดงให้เห็นคุณค่าความเจริญ และศักดิ์ศรีของชุมชนนั้นๆ จึงมีการถ่ายทอดความรู้จากคนอีกรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นความเชื่อ ศาสนา ภาษา การทำมาหากิน ศิลปะ และการแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ล้วนมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบอื่นในสังคมหรือชุมชนนั้น เช่น พิธีกรรมทางศาสนา ประเพณี คติชาวบ้าน การละเล่น เพลงพื้นบ้าน การสร้างบ้าน การเลี้ยงดู ฯลฯ ซึ่งมีความกลมกลืนกับสภาพท้องถิ่น ทรัพยากร และสภาพสังคม ความสอดคล้องและการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงทำให้คนไทยสมัยก่อนดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข กลมกลืนกับธรรมชาติ และมีลักษณะเด่นของวัฒนธรรมไทย

การถ่ายทอดภูมิปัญญาอีสาน การถ่ายทอดความรู้ของชาวอีสานที่สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งมายังคนอีกรุ่นหนึ่งนั้นมีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสาร วิธีการถ่ายทอดความรู้แก่เด็กมีลักษณะแตกต่างจากผู้ใหญ่ คือ ต้องง่าย ไม่ซับซ้อน สนุกสนานและดึงดูดใจ เช่นการละเล่น การเล่านิทานและการลงทำ (จารุวรรณ ธรรมวัตร, 2543, น.4-9)

การถ่ายทอดวิชาความรู้และศิลปวิทยาการพิเศษเฉพาะทาง เช่น การรักษาโรคพื้นบ้าน การแสดงพื้นบ้าน ครูอาจารย์นอกจากจะดูว่าผู้ที่ต้องการเรียนวิชานั้นมีพรสวรรค์หรือมีภูมิปัญญาที่น่าเรียนรู้หรือไม่ ยังต้องดูภูมิธรรมของผู้ที่จะมาเป็นศิษย์อีกด้วย ศิลปะพื้นบ้านในหมู่ผู้ที่ทรงทั้งภูมิธรรมและภูมิปัญญาเท่านั้น วิชาความรู้พื้นบ้านจึงเป็นของสูงที่แม้ว่าจะมีเงินก็ไม่อาจซื้อกันได้ (สุรเชษฐ์ เวชชพิทักษ์, 2533, น.21-22)

การถ่ายทอดความรู้ของชุมชน หมายถึงกระบวนการรวม (Total Process) กระบวนการหนึ่งซึ่งเป็นแหล่งที่ปัจเจกบุคคลได้อาศัยพัฒนาบุคลิกภาพของตน และเป็นแหล่งที่เขาอาศัยเรียนหรือฝึกฝนการเป็นสมาชิกของสังคม (Social Actor) ที่กล่าวว่า เป็นกระบวนการรวม เพราะกระบวนการนี้รวมกระบวนการหลายอย่างเข้าไว้ด้วยกัน เช่นกระบวนการเรียนรู้ภาษา ค่านิยม บรรทัดฐานของสังคม ความเชื่อ อาชีพและเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น ซึ่งมีวิธีถ่ายทอดความรู้หรือวิธีการของสังคมประภคิต มีสองประเภท คือ การอบรมโดยตรง (Direct Socialization) เป็นการถ่ายทอดที่เป็นทางการ มีการกำหนดเนื้อหาไว้เป็นการแน่นอน และการอบรมโดยอ้อม (Indirect Socialization) เป็นการถ่ายทอดที่ไม่เป็นทางการ เกิดจากการได้เห็น ได้ฟังตามธรรมชาติ (สุพัตรา สุภาพ, 2516, น.56-59) และสังคมประภคิตมีความมุ่งหมาย 4 ประการ คือ

1. เพื่อปลูกฝังระเบียบวินัย
2. เพื่อปลูกฝังความมุ่งหวัง
3. เพื่อสอนให้รู้จักบทบาททางสังคม
4. เพื่อสอนให้เกิดทักษะ

ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในชุมชน คือ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน โรงเรียนและกลุ่มอาชีพ โดยมีครอบครัวเป็นหน่วยที่สำคัญที่สุด (จันจง อดิวัฒนสิทธิ์, 2523, น.195)

การถ่ายทอดความรู้ภายในครอบครัวมีความสำคัญกับลูกมาก การที่ลูกได้ทำงานร่วมกับพ่อแม่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการพัฒนาทั้งปัญญา ทักษะ และอารมณ์ด้วยแต่น่าเสียดายที่เด็ยวันนี้มีอาชีพใหม่ๆ เกิดขึ้นทำให้ชีวิตพ่อแม่ต้องแยกจากกัน (ประเวศ วสี, 2532, น.23)

สังคมไทยและโลกจะปรับไปสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีลักษณะ 5 ประการ (ประเวศ วสี, 2534, น.4) คือ

1. มีฉันทะในความรู้

2. มีความสามารถในการแสวงหาความรู้
3. มีการใช้ความรู้ในการดำรงชีวิตและการทำงาน
4. เกิดประโยชน์จากการใช้ความรู้

มีการถ่ายโอนบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ในสังคม เมื่อมีระบบโรงเรียน โรงเรียนจะเข้ามาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครอบครัว และชุมชน (ชูเกียรติ ลิขิตสุวรรณ, 2535, น.28)

การถ่ายทอดความรู้ การเรียนรู้จากการทำจริงได้พัฒนาต่อมาจนเป็นการส่งต่อ (Transmission) แต่คนรุ่นหลัง ด้วยการสาธิตวิธีการสั่งสอนด้วยการบอกเล่า (Oral Tradition) ในรูปแบบของเพลงกล่อมเด็ก คำพังเพย สุภาษิต และสร้างความรู้ไว้เป็นลายลักษณ์ (Literary Tradition) ซึ่งโดยทั่วไปการถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวบ้านทุกภูมิภาคจะนิยมสองวิธีแรก คือ สาธิตวิธีการและสอนเป็นวาจา ในกรณีที่เป็นศิลปะวิทยาการระดับที่มีความซับซ้อนหรือลึกซึ้ง จึงจะใช้วิธีลายลักษณ์ในรูปของตำรา เช่น ยาตำรายา ตำราปลูกบ้าน ตำราโหราศาสตร์ หรือผูกเป็นวรรณกรรมคำสอน คำตักเตือน ภาษิต คู่มือ แผนที่ และตำนานนิทาน สุดแต่จะสะดวกและจะเห็นว่าสอดคล้องกับพื้นฐานของชาวบ้าน การถ่ายทอดทั้งโดยวาจาและลายลักษณ์ หรือการสาธิตก็ไม่มีอะไรตายตัว แต่จะปรับเปลี่ยนไปตามเหตุ ปัจจัยที่อยู่ในการรับรู้ของคนผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมในบางกรณีความรู้ที่สั่งสมไว้ก็ถดถอยหรือสูญหายไป (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2541, น.91)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

(อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2539, น.10-14) ได้ยอมรับคำจำกัดความของ INNOTECH และได้จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการเรียนรู้ออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ

1. เป้าหมายและวัตถุประสงค์

ผู้ศึกษาอาจสังเกตจากประเด็นของการผลิตซ้ำในช่วงสั้น การผลิตซ้ำในที่นี้หมายถึงการจัดกิจกรรม หรือการถ่ายทอดและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม และระบบค่าในสังคมนั้น ให้คงอยู่ต่อไป หรือทำการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในลักษณะของการปรับตัวทางสังคมเพื่อความอยู่รอด

2. เวลาและสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ อาจศึกษาจากประเด็นย่อยต่อไปนี้

- 2.1 เวลาสำหรับการเรียนรู้เฉพาะอย่างความรู้ ค่านิยม และระบบความเชื่อ
- 2.2 ช่วงระยะเวลาของกระบวนการเรียน
- 2.3 สภาพที่ใช้ในการเรียนรู้ เช่น สถาบันทางศาสนา ครอบครัว สถาบันทางเศรษฐกิจ สนามกีฬา หรือในงานพิธีกรรมต่างๆ ที่คนมาชุมนุมกัน
- 2.4 ศูนย์กลางการสื่อสารของชุมชน

2.5 ลักษณะการเรียนรู้ที่เป็นการพบปะกันเป็นประจำ การประกอบพิธีกรรมหรือพบกันโดยวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง หรือเป็นพิธีเฉลิมฉลองของชุมชน

3. ผู้ถ่ายทอด/ครู อาจจะสามารถได้จาก 2 ประเด็นสำคัญ คือ

3.1 ใครสอน ใครให้การศึกษา ใครเป็นผู้ถ่ายทอด เช่น สมาชิกภายในครอบครัว เครือญาติ สมาชิกเครือข่าย และผู้ถ่ายทอดนั้น เป็นบุคคลภายนอกหรือภายในกลุ่มผู้เรียน

3.2 ผู้ถ่ายทอดมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างไร และมีทัศนคติเป็นอย่างไร เช่น เป็นผู้ถ่ายทอดเชิงยึดเหยียด ดูหมิ่นเหยียดหยาม ให้เกียรติและความสนใจผู้เรียนและบรรยากาศการเรียนรู้เป็นอย่างไร เช่น มีบรรยากาศเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นเผด็จการน่าเบื่อ หรือน่าสนใจเพียงไร เป็นต้น

4. เนื้อหาที่มีการถ่ายทอด

เนื้อหาที่มีการถ่ายทอดนั้นเป็นเรื่องอะไรบ้าง เช่น เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มนุษย์กับเสรีภาพ สังคมโลกและชุมชน พฤติกรรมทางสังคมและทักษะการประกอบอาชีพทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์ ไซยศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม หรือแม้แต่เรื่องศาสนา ค่านิยม ประวัติศาสตร์ กิจกรรมของผู้ใหญ่ในชุมชน หรือการใช้จิตสำนึกเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นในและนอกชุมชน เป็นต้น

5. วิธีการถ่ายทอด

อาจพิจารณาได้ 2 ประเด็นสำคัญๆ คือ

5.1 วิธีการและเทคนิคการเรียนการสอนที่ใช้ เช่น การบรรยาย สาธิต การฟัง การพูดปากเปล่า การให้รางวัล การลงโทษ หรือการอภิปรายกลุ่ม การพูดคุยระหว่างบุคคล การสนทนากันในตลาดในชีวิตประจำวัน หรือการฝึกแก้ไขปัญหา เป็นต้น

5.2 มีการใช้รูปแบบการควบคุม “การเรียนการสอน ” นั้นเป็นอย่างไร เช่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา สร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง สภาพหรือใช้วิธีบังคับข่มขู่หรือทำให้ผู้เรียนเสียหน้า และวิธีใดที่เอื้อหรือเป็นผลเสียแก่การเรียนการสอนนั้น มากน้อยที่สุดด้วยเหตุผลใด เป็นต้น

6. ผู้รับการถ่ายทอดหรือผู้เรียน

อาจจะพิจารณาได้จากประเด็นย่อยต่อไปนี้ คือ

6.1 ใครเป็นผู้เรียน เด็กกลุ่มอายุ เพศ เครือญาติ เครือข่าย สมาชิกของสังคมกลุ่มแม่บ้าน คนพิการ ผู้อพยพ ชาวเขา ชาวต่างวัฒนธรรม ฯลฯ

6.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนอย่างไรและมีทัศนคติอย่างไร เช่น สนใจหรือไม่สนใจ ยอมรับหรือปฏิเสธ มีความใกล้ชิดต่อผู้สอนและมีความรู้สึก ในทางบวกหรือลบต่อผู้สอน เป็นต้น

6.3 ผู้เรียนได้รับรู้เนื้อหาที่ถ่ายทอดมากน้อยเพียงใด และสามารถบูรณาการความรู้ กับกับพฤติกรรม หรือรูปแบบการดำเนินวิถีชีวิต และกิจกรรมชุมชน ได้มากน้อยเพียงใด และที่สำคัญ คือ ผู้เรียนได้แรงกระตุ้นจากผู้สอนอย่างไร เป็นต้น

7. ผลการเรียนรู้หรือผลลัพธ์ของการเรียนการสอน

พอสรุประบบการเรียนรู้ที่มีในท้องถิ่น ได้จากประเด็นของประสิทธิผล หรือความไม่มี ประสิทธิภาพของเรียนการสอน โดยวัดได้จากระบบการเรียนรู้ที่ได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มาก น้อยเพียงใด และสหสัมพันธ์ระหว่างความสนใจ และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนการ แสวงหาวิธีประเมินผลการเรียนทั้งที่ผู้สอน และผู้เรียนได้ใช้

ครูพักลักจำ ก็เป็นกระบวนการเรียนรู้อีกวิธีหนึ่งที่มีมาแต่เดิม และจะยังอยู่ต่อไปในวิธี นี้ “ครูพักลักจำ” เป็นการเรียนรู้ในทำนองแอบเรียน แอบเอาอย่าง แอบทำลองดูตามแบบอย่างที่เขา สังเกตอยู่เงียบ ๆ แล้วรับเอามาเป็นของคนเมือง สามารถทำได้จริง วิธีนี้ดูเผิน ๆ เป็นเหมือนการลัก ขโมยสิ่งที่เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านของผู้อื่น แต่ในความหมายที่เข้าใจกันหาสื่อความในทางชั่วร้าย ใหม่ หากเป็นวิถีธรรมชาติธรรมดาของคนในการเรียนรู้จากผู้อื่น ในชีวิตจริงของคนคนจะมี พฤติกรรมครูพักลักจำอยู่ไม่มากนักน้อยและถ้ายอมรับนับถือถือว่า วิธีการเรียนที่ดูประหนึ่งไม่สำคัญนี้มี คุณค่าสูงมีความเป็นธรรมชาติในนิสัยมนุษย์ และเป็นหาความรู้ทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพก็จะเน้น การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นผลอีกทางหนึ่งได้ โดยนัยดังกล่าวนี้ครูพักลักจำเป็นคนละเรื่อง กันกับการขโมยลิขสิทธิ์ทางปัญญาที่เป็น โรคระบาดอยู่ในปัจจุบัน (เอกวิทย์ ฒ ถกลาง, 2541, น.89)

สรุปได้ว่า แนวคิดในด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ นั้นมีหลายรูปแบบขั้นตอน ขึ้นอยู่ กับรูปแบบการนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนของผู้สอนในแต่ละสถานการณ์ ดังนั้นระบบการถ่าย ท่องค์ความรู้ในด้านการเรียนการสอนนั้นขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นสำคัญ และการเรียนการสอนนั้นๆ ดังที่กล่าวมาในข้างต้น ในด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวงโยธาวิฑฒของโรงเรียนหล่ม สักวิทยาคมนั้น สามารถปรับเปลี่ยนตามรูปแบบและความเหมาะสม ตามแนวคิดในด้าน กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในข้างต้น

ทฤษฎีการเรียนรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้

การเรียนรู้ (learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ หรือการฝึกหัด และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนั้นมีลักษณะค่อนข้างมั่นคงถาวร (ไพบลูย์ เทวรักษ์, 2540, น.10)

อีริก เจนเซน (Eric Jensen, 2000, p.33-38) สนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นหลัก (Brain – Based Learning) โดยเสนอข้อเท็จจริงว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุดจะเกิดขึ้นเป็นลำดับที่อาจคาดหมายได้ ลำดับดังกล่าวนี้ จะแบ่งออกได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation Stage) ในขั้นนี้ คือ การเตรียมกรอบงานเพื่อการเรียนรู้ใหม่ และเริ่มใช้สมองของผู้เรียนเกิดการทำงานอย่างต่อเนื่อง ในขั้นนี้กระบวนการเรียนการสอน มักจะเน้นการทบทวนเรื่องการนำเสนอเป็นภาพ หรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง หากผู้เรียนมีความรู้เดิมมาก่อนที่จะทำให้การเรียนรู้เร็วขึ้น เช่น การฟังเรื่องตลกอาจไม่ขำเลย หากไม่รู้เรื่องเดิมมาก่อน

2. ขั้นรับรู้ (Acquisition Stage) นิเวศของประสาทจะทำงานเชื่อมโยงกัน แหล่งข้อมูลในการรับรู้ ได้แก่ การอภิปราย การบรรยาย การใช้เครื่องมือทางการเห็น การให้สิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อม ประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ การแสดงบทบาทตัวอย่าง การอ่าน การทำโครงการ กลุ่ม การทำกิจกรรมคู่ ฯลฯ ดังนั้น การให้ผู้เรียนเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างได้ ก็ควรให้เขาได้พูดได้ปฏิบัติ เนื่องจากสมองจะซึมซับข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เป็นส่วนเล็ก ๆ มาประสานต่อกันได้ การให้รูปแบบและประสบการณ์จะทำให้สมองของผู้เรียนรับรู้ได้มากขึ้น จนกระทั่งจับข้อมูลสำคัญได้ สมองอาจจะสร้างเงื่อนไข และการรับกฎเกณฑ์โดยรวม ซึ่งผู้เรียนอาจปรับได้ บ่อยครั้งที่มักพบว่า ทั้งในชั้นเรียนหรือในโรงเรียน สิ่งที่ครูสอนอาจไม่ใช่สิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ ดังนั้นในการเรียนการสอนจึงต้องให้สมองของผู้เรียนรับรู้และให้นักเรียนได้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเรียนรู้เอง สัดส่วนของเวลาที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติและพูด ควรมีมากกว่าการนั่ง และการฟัง ครูส่วนใหญ่มักจัดเวลาสำหรับผู้เรียนน้อยมากในการปฏิบัติทดลอง การอภิปราย การทบทวนความรู้ และผลที่ได้รับก็คือ ต้องมาสอนกันใหม่ มาตรฐานการศึกษาต้องการให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น มีการคิดวิเคราะห์ และขยายเนื้อหาสาระที่เรียน แต่ในทางตรงกันข้าม ครูกลับไม่ขยายกรอบเวลาให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่กว้างขึ้น

3. ขั้นขยายรายละเอียดเพิ่มเติม (Elaboration Stage) ช่องว่างสำคัญในการเรียนการสอน คือ ช่องว่างระหว่างสิ่งที่ครูอธิบาย กับสิ่งที่นักเรียนเข้าใจ การลดช่องว่างนี้ ครูจำเป็นต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเข้าใจสิ่งที่เรียนได้ลึกซึ้งขึ้น และได้ข้อมูลย้อนกลับด้วยกลวิธีให้ความหมายโดยนัย หรืออย่างแจ่มแจ้ง (Explicit) ครูให้การแก้ไขควบคู่กับการสอน โดยหลักการของการคิดอย่างมี

วิจารณ์ การขยายความโดยนัยหรืออย่างแจ่มแจ้ง เป็นเรื่องสำคัญในขั้นตอนนี้ กลวิธีที่ทำให้ความหมายอย่างแจ่มแจ้ง ได้แก่ การให้ คำเฉลย การตรวจสอบ การย่อความหรือสรุปความ การให้ข้อมูล สำหรับการให้ความหมายโดยนัย ได้แก่ การเล่นบทบาทสมมุติ การไปศึกษาออกสถานที่ การใช้ประสบการณ์ในชีวิตจริง การขยายรายละเอียดเพิ่มเติมในสิ่งที่เรียนรู้ จะช่วยให้สมองมีโอกาสได้จัด วิเคราะห์ ตรวจสอบและเรียนรู้ได้ลึกซึ้งขึ้น การทำงานของระบบประสาทจะพัฒนาได้ โดยการลองผิดลองถูก ยังมี การทดลองฝึกปฏิบัติและได้ข้อมูลย้อนกลับมากขึ้นเท่าใด คุณภาพในการทำงานของสมองก็จะยิ่งดีขึ้นเท่านั้น การเรียนโดยการท่องจำอาจจะช่วยให้สามารถทำคะแนนในการสอบได้ แต่อาจจะไม่ทำให้สามารถคิดในระดับสูงได้ ดังนั้น นักเรียนจึงควรได้ข้อมูลย้อนกลับในการเรียนรู้ให้มากอย่างพอเพียง การเรียนรู้สิ่งอื่น ๆ ก็จะตามมาได้เอง ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับก็คือ การมีโอกาสได้ทบทวนและประเมินงานของตนเองและของผู้อื่น พร้อมทั้งได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นเรื่องเป็นราวด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

4. ขั้นสร้างความทรงจำ (Memory Formation Stage) แม้จะมีการให้กระบวนการขยายรายละเอียด ในการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ทดลอง หรือมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอน การทรงจำ ก็อาจดีหรือไม่ดีได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเก็บกักความทรงจำนั้น ๆ ของแต่ละบุคคล ซึ่งมีองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน เช่น การพักผ่อนที่เพียงพอ ระดับของอารมณ์ บริบท อาหาร คุณภาพและปริมาณของการเชื่อมโยงระดับของสมอง สภาวะของผู้เรียน ความรู้เดิม ฯลฯ การพักผ่อนอย่างพอเพียงจะช่วยให้สมองทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการรวบรวมข้อมูล อาหารที่ดีมีประโยชน์ก็สามารถทำให้ร่างกายได้รับสารที่ช่วยให้การทรงจำที่ดีได้

5. ขั้นบูรณาการเพื่อนำไปใช้ (Functional Integration Stage) ในขั้นนี้ ผู้เรียนจะสามารถระลึกสิ่งที่เรียนรู้ และนำไปใช้ได้ ขั้นตอนที่ถือว่าสำคัญที่สุด คือ ขั้นตอนที่ 2, 3 และ 4 ซึ่งผู้สอนต้องตระหนักเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ตามที่คาดหวัง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยการพูด และการปฏิบัติกิจกรรม

วิธีการเปล่งเสียงที่เป็นธรรมชาติที่สุด จะต้องการประสานร่างกายและจิตใจเข้าด้วยกันและจะส่งผลต่อเนื่องกัน การเรียนร้องเพลงต้องมีความรู้ทั่วไปทางด้านกายภาพที่เกี่ยวกับการเปล่งเสียง และรู้หลักที่จะช่วยฝึกอย่างคร่าวๆ เราไม่อาจขับร้องได้ดี ถ้าไม่อาศัยความเข้าใจหลักทางสรีระและกฎการเปล่งเสียงตามหลักวิทยาศาสตร์และเป็นไปอย่างธรรมชาติ (คุชฎี พนมยงค์ บุญทัตสนกุล, 2539, น.17)

ทฤษฎีกระบวนการถ่ายทอดความรู้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagne (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543, น.86-88) ได้ผสมผสานทฤษฎีพฤติกรรมนิยมกับทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ แล้วสรุปเป็น 8 ขั้นตอนในการเรียนรู้

1. การเรียนรู้สัญลักษณ์ (Sign Learning) เป็นการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับต่ำสุด เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจ เช่น จกการทดลองการหลั่งน้ำลายของสุนัข เมื่อสุนัขได้ยินเสียงกระดิ่ง ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีเงื่อนไขของ Pavlov การเรียนรู้สัญลักษณ์เป็นสิ่งที่เราสามารถสังเกตเห็นจากชีวิตประจำวันของเรา ได้แก่ การกระพริบตา เมื่อมีของมากระทบตาเรา

2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและตอบสนอง (Stimulus Response Learning) เป็นการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายต่อสิ่งเร้า เป็นการเน้นข้อต่อระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เช่น การทดลองจิกเป็นสีของนกพิราบจากการทดลองของ Skinner

3. การเรียนรู้การเชื่อมโยง (Chaining) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองติดต่อกันเป็นการเรียนรู้ในด้านทักษะ เช่น การเขียน การอ่าน การพิมพ์ดีด และการเล่นดนตรี เป็นต้น

4. การเชื่อมโยงทางภาษา (Verbal Association) เป็นการเชื่อมโยงความหมายทางภาษา โดยออกมาเป็นคำพูด แล้วจึงใช้ตัวอักษร เช่น การเรียนการใช้ภาษา รวมทั้งการเขียนตัวอักษรด้วย

5. การแยกประเภท (Multiple Discrimination Learning) เป็นความสามารถในการแยกสิ่งเร้าและการตอบสนอง ผู้เรียนเห็นความแตกต่างของสิ่งของประเภทเดียวกัน เป็นการจำแนกความแตกต่างด้านทักษะและภาษา สามารถแยกลักษณะของลายเส้นจากหมึกได้

6. การเรียนรู้ความคิดรวบยอด (Concept Learning) เป็นความสามารถที่ผู้เรียนมองเห็นลักษณะร่วมของสิ่งต่างๆ เช่น เมื่อนึกถึงวิทยุก็นึกถึงความถี่ของเสียง การใช้ไฟฟ้าและแบตเตอรี่ การรับฟังข่าวสาระบันเทิงได้

7. การเรียนรู้หลักการ (Principle Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการนำความคิดรวบยอดสองความคิดหรือมากกว่านั้นมาสัมพันธ์กัน แล้วสรุปตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น เช่น ไฟฟ้าเป็นสื่อ นำความร้อน

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem - Solving) การเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากที่ผู้เรียนนำหลักการที่มีประสบการณ์มาก่อนมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและปัญหา เช่น ไฟฟ้าเป็นสื่อ นำความร้อน เราก็นำไฟฟ้ามายใช้หุงต้มได้

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการผสมผสานหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีต่าง ๆ เข้ามาด้วยกันเพื่อทำให้นักเรียนสามารถเลือกใช้หรือเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ซึ่งทั้งหมดนี้จะต้องมีการผสมผสานหลักทฤษฎีเข้าด้วยกัน การจัดกระบวนการให้เชื่อมโยงถ่ายโอนความรู้หรือแยกแยะให้เห็นความแตกต่าง แล้วเอาความรู้พื้นฐานของตนมาร่วมคิดประกอบก่อนตัดสินใจตอบสนอง หรือแก้ปัญหา นั่น ๆ

ทฤษฎีทางสังคม

ทฤษฎีทางสังคมวิทยาเป็นการศึกษาหรือเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เป็นการให้ข้อเท็จจริง และโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เข้ามาประกอบ เพื่อจะได้ผลตรงกับสถานะความเป็นจริงให้ได้มากที่สุด

การเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีนี้เสนอว่า การเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการสังเกตและการเลียนแบบจากต้นแบบ สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ และสถานการณ์ที่บุคคลมีความสนใจ โดยกระบวนการเลียนแบบ ประกอบด้วย 4 กระบวนการสำคัญ คือ

1. กระบวนการความสนใจ (Attentional Process) คือ กระบวนการที่บุคคลรู้สึกสนใจในตัวแบบ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เรียนเห็นว่าตัวแบบและสถานการณ์ดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ ตลอดจนเห็นว่าตัวแบบนั้นมีความเหมือนกับผู้เรียน

2. กระบวนการความจำ (Retention Process) คือ กระบวนการในการจดจำพฤติกรรมของตัวต้นแบบไว้ได้ ซึ่งจะทำให้สามารถเลียนแบบและถ่ายทอดแบบมาได้ง่าย

3. กระบวนการการแสดงออก (Motor and Reproduction Process) คือ กระบวนการทำตามพฤติกรรมของตัวต้นแบบ ซึ่งหมายความว่า ภายหลังจากที่ผู้เรียนได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบแล้วจะแสดงพฤติกรรมตามอย่างตัวแบบ

4. กระบวนการเสริมแรง (Reinforcement Process) หมายถึง หากมีการเสริมแรงเช่น การให้รางวัลต่อพฤติกรรมหนึ่ง ๆ จะทำให้บุคคลให้ความสนใจในพฤติกรรมแบบนั้นเพิ่มขึ้น เรียนรู้ดีขึ้น และแสดงพฤติกรรมนั้นบ่อยครั้งขึ้น (Robbins, 2003, p.46-47)

จากแนวคิดของ Max Weber กล่าวว่า สังคมวิทยามุ่งศึกษาเพื่อกำหนดแบบแนวความคิดต่างๆ และหาหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏที่เป็นแบบเดียวกันของกระบวนการที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริง สังคมวิทยาแตกต่างกับประวัติศาสตร์ตรงที่ว่า ประวัติศาสตร์มุ่งศึกษาเหตุการณ์เฉพาะ ส่วนสังคมวิทยามุ่งวิเคราะห์หาสาเหตุและอธิบายพฤติกรรมที่สำคัญของบุคคล สถาบัน และบุคลิกภาพพิเศษบางอย่าง

ทฤษฎีทางสังคมวิทยาของ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer)

สเปนเซอร์ ได้กำหนดแบ่งขอบเขตของสังคมวิทยาไว้เป็นส่วนๆ เช่น การศึกษาสังคมวิทยาในด้านควบคุมการพัฒนาสังคม การเมือง ศาสนา ครอบครัว การแบ่งช่วงชั้นของบุคคล การรวมกันเป็นสมาคม ชุมชน และสังคมวิทยาเกี่ยวกับความรู้ สเปนเซอร์ เห็นว่า ลักษณะธรรมชาติสังคมนั้นเป็นไปในเชิงอินทรีย์ (Organism) คือ มีลักษณะเป็นอินทรีย์คือถือว่าเป็นสิ่งมีชีวิต ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ซึ่งเป็นเสมือนอวัยวะและแต่ละส่วนก็มีหน้าที่ของตนเอง สังคมมีการเปลี่ยนแปลงเหมือนกับวิวัฒนาการทางชีวอินทรีย์ของสิ่งมีชีวิต เช่น ถ้าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงส่วนที่เป็นอุตสาหกรรมภายในสังคมนั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบหรืออิทธิพลต่อชีวิตครอบครัว บุคลิกภาพ ทำให้ พฤติกรรมมนุษย์ประการใดบ้าง สเปนเซอร์ให้ความสำคัญกับหลักการวิวัฒนาการ จึงมีข้อสรุปว่า การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาตินั้นจะส่งผลให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและความสมบูรณ์ของสังคม (สุพัตรา สุภาพ, 2537, น.2-7)

ทฤษฎีทางสังคมของ คาร์ล มาร์ก (Karl Marx)

ทฤษฎีทางสังคมในความเห็นของมาร์ก ประกอบด้วยสมมูลที่เคลื่อนที่ไปเรื่อยๆ ของพลังที่มีการต่อต้านกัน (Antithetical Forces) ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากความตึงเครียดและการดิ้นรน พัทธนะของมาร์กมีรากฐานเกี่ยวกับวิวัฒนาการเป็นจุดเริ่มต้น สำหรับเขา การต่อสู้เป็นบิดาของทุกๆ สิ่ง และความขัดแย้งทางสังคมเป็นแก่นกลางของกระบวนการทางประวัติศาสตร์

สำหรับมาร์ก ลักษณะที่มนุษย์สัมพันธ์ต่อกันและกันในการต่อสู้อย่างไม่หยุดยั้งกับธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตของตน “การกระทำทางประวัติศาสตร์อันแรก คือการสร้างชีวิตทางวัตถุ (Material Life) เป็นการกระทำทางประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง การแสวงหาเพื่อที่จะให้มีคิมและมีกินได้เพียงพอ เพื่อที่จะได้มีที่อยู่อาศัยและเครื่องนุ่งห่มเป็นเป้าหมายขั้นแรกของมนุษย์ตั้งแต่เริ่มต้นของชาติพันธุ์ แต่การต่อสู้กับธรรมชาติของมนุษย์นั้นไม่ได้จบลง เมื่อความต้องการนั้นถูกสนองมนุษย์เป็นสัตว์ที่มีความต้องการไม่สิ้นสุด เมื่อความต้องการขั้นพื้นฐานได้ถูกสนองก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ และการสร้างความต้องการใหม่ๆ (จาเมรี พัทธกษัตริย์, 2533, น.2-3)

ทฤษฎีหน้าที่นิยม

หน้าที่นิยมแนวคิดของพาร์สัน (Parsons)

1. กลวิธีการสร้างทฤษฎีทางสังคมของพาร์สัน ยึดถือแนว Analyticalrealism ในการสร้างทฤษฎีสังคมวิทยาโดยเฉพาะในส่วน โครงสร้างของการกระทำทางสังคมซึ่งการสร้างทฤษฎีที่พาร์สันกำหนดขึ้นของทฤษฎีองค์การสังคมเชิงหน้าที่ขึ้น (Functional Theory of Social Organization) โดยขั้นแรก อาศัยทฤษฎีการกระทำอาสานิยม (Voluntaristic Theory of Action) มาคัดสรรใจของ

ผู้กระทำทางสังคมซึ่งการตัดสินใจจะทำอะไรอย่างเสรีภายใต้กฎระเบียบและสถานการณ์ดังนั้นการกระทำโดยเสรีหรืออาสาประกอบด้วย

- 1.1 ผู้กระทำ หมายถึงปัจเจกชน
- 1.2 เป้าหมาย ที่ผู้กระทำมุ่งประสงค์
- 1.3 วิธีที่ผู้กระทำจะเลือกใช้เพื่อบรรลุเป้าหมาย
- 1.4 สถานการณ์ อันเป็นฉากซึ่งผู้กระทำต้องนำเข้ามาพิจารณาโดยใช้วิธีที่ดีที่สุดในการบรรลุเป้าหมาย
- 1.5 ตัวกำหนดเชิงบรรทัดฐาน เช่น ค่านิยม ความคิด
- 1.6 การตัดสินใจโดยเสรี ภายใต้เงื่อนไขข้อบังคับหรือประสบการณ์

2. ความคิดเรื่องระบบสังคมของพาร์สัน ในความคิดของพาร์สันนั้นระบบสังคมจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นเชิงหน้าที่ (Functional Requisite) 2 ประการ คือ ระบบสังคมจะต้องมีคนจำนวนหนึ่งซึ่งเพียงพอที่จะแสดงบทบาทที่ระบบต้องการ

2.1 ระบบสังคม จะต้องพยายามหลีกเลี่ยงแบบแผนวัฒนธรรมที่ไม่เป็นระบบซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้ง และโต้แย้งเกิดขึ้น พาร์สันจึงสร้างกรอบความคิดเกี่ยวกับความต่อเนื่องสัมพันธ์กับระบบสังคม คือ จิตภาพ (Concept) ที่กลายเป็นสถาบัน แบบแผนที่ค่อนข้างถาวรของการกระทำระหว่างกันของบุคคลในสภาพนั้นอยู่ในกรอบวัฒนธรรม ซึ่งยึดค่านิยมของเรานั้นเกิดได้ 2 ทาง

2.2 บรรทัดฐานทางสังคมที่บังคับพฤติกรรมสะท้อนค่านิยมทั่วไปและระบบความเชื่อของวัฒนธรรมนั้น

2.3 ค่านิยมและแบบแผนอื่นอาจกลายเป็นส่วนหนึ่งในระบบบุคคล

2.4 การกลายเป็นสถาบันนั้นเป็นทั้งกระบวนการและ โครงสร้างมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.4.1 ผู้กระทำซึ่งมีภูมิหลังต่างกันเข้าสู่ความสัมพันธ์ทางสังคม

2.4.2 สิ่งที่ผู้กระทำได้รับการขัดเกลามาก่อน ย่อมเป็นผลจากความ ต้องการ

และวิธีการจะได้รับการตอบสนองตอบด้วยการรับเอาแบบแผนวัฒนธรรม

2.4.3 ผ่านกระบวนการกระทำระหว่างกันของบรรทัดฐาน

2.4.4 บรรทัดฐานเหล่านี้เกิดเป็นแนวทางปรับการขัดเกล่าเข้าหากันของผู้กระทำ แต่ในขณะเดียวกันก็ถูกรวบรวมโดยวัฒนธรรม

3. บรรทัดฐานเหล่านี้จะทำหน้าที่ควบคุมการกระทำระหว่างกันทำให้เกิดเสถียรภาพเมื่อการกระทำระหว่างกันกลายเป็นสถาบัน เป็นกระบวนการที่ทำให้โครงสร้างทางสังคมเกิดขึ้นและดำรงอยู่ พาร์สันได้สร้างสิ่งที่เรียกว่า Pattern Variables ใช้จำแนกประเภทของภูมิหลังในระบบบุคคล ระบบค่านิยมของวัฒนธรรม Pattern Variables ที่สร้างขึ้นมามีตัวแปรคู่ที่มีลักษณะตรงข้ามกับเวลาวิเคราะห์ อาจนำไปใช้จำแนกแนวการตัดสินใจของผู้กระทำ ระบบค่านิยม ความคาดหมาย บทบาท ได้แก่

Affectivity-affective Neutrality คือ เกี่ยวกับอารมณ์หรือความพึงพอใจกับสถานการณ์ที่ใช้

Diffuseness-specificity คือ ความผูกพันในการกระทำระหว่างกันมากน้อยเพียงใดและเจาะจงในทิศทางใด

Universalism-particularism คือ เป็นตัวแปรที่กล่าวถึงหลักการประเมินค่าการกระทำของผู้อื่น ควรใช้หลักการวัดสากลอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปหรือจะใช้หลักจิตวิสัยเฉพาะกรณี

Achievement-ascription คือ เกี่ยวกับการประเมินผู้อื่นโดยเลือกจากผลงานเป็นหลัก พิจารณาจาก เพศ อายุ เชื้อสาย

Self-collectivity คือ การกระทำนั้นควรมุ่งประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2531, น.46-48)

ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์

ทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดคือทฤษฎีรูปแบบ (Theory of Forms) ซึ่งรู้จักกันแพร่หลายว่าเป็นทฤษฎีถ่ายแบบ (Imitation Theory) ทฤษฎีนี้มีความคิดว่าเป้าหมายของศิลปินคือเพื่อถ่ายแบบโดยสื่อบางชนิด เช่น หินอ่อน บรอนซ์ การทาสีบนใบหน้าคน การแสดงและบทเจรจา ในบทละคร เป็นต้น เพลโตเสนอทฤษฎีนี้ไว้ในหนังสือ อตมรัฐ (The Republic) โดยกล่าวว่าภาพเป็นตัวแทนที่แท้จริงของวัตถุภาพเหมือนจริงที่สุดก็จะดีที่สุด ถ้าถึงระดับที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นของจริงแล้วยิ่งดีที่สุด เมื่อกล่าวถึงศิลปินเพลโตถูกถามว่า ศิลปินคือบุคคลที่เป็นส่วนเกินของสังคมซึ่งปราชญ์หลายท่านไม่เชื่อว่าเพลโตกล่าวอย่างจริงจังนอกจากคำกล่าวดูถูกของเพลโตดังกล่าวแล้ว ยังไม่มีการศึกษาสุนทรียศาสตร์อย่างจริงจังในสมัยนั้น ส่วนอริสโตเติลเสนอทฤษฎีการถ่ายแบบในแนวใหม่ตามอย่างเพลโต และได้รับความเชื่อถือตลอดต่อเนื่องกันมาหลายศตวรรษ อริสโตเติลเสนอแนะว่าศิลปินอาจถ่ายแบบมาจากรูปแบบสากลหรือสาระ ซึ่งผลงานแต่ละอย่างมีร่วมกันคิดว่าแบ่งย่อยเป็นหลายชนิด อริสโตเติลได้วิจารณ์สุนทรียศาสตร์ไว้หลายประการ ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการสังเกตศิลปะ ศิลปินอาจถ่ายแบบรูปแบบสากลมากกว่าสิ่งเฉพาะอย่างที่เป็นกายภาพ การถ่ายแบบรูปแบบสากลมากกว่าสิ่งเฉพาะอย่างที่เป็นกายภาพ การถ่ายแบบ

รูปแบบสากลกลายเป็นศูนย์กลางของหลักการทางสุนทรียศาสตร์รูปแบบ ซึ่งวิธีการนี้ศิลปะอาจมีบทบาทแบบประชาชน (Cognitive) สากล ที่คล้ายกับวิทยาศาสตร์มากกว่าประวัติศาสตร์ ศิลปินคือผู้แทนการค้นหารูปแบบเฉพาะอย่าง เช่น จิตรกรเอกชอบวาดรูปภาพเหมือน ที่มีนางแบบเป็นแบบให้เขาวาด มากกว่าจะวาดตามแบบคนที่เคลื่อนไหวไม่หยุดอยู่กับที่ ศิลปินจะค้นหารูปแบบที่แน่นอนของเสื้อ สิงโต ม้า แก้ว ร่องเท้าหรือลักษณะท่าทางและอาการของมนุษย์ เช่น ท่าทางตกลง ท่าทางเศร้าโศก เป็นต้น

เพลโตเป็นผู้ริเริ่มพัฒนาทฤษฎีรูปแบบ (Theory of Forms) ขึ้นมา ดังนั้นจึงเรียกทฤษฎีนี้ว่า ลัทธิเพลโต (Platonism) ทฤษฎีสำคัญทั้งหลายในโลกเกิดมาจากลัทธิเพลโต เพลโตถือว่ารูปแบบเป็นสภาวะนามธรรมซึ่งมีอยู่จริงได้โดยตัวเอง เพลโตถือว่าเป็นจริงและสำคัญกว่าโลกแห่งวัตถุ เป็นแม่แบบของสิ่งเฉพาะทั้งหลายที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532, น.51-52) รูปแบบความเป็นจริงพื้นฐานในโลกของอุดมการณ์ ให้สรรพสิ่งในโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ถ่ายแบบมา แต่การที่เพลโตมีทัศนะว่า ศิลปินคือผู้ถ่ายแบบรูปแบบปรากฏการณ์ของแต่ละบุคคล อริสโตเติลเห็นว่าเป็นความผิดพลาด เขาแก้ไขใหม่โดยอธิบายว่าศิลปินคือผู้ถ่ายแบบรูปแบบสากลที่ศิลปินเห็นได้ตามลำพังออกมาเป็นงานศิลปิน

งานสุนทรียศาสตร์ที่คลาสสิกของลัทธิรูปแบบคือ Poetica ของอริสโตเติล นับได้ว่าเป็นหนังสือที่มีอิทธิพลมากที่สุดและเป็นหนังสือที่ศึกษากันมากที่สุด ให้ความประทับใจแบบลวงตาว่าเป็นเพียงลำดับผลสะท้อนของเหตุผลสำหรับความสนใจของมนุษย์ด้านศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบทละคร (Drama) และในเรื่องโศกนาฏกรรมหลายเรื่องของสมัยนั้น ซึ่งปรัชญาของลัทธิรูปแบบ (Formism) ได้ซึมอยู่ในเรื่องเหล่านี้ทุกเรื่อง แม้อลัทธิรูปแบบนิยมจะถูกวิจารณ์อย่างหนักก็ตาม แต่ก็ยังคงมีทฤษฎีนี้อยู่จนกระทั่งสมัยปัจจุบัน ตัวอย่าง ทัศนะที่เป็นรูปแบบของนักอัสตมาจารย์นิยม ซึ่งเป็นตัวแทนของนักปรัชญาสมัยกลางชั้นแนวหน้าคือ อีเทียน กิลสัน (Etienne Gilson) จากหนังสือของท่านเรื่องจิตรกรรมและสัจจะ (Painting and Reality) ในค.ศ.1975 และอีกหลายปีต่อมาคือ ซันตายานา (George Santayana) นักรูปแบบนิยมที่มีศูนย์กลางความคิดด้านปรัชญาอยู่ที่สัจจะของศิลปะ แม้ท่านจะไม่มีการเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ที่สำคัญใดๆ ในช่วงนี้ก็ตาม แต่งานเขียนเรื่องอาณาจักรของสัตว์ (Being-Realms of Being) รวมทั้งหนังสือลัทธิวิมตินิยมและความศรัทธาของสัตว์ (Scepticism and Animal Faith) ใน ค.ศ. 1923 ของท่าน ได้อ้างถึงคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ของสัจจะอยู่เสมอ สัจจะ (Essence) คือ ภาวะอันเป็นเนื้อแท้ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นตัวของตัวเองและแตกต่างกับสิ่งอื่น เช่น ความมีเหตุมีผลเป็นสัจจะของมนุษย์หรือความเป็นสัจจะของมีด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532, น.37)

Bower and Hilgard (1981, p.11) อธิบายว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้กระทำ หรือการเปลี่ยนแปลงโอกาสในการเกิดพฤติกรรม ณ สถานการณ์หนึ่ง ๆ อันมีเหตุผลจากการมีประสบการณ์ซ้ำในสถานการณ์นั้น ๆ ของผู้แสดงพฤติกรรม Chance (2003, p.41-44) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ และ ด้วยเหตุที่การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมดังนั้น การเรียนรู้จึงวัดได้จากการ เปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ซึ่งมีหลายวิธี เช่น การวัดจากการลดลงของความผิดพลาด (reduction in error) การวัดจากรูปแบบของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (topography of behavior) การวัดจากความเข้มข้นของพฤติกรรม (intensity of behavior) การวัดจากความเร็วของการเกิด พฤติกรรม (speed) การวัดจากการเปลี่ยนแปลงที่แฝงอยู่ภายใน (latency) และการวัดจากความถี่ของ (frequency)

บริบทพื้นที่ที่ทำการวิจัย

ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็น โรงเรียนมัธยมศึกษา ประเภทสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2444 เปิดสอนครั้งแรกในระดับประถมศึกษา โดยอาศัยศาลาวัดศรีมงคล ต.วัดป่า อ.วัดป่า จังหวัด หล่มสัก เป็นสถานที่เรียนใช้ชื่อโรงเรียนว่าโรงเรียนประจำจังหวัดหล่มสัก หล่มวิทยา

พ.ศ. 2453 นักเรียนมีจำนวนมากขึ้นทางการจึงรื้อบ้านพักผู้พิพากษาศาลจังหวัดหล่มสักไป ก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติมในที่ธรณีสงฆ์ วัดศรีมงคลเปิดสอนในระดับประถมศึกษา

เมื่อเดือนตุลาคม พุทธศักราช 2453 พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงเสด็จสวรรคต นำความเศร้าโศก ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ได้โปรดเกล้าฯ ให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุขตลอด มา พระเลิศแห่งหล่ม ผู้ว่าราชการเมืองหล่มสักได้ร่วมกับข้าราชการและเสมียนพนักงานในเมือง หล่มสักดี บริจาคทรัพย์จัดการก่อสร้าง โรงเรียนขึ้นหลังหนึ่งเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล แต่ยังไม่ทัน สำเร็จ พ.ศ.2457 พระเลิศแห่งหล่ม ผู้ว่าราชการเมืองหล่มสักดี ผู้จัดการก่อสร้างต้องพักราชการ การก่อสร้างโรงเรียนจึงหยุดพักไปชั่วคราว พ.ศ.2457 พระพิณจรรย์ดี ผู้ว่าราชการเมืองหล่มสัก (พระยาวชิรปราการ) ได้เป็นผู้จัดการก่อสร้างอาคารเรียนต่อจากพระเลิศแห่งหล่มจนแล้วเสร็จ และได้เปิดสอนระดับมัธยม 1ตามหนังสือที่ 43/2100 ลงวันที่ 13 มีนาคม พุทธศักราช 2458

พระพิณจรรย์ดี ผู้ว่าราชการเมืองหล่มสักดี ได้ขอประทานนามโรงเรียนนี้เพื่อเป็นที่เฉลิมพระ เกียรติยศ แต่พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ผ่านมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพระเสด็จ สุเรนทราธิบดี เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เสนาบดีกระทรวงธรรมการ

เพื่อขอพระราชทานกราบทูลถึง มหาอำมาตย์เอกพระเจ้าพี่ยาเธอกรมหลวงปราจิณกิติบดี
 ราชเลขานุการ กรมราชเลขานุการ ทรงกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้วทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานนาม โรงเรียนนี้ว่า "ศักดิ์วิทยาการ"
 เมื่อพุทธศักราช 2459

จำนวนบุคลากร

จำนวนบุคลากร โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม แบ่งเป็นชาย 48 คน หญิง 85 คน รวมทั้งหมด
 133 คน

จำนวนนักเรียน

จำนวนนักเรียน โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม แบ่งเป็นชั้นปีและ จำแนกเป็นชายหญิง ได้ดัง
 ตารางแสดงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ระดับชั้น / เพศ	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนห้องเรียน
ม.1	187	230	417	9
ม.2	183	241	424	9
ม.3	177	249	426	9
รวมมัธยมต้น	547	720	1,267	27
ม.4	170	332	502	12
ม.5	211	282	493	12
ม.6	172	290	462	12
รวมมัธยมปลายและเทียบเท่า	553	904	1,457	36
รวมทั้งหมด	1,100	1,624	2,724	63

โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม เลขที่ 15 ถ.เทศบาล1 ต.หล่มสัก อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์ 67110

ภาพที่ 2 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุธนีย์ ขจัดภัย (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์วิชากิจกรรมนาฏศิลป์ ในระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคาราคาม ปีการศึกษา 2541 จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วยแบบทดสอบโดยใช้แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบสังเกตการณ์ปฏิบัติการนาฏศิลป์ หลังการเรียน ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนวีดิทัศน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างเรียนโดยใช้บทเรียนวีดิทัศน์กับการเรียนแบบปกติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

วิภา ตรีอัจฉริยกุล (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลการเรียนรู้และความคงทนทางการเรียน จากรายการวีดิทัศน์รูปแบบละคร และรูปแบบบรรยายที่ใช้คำถามขึ้นว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบละคร และรูปแบบบรรยายที่ใช้คำถามขึ้นต้นว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้คำถามขึ้นต้นกับนักเรียนที่เรียนจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบที่ใช้คำถามขึ้นต้น มีการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

1. นักเรียนที่ระดับความสามารถทางการเรียนสูงจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้คำถามขึ้นต้นและเรียนจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบบรรยายที่ใช้คำถามขึ้นต้น มีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนปานกลางจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้คำถามขึ้นต้นและเรียนจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบบรรยายที่ใช้คำถามขึ้นต้น มีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้คำถามขึ้นต้น และเรียนจากรายการวีดิทัศน์แบบบรรยายที่ใช้คำถามขึ้นต้น มีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

4. นักเรียนที่เรียนจากรายการวีดิทัศน์รูปแบบละครที่ใช้คำถามขึ้นต้นและเรียนวีดิทัศน์รูปแบบการบรรยายที่ใช้คำถามขึ้นต้น มีผลการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ปิยพันธ์ แสนทวีสุข (2544, น.102-110) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการสอนดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาในปัจจุบัน ในการสอนดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการสอนดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา ครึ่ง 2542 จำนวน 96 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในปัจจุบันในด้านการบริหารงานและดำเนินการอยู่ในระดับกลาง ด้านคณาจารย์และบุคลากร ด้านหลักสูตรและการจัดการศึกษา ด้านอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ ด้านนิสิต/นักศึกษา ด้านการวิจัย และด้านการบริการทางวิชาการสู่ชุมชน อยู่ในระดับน้อย และแนวทางการพัฒนาการสอนคนตรีคือ การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานระดับผู้บริหารให้กับหัวหน้าสาขาวิชา สร้างความเข้าใจในลักษณะเฉพาะของสาขาวิชาคนตรีเพื่อความเข้าใจและเล็งเห็นความสำคัญของสาขาวิชาคนตรี ปัญหาการขาดงบประมาณ จัดโครงการบริการวิชาการเพื่อสร้างรายได้ เพิ่มค่าบำรุงสาขาวิชา เปิดรับนิสิต/นักศึกษาเพิ่มขึ้น การพัฒนาบุคลากร พัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น จัดหา/จัดจ้างอาจารย์พิเศษเพิ่มเติมในเครื่องมือที่ขาด ด้านหลักสูตรและการจัดการศึกษา จัดสัมมนาหลักสูตรเพื่อหาจุดอ่อนและปรับปรุงหลักสูตร สร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชา กำหนดมาตรฐานความรู้ในแต่ละจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ด้านอาคาร วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ ส่งเสริมให้นิสิตมีจิตสำนึกใช้วัสดุฝึกอย่างประหยัดและถูกต้อง เพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคนตรี จัดงบประมาณสร้างอาคารเรียนคนตรีโดยเฉพาะด้านนิสิต/นักศึกษา เพิ่มชั่วโมงในการปฏิบัติมากขึ้น ส่งเสริมให้นิสิตฝึกนอกเวลาเรียนเพิ่มขึ้น จัดให้มีการสร้างประสบการณ์จากศิลปินอาชีพ ด้านการวิจัย จัดทำแผนการวิจัยและส่งเสริมบุคลากรขอทุนสนับสนุนการวิจัยจากหน่วยงานภายนอก อบรมสัมมนาให้ความรู้ทางด้านการวิจัยให้แก่บุคลากร สร้างเครือข่ายการวิจัยกับหน่วยงานภายนอก ด้านบริการวิชาการแก่ชุมชน จัดทำแผนบริการวิชาการแก่ชุมชนในระยะยาว มอบหมายแต่งตั้งผู้ประสานงานโดยตรง กำหนดกิจกรรมการบริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นกิจกรรมหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน

ปรีวัฒน์ ถานิสโร (2544, น.124 – 133) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการสอนวิชาคนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสำรวจสภาพการเรียนการสอนวิชาคนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง รวม 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน โดยใช้วิธีวิจัยแบบสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มประชากรคืออาจารย์ทุกคนที่สอนวิชาคนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ จากการวิจัยพบว่า 1) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนโดยการสอนแบบทักษะปฏิบัติเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่มใหญ่ และโดยการสาธิตให้ผู้เรียนปฏิบัติตามอยู่ในระดับมากที่สุด คือการพานักศึกษาไปชมการแสดงคนตรีตามสถานที่ต่าง ๆ 2) ด้านการใช้สื่อการ

เรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้หนังสือหรือตำราเรียนที่เขียนหรือแต่งโดยนักวิชาการต่างประเทศ ส่วนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีระดับปฏิบัติน้อย คือ อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อการสอน การผลิตสื่อการสอน และโอกาสในการได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน 3) ด้านอุปกรณ์เครื่องดนตรีและสถานที่ อาจารย์ผู้สอนแนะนำวิธีการใช้เครื่องดนตรีก่อนและลงมือฝึกปฏิบัติจริง และการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรักษาเครื่องดนตรี ห้องปฏิบัติการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนจำนวนเครื่องดนตรีมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนนั้นอยู่ในระดับน้อย 4) ด้านการวัดผลและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนส่วนมากใช้การวัดผลและประเมินผลโดยการสังเกตการปฏิบัติเครื่องดนตรีตามคุณลักษณะทักษะการปฏิบัติและด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการให้หลักการวัดผลและประเมินผลแบบอิงกลุ่มอยู่ในระดับน้อย และมีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนวิชาดนตรีสากล โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานและสัมมนาเกี่ยวกับวิชาดนตรี และควรจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับวัสดุครุภัณฑ์ให้มากกว่านี้

อัญชญา สุตมาตโร (2546, น.116 – 120) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง หลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของสถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย และศึกษากระบวนการและเทคนิคการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบการศึกษา โดยเลือกพื้นที่การศึกษา ได้แก่ สถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น โดยการสอบถาม สัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจากห้องเรียนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องเน้นทักษะทางด้านการเตรียมความพร้อมในทุกด้าน ประกอบด้วยกิจกรรมด้านการฟัง การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว และการคิดสร้างสรรค์อย่างครบถ้วน การจัดสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนของเด็กปฐมวัยให้ประสบผลสำเร็จนั้นพบว่าการจัดหลักสูตร การวางแผนการสอน และการใช้เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ ของครูผู้สอนให้มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ การสร้างประสบการณ์จริงให้เด็กจากสื่อต่าง ๆ ช่วยกระตุ้นให้เด็กตื่นตัวในการรับรู้ การใช้บทเพลงภาษาไทยช่วยให้เด็กร้องเพลงได้ชัดเจน และเคลื่อนไหวท่าทางได้อย่างมั่นใจ การเล่นเครื่องดนตรีในระยะเริ่มแรกควรเน้นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ สถาบันจินตการดนตรีนั้นเน้นกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กครบทุกด้านและปรับปรุงหลักสูตรทุก 4 ปี สถาบันดนตรีมีฟ้าเน้นกิจกรรมด้านการร้องเพลงประกอบการเคลื่อนไหว และสถาบันดนตรีเคพีเอ็นเน้นกิจกรรมด้านการเล่นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด

ปทุมมาลัย ทรงสกุล (2546, น.109 – 110) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของ วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาหมวดวิชาคีตศิลป์สากล เป็นการศึกษาวิจัยเชิง ประวัติศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ ศึกษาพัฒนาการด้านการจัดการศึกษาหมวดวิชา คีตศิลป์สากลของวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร และศึกษาสภาพปัจจุบันของการสอนวิชาคีต ศิลป์สากลของวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ ได้แก่ หลักสูตร กระบวนการ จัดการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอน โดยศึกษาจากเอกสารตลอดจนการ สัมภาษณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้สอนผู้เรียนในหมวดทั้งในอดีตและปัจจุบัน ผู้ที่ให้ความสนใจ และติดตามภารกิจของวิทยาลัยนาฏศิลป์มาโดยตลอด ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการด้านการจัด การศึกษาหมวดวิชาคีตศิลป์สากลของวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นการศึกษาโน้ตสากลและการขับร้องสากลเป็นวิชาบังคับในโรงเรียนนาฏดุริยางค ศาสตร์และโรงเรียนศิลปกรนาฏดุริยางค์ ระยะที่สองเป็นระยะของการตั้งแผนกอิสระดุริยางคศิลป์ ขึ้นเป็นโรงเรียนศิลปากร โดยเปิดให้มีการเรียนการสอนวิชาดนตรีและขับร้องสากลเป็นวิชาเอกขึ้น เป็นครั้งแรก ระยะที่สาม เป็นการปรับไปสู่โรงเรียนนาฏศิลป์ เป็นระยะที่หมวดวิชาคีตศิลป์สากลนำ วิธีการเรียนการสอนจากต่างประเทศมาใช้ทั้งในด้านการฝึกเสียงและการควบคุมลมหายใจ ระยะที่สี่ เป็นระยะที่แยกแผนก คีตศิลป์สากลออกจากดุริยางค์สากล ด้านการจัดการเรียนการสอนของหมวด วิชาคีตศิลป์สากลพบว่า หลักสูตรการเรียนการสอนของหมวดวิชาคีตศิลป์สากลมุ่งให้ผู้เรียนเป็นครู ขับร้องเพลงสากล เน้นทักษะในด้านการออกเสียงสระ พยัญชนะ และการควบคุมลมหายใจ มีการ พัฒนารูปแบบการสอนโดยการใช้แบบฝึกต่าง ๆ และยึดตำราจากของต่างประเทศ ด้าน สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับห้องเรียนขาดความเหมาะสมมีไม่เพียงพอต่อจำนวนชั้นเรียน เล็กเกินไปและมีเสียงรบกวน อุปกรณ์การสอนมีสภาพไม่สมบูรณ์ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียน วิชาคีตศิลป์สากล

จิณพัทธ์ ประเสริฐยิ่ง (2549, น.66-73) งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กระบวนการเรียนรู้ดนตรีของเด็กวัยประถมศึกษาที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยมีกรณีศึกษาเพศ หญิงอายุ 8 ปี จำนวน 2 คน ใช้วิธีการสอนเปียโนโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 25487 ในการเรียนแต่ละครั้งจะประเมินความสามารถของเด็กจากการ เล่นเปียโน การร้องเพลง การฟังเสียง การอ่านโน้ต และความเข้าใจทฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มี ความสามารถในการเรียนรู้ทางดนตรีได้เร็วกว่า มีพัฒนาการที่ดีกว่าไม่ว่าจะเป็นการเล่น การร้อง การอ่าน การฟัง และการทำทฤษฎี ซึ่งเด็กสามารถทำได้ถูกต้อง มีความตั้งใจและพยายามทุกครั้ง การวัดผลของการเรียนรู้ทุกๆ หมวดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งสามารถใช้ กระบวนการคิดที่ดีก่อนที่จะลงมือเล่นจึงทำให้สามารถเล่นได้ถูกต้อง ส่วนเด็กที่มี

ความสามารถในการเรียนรู้ทางดนตรีได้ช้ากว่า มีความสามารถในการเล่น การร้อง การอ่าน การฟัง และการทำทฤษฎี อยู่ในเกณฑ์ปานกลางจนถึงขั้นควรปรับปรุงและมีความตั้งใจและความพยายามน้อยกว่า ในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งจะไม่ใช้กระบวนการคิดก่อนจึงทำให้เล่นไม่ถูกต้อง สรุปได้ว่า ทัศนศึกษาทั้งสองรายมีผลการเรียนรู้ดนตรีแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถและกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กซึ่งได้แก่ ทักษะคิด บุคลิกภาพ แรงจูงใจและครอบครัว

สุกรี เจริญสุข และคณะ (2551, น.5 – 15) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ สาขาดนตรี มีวัตถุประสงค์มุ่งศึกษาองค์ความรู้ดนตรีในช่วงเวลา 50 ปี นับตั้งแต่ปี 2500 ถึงปัจจุบัน โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปตามลำดับกล่าวคือ ในขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงและจัดกระทำข้อมูลโดยการจำแนกออกเป็นประเด็นย่อย ให้เป็นเค้าโครงของแต่ละหัวเรื่อง จากนั้นก็จัดสัมภาษณ์ย่อยในกลุ่มนักวิจัยและปรับปรุงผลการวิจัย เป็นระยะ ๆ เมื่อได้ผลการวิจัยที่ผ่านการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วจึงนำรายงานวิจัยเข้าสู่ที่ประชุมของการสัมมนาใหญ่ โดยเชิญวิทยากรชั้นนำของประเทศที่เกี่ยวข้องในแต่ละหัวเรื่อง ให้การวิจารณ์แสดงความรู้และข้อคิดเห็น แล้วนำมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ จากผลการศึกษาสรุปได้ว่าการวิจัยนี้มุ่งศึกษาองค์ความรู้ดนตรีของประเทศไทยในช่วงเวลา 50 ปี ที่ผ่านมา เพื่อพัฒนากฎานะศาสตร์ดนตรีในประเทศไทยในการวิจัยหาองค์ความรู้ใหม่ที่จะนำมาเป็นคำตอบและมุมมองใหม่ให้กับสังคมไทย ซึ่งเป็นมุมมองจากพัฒนาการดนตรีในช่วง 50 ปีรวมทั้งพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ให้มีความสามารถวิจัยศาสตร์ทางดนตรีให้มีศักยภาพที่เพิ่มขึ้นภายใต้ความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำของนักวิจัยอาวุโสผลการวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ที่ประกอบด้วย การศึกษาในประเด็นสำคัญ 10 หัวเรื่อง ซึ่งเป็นองค์ความรู้ดนตรีของประเทศไทยในช่วง 50 ปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน ประเด็นสำคัญขององค์ความรู้ดังกล่าว ได้แก่ 1) ดนตรีไทย 2) ดนตรีพื้นบ้าน 3) การศึกษาดนตรีของไทย 4) ดนตรีเป็นอาชีพใหม่ของสังคมไทย 5) กฎหมายลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา 6) เพลงสมัยนิยม 7) เพลงคลาสสิก 8) ธุรกิจและอุตสาหกรรมดนตรี 9) ดนตรีสร้างศักยภาพความเป็นเลิศของชาติ และ 10) สื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ และริงโทน ผลจากการศึกษาดนตรีและเพลงสะท้อนความเป็นไปของสังคม ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา มีความเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการของการดนตรีเกิดขึ้นขณะที่กาลเวลาได้ผ่านไป สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของคนไทยที่ต้องการสร้างพัฒนาการดนตรีของตนอยู่ตลอดเวลา ปรากฏการณ์ของดนตรีในประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงกระแสของการแพร่กระจายของสภาพวัฒนธรรม ความ

ต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลง บทบาทและหน้าที่ของดนตรีในสังคมวัฒนธรรม และ การดนตรี
ในวิถีชีวิตสมัยใหม่ของสังคมวัฒนธรรมไทย

งานวิจัยต่างประเทศ

Koeiaq & Hill (1967, p.12) ได้สรุปผลการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธี
วีดีโอเทปกับการสอนจากครูในห้องเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่าการเรียนการสอนโดยวีดีโอเทปมี
ผลดีกว่าการสอน โดยครู ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุเพราะการสอนทางโทรทัศน์มีการเตรียมตัวที่ดีกว่า

Fitzgerrald (1989, p.102 – 120) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์การดูแลเอาใจใส่ของ
ครูผู้สอนดนตรี ปัจจัยสนับสนุนของมหาวิทยาลัย และการฝึกฝนอันเนื่องกับการสอนวิชา
ดนตรีให้กับเด็กวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างประชากรมี 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกเป็นค
ครูผู้สอนวิชาดนตรีทั่วไปให้กับเด็กวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 250 คน กลุ่มที่ 2 เป็น
ครูผู้สอนวิชาดนตรีให้กับนักศึกษาในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย จำนวน 150 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่ามีความแตกต่างระหว่างครูผู้สอน
ดนตรีทั่วไปในโรงเรียนมัธยมกับครูผู้สอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาในด้านความต้องการในการ
แสดงออกอันเนื่องกับสุนทรีย์ และการให้คุณค่าในประสบการณ์ทางดนตรีของผู้เรียนดนตรี
ทั่วไป รวมทั้งบรรยากาศในการเรียน วินัยในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และยัง
พบว่ามีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างการเตรียมการสอนเด็กวัยรุ่นในชั้นเรียนดนตรีและสิ่งที่สอนใน
หลักสูตรการฝึกหัดครูดนตรี

King (1992) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของการปฏิรูปหลักสูตรกับการมีส่วน
ร่วมของชั้นเรียน วิชาดนตรีในรัฐเวอร์จิเนียปี 1979 – 1988 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง
ปฏิรูปหลักสูตรวิชาดนตรีกับการมีส่วนร่วมของชั้นเรียนวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษานั้น
สลับซับซ้อนมาก แต่การลงทะเบียนเรียนวิชาดนตรีลดลง ซึ่งการลดลงของจำนวนผู้เรียนอาจมาจก
การรณรงค์ให้มีการเรียนวิชาพื้นฐาน แต่อย่างไรก็ตามหน่วยงานของรัฐได้คงไว้ในจำนวนวิชา
ดนตรี โดยได้กระทำในหลายวิธี โรงเรียนบางแห่งได้เพิ่มครูสอนดนตรี บางแห่งเปิดสอนดนตรี
หลากหลายประเภท ผลการวิจัยแสดงให้เห็นได้ชัดระหว่างการให้การสนับสนุนกับการจัด
ความสำคัญของวิชาคงจะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้สนับสนุนเรื่องการปฏิรูปหลักสูตรตลอดทั้งความ
รับผิดชอบหลาย ๆ ด้าน

Sisakul (2000, p.1-7) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสืบค้นความยืดหยุ่นของเสียงเพลงโดยใช้
การวัดความถี่ขั้นพื้นฐานระดับกลางของอัตราส่วนการกระสับกระส่ายและตัวสั้น (ต้นเต้น) ช่วง
ร้องเสียงหลัก (Detecting Vocal Fatigue in Student Singers Using Acoustic Measures of Mean
Fundamental Frequency, Jitter, Shimmer and Harmonics-to-voice Ratio) ว่าเสียง (Voice) เป็นสิ่งที่

มีค่าของคนส่วนมากใช้สื่อสารทางความคิด ความปรารถนา และความต้องการผ่านเสียง ยิ่งกว่านั้น ยังมรอาชีพลักษณะที่ต้องใช้ความสามารถในการออกเสียง และหากเกิดปัญหาในการใช้เสียง จะทำให้กระทบกระเทือนกับการดำรงชีพหรืออาชีพของพวกเขาเช่น ครูอาจารย์ ทนายความ นักเทศน์ เป็นต้น

Lee (2001, p.539) ได้ศึกษาเพื่อกำหนดการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาที่มีต่อการออกแบบห้องเรียนการศึกษาทางไกล โดยผ่านวิดิทัศน์เชิงปฏิสัมพันธ์ในระดับอุดมศึกษาและเพื่อกำหนดความแตกต่างในการรับรู้ระหว่างสถาบัน สถานภาพ เพศ ลำดับ ที่ผลการเรียนมรชั้นวิชาเอก ที่ศึกษาและประสบการณ์ในการสอนในชั้นการศึกษาทางไกล โดยผ่านวิดิทัศน์เชิงปฏิสัมพันธ์ การศึกษาค้นพบความชอบของการออกแบบสำนักงานของอาจารย์ผู้สอน และการออกแบบสถานที่เรียน ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของนักศึกษาสำหรับห้องเรียนการศึกษาทางไกล โดยผ่านวิดิทัศน์เชิงปฏิสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนซึ่งลงทะเบียนเรียน หรือสอนในห้องเรียนการศึกษาทางไกล โดยผ่านวิดิทัศน์เชิงปฏิสัมพันธ์ที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐมิสซิสซิปปี และมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปีในภาคฤดูใบไม้ร่วงปี 2000 จำนวนประชากรทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน 742 คน ได้รับคำตอบในแบบสอบถามทั้งสิ้น 610 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81-8% อานาจทางสถิติของการวิจัยมีมากกว่า .99 ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยายการวิเคราะห์ความแปรปรวนและวิธีการเปรียบเทียบหลายวิธีของ Turkey ในการวิเคราะห์คำตอบผลการศึกษพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ในที่ตั้งที่ศึกษา นักศึกษาทางไกลและอาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการจัดเครื่องมืออุปกรณ์และลักษณะทางกายภาพในการศึกษาครั้งนี้ ในขณะที่มีความเห็นสอดคล้องกันระหว่างนักศึกษาที่ตั้งที่ศึกษา นักศึกษาทางไกลและอาจารย์ผู้สอนยังมีทัศนคติที่ไม่เห็นสอดคล้องกันอยู่ด้วย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหลายประการเกี่ยวกับความพึงพอใจในการออกแบบห้องเรียนการศึกษาทางกายภาพระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ของผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการจัดเครื่องมืออุปกรณ์และลักษณะทางกายภาพดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญของการออกแบบห้องเรียนการศึกษาทางไกล โดยผ่านวิดิทัศน์เชิงปฏิสัมพันธ์แบบมาตรฐานหนึ่งรูปแบบ ซึ่งจะทำให้เป็นที่พึงพอใจในความต้องการของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาและให้แนวทางสำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยจาก การศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการใช้วิดิทัศน์ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า วิดิทัศน์เป็นสื่อที่สามารถนำมาใช้ถ่ายทอดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และดนตรี-นาฏศิลป์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถนำมาใช้ในการศึกษาได้ทุกระดับ ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนที่เรียนด้วย วิดิทัศน์กับการเรียนปกตินั้น ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ที่เรียนด้วย วิดีทัศน์ มีทั้งสูงกว่าและไม่แตกต่างจากการเรียนปกติ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่สอน และรูปแบบในการนำเสนอวิดีโอ สำหรับเรื่องของความคิดเห็น เจตคติและความพึงพอใจของผู้เรียน ที่มีต่อวิดีทัศน์นั้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี นั่นคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นและสนใจที่จะเรียนด้วยวิดีทัศน์ในเนื้อหาวิชาต่างๆ

Alexandre Lumsqui (2009, p.6-7) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ในดนตรีตะวันตกร่วมสมัย (Contemporary Classical Music) เฉพาะกรณีโดยทำการวิเคราะห์จังหวะในดนตรีร่วมสมัยเป็นพื้นฐานดนตรีตะวันตกที่มีลีลาต่างไปจากเดิมมาก ซึ่ง โน้ตเหล่านี้ผู้วิจัยใช้ประสบการณ์และความสามารถเลือก ลีลาจังหวะที่นิยมถูกนำเข้ามาใช้ในเบื้องต้น

โน้ตที่นำมาจะถูกวิเคราะห์ อธิบายโดยภาพรวมในด้าน จิตวิทยา แนวคิดเรื่องลีลาจังหวะ เพื่อนำไปสู่เรื่องของกระสวนจังหวะ ลีลา ความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวของร่างกายกับแรงที่กระทำร่างกาย (kinetics) การเปลี่ยนแปลงกระทำ ตอนท้ายผู้วิจัยได้วิเคราะห์รากของโลกาวัตร ที่ส่งผลต่อประชาคม สังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจ จะอย่างไรก็ตามปรากฏการณ์ดนตรีที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อผู้บริโภค และเศรษฐกิจที่กำลังขยายตัว และที่สำคัญสังคมโลกจะเผชิญกับคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แยกออกจากวัฒนธรรม บางคำถามที่ได้ในการวิเคราะห์คือ ความเป็นไปได้ที่เลิกสนใจกับวัฒนธรรมอื่นของโลก โดยเฉพาะไม่ยุ่งเกี่ยวกับสังคม การสร้างความสมดุลและการข้ามเผ่าพันธุ์ ในรูปของตัวอย่างการวิจัยเชิงลึก โต้เถียงในวิธีปฏิบัติซึ่งมีความคิดริเริ่มที่แตกต่างกัน

Lisa (2003, p.11 – 12) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล ประสิทธิภาพของการสอนและประสิทธิผลของการดำเนินการของนักศึกษาวิชาดนตรีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) กำหนดว่ามีความสำคัญหรือไม่ระหว่างทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนดนตรีและประสิทธิผลของการสอน 2) เพื่อกำหนดว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ระหว่างทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนดนตรีกับเทคนิคการฝึกซ้อม และ 3) กำหนดว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ระหว่างวาทยกร และความเข้าใจในวงดนตรีในเรื่องทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของวาทยกร กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนดนตรี 30 คน ที่ได้เรียนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน พวกเขาทำการซ้อมย่อย 10 นาที 3 ครั้ง แต่แต่ละครั้งจะถูกบันทึกไว้ เมื่อเสร็จครั้งสุดท้ายแล้ว สมาชิกในกลุ่มจะกรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับปฏิกิริยาของครูแต่ละวิชา เพื่อกำหนดลีลาการสื่อสารระหว่างบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตัดสิน 3 คน ตัดสินวิดีโอการซ้อมย่อย โดยใช้การสำรวจด้านความมีประสิทธิภาพของการสอนเพื่อกำหนดความมีประสิทธิภาพของการสอน การสังเกตวาทยกรเพื่อกำหนดความมีประสิทธิภาพของผู้อำนวยเพลง ผลการวิจัยพบว่า จำนวน 11 คน มีลีลาการสื่อสารแบบเป็นมิตร จำนวน 11 คน มีลีลาการสื่อสารแบบเข้าใจได้ และอีก 8 คน มีลีลาการสื่อสารแบบเคร่งครัด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ทั้งด้านประวัติวงโยธาทิต ด้านองค์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวงโยธาทิต ด้านแนวคิดด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้าน บริบทพื้นที่ที่ทำการวิจัย ด้านทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีกระบวนการ ถ่ายทอดความรู้ ทฤษฎีทางสังคม ทฤษฎีหน้าที่นิยม และทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ และด้านงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ พบว่างานส่วนใหญ่เป็นข้อมูลและเนื้อหาทางการศึกษาด้านต่าง ๆ เพื่อให้ การวิจัยเรื่อง “กระบวนการถ่ายทอดวงโยธาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างข้อ ชักถามสัมภาษณ์ กรอบแนวคิดวิจัย และการอภิปรายผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) มีการเก็บข้อมูลจากเอกสาร และภาคสนาม เพื่อศึกษาประวัติและผลงานวงโยชวาทิต และกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎีในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ ทางผู้วิจัยได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่

1. ครูผู้สอน
2. ศิษย์เก่า
3. ศิษย์ปัจจุบัน

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม สามารถจัดแบ่งกลุ่มใหม่ตามบทบาทในงานวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- 1) กลุ่มผู้ถ่ายทอด ได้แก่ ครูผู้สอน คือ บุคลากรของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ในการฝึกสอนและจัดการวงโยชวาทิต เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องดนตรี
- 2) กลุ่มผู้ได้รับการถ่ายทอด ได้แก่ ศิษย์เก่า คือ นักเรียนที่เคยเป็นสมาชิกวงโยชวาทิต มีประสบการณ์ในวงไม่น้อยกว่า 3 ปีศิษย์ปัจจุบัน คือ นักเรียนที่สังกัดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ที่มีประสบการณ์ในวงอย่างน้อย 1 ปี

กลุ่มผู้ถ่ายทอด ได้แก่

1. ครูผู้ควบคุมวง จำนวน 1 คน
2. ศิษย์เก่าที่เคยเป็นสมาชิกวงโยธวาทิต 2 คน
3. ศิษย์ปัจจุบันที่เป็นสมาชิกวงโยธวาทิต 30 คน

กลุ่มผู้ได้รับการถ่ายทอด

สมาชิกใหม่ 3-6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เรื่องกระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทางผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบกึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์ด้วยตัวเอง และใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยบูรณาการจากความคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เนื้อหา สอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา แบ่งออกเป็นดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ในเรื่องแผนการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการสอน โครงสร้างองค์กรต่างๆ

1.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ใช้สำหรับการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกจากข้อคำถาม แบบมีโครงสร้าง

2. แบบสังเกต (Observation) ประกอบด้วย

2.1 แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) เป็นการลงพื้นที่เมื่อสังเกตกิจกรรมการฝึกซ้อม การรวมวงเพื่อทำการแสดง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสัมภาษณ์ไปหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณา และนำผลที่ได้มาหาค่า IOC

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากตำรา งานวิจัย ข้อมูลองค์การและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ระยะที่ 2 ได้แก่ การสัมภาษณ์และการสังเกต เป็นการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่วิจัย บันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก บันทึกเสียง ถ่ายภาพ เพื่อใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบการผลการศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการบันทึกรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยจำแนกข้อมูลแยกออกตามประเด็นความมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ และตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งว่าข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วนเพียงพอเหมาะสมพร้อมแก่การนำไปวิเคราะห์สรุปผลแล้วหรือไม่ ในกรณีที่ข้อมูลที่ได้มาไม่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) หากมีข้อมูลส่วนใดไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ไม่มีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาซึ่งจะได้นำแสดงลำดับ ดังนี้

1. ตอนที่ 1 วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2. ตอนที่ 2 กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ในด้านวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่ภาคสนามสำรวจ การสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็นหลายด้านได้เป็น 1) ประวัติความเป็นมาของวง 2) องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต 3) เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับ

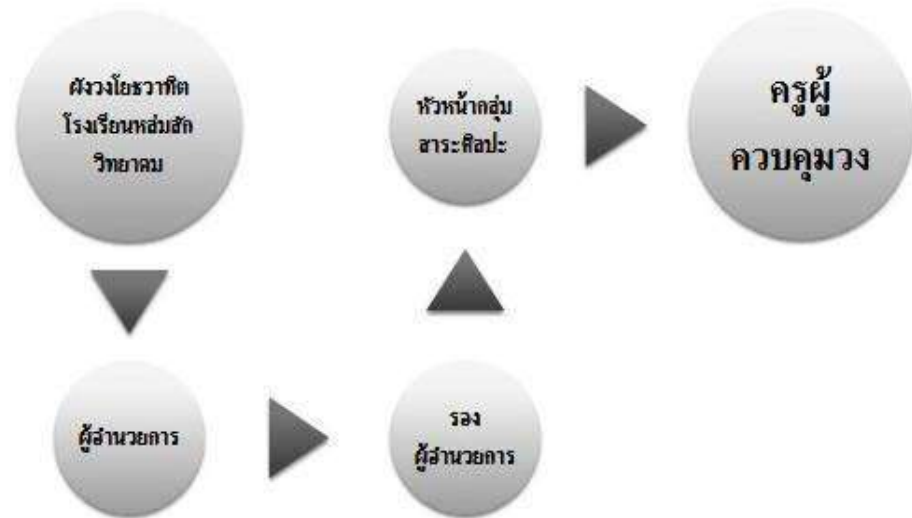
และ4) การเลือกบทเพลงในการบรรเลง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของวง

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่าประวัติการก่อตั้งวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม นั้นสามารถแบ่งออกเป็น ช่วงเวลาดังรายละเอียดต่อไปนี้

ช่วงก่อตั้ง (2521-2550)

ในช่วงก่อตั้งวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม (2521-2523) ในช่วงนั้นมีการให้ความร่วมมือจากครู ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ร่วมกันเป็นผู้ควบคุมวง โดยการนำครูสง่า คำมุง ครูสุนทร ทะหนุ่น และครูณงลักษณ์ วัฒนศัพท์ ในช่วงก่อตั้งวง นั้นมีการเปิดรับสมัครนักเรียนที่มีความสนใจ ในทุกระดับชั้น เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการทำ จากการประกาศรับที่หน้าเสาธง และประกาศรับทางกิจกรรมการเรียนชุมนุมมี ระบบการจัดการในโรงเรียนดังภาพผังประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แผนผังวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาลัยาคม

โดยในช่วงเริ่มต้นมีการฝึกซ้อมใน ช่วงการเรียนกิจกรรมวงโยชวาทิต ช่วงหลังเลิกเรียน และวันหยุด ช่วงเสาร์และอาทิตย์ โดยการควบคุมของครูผู้ควบคุมวงทั้ง 3 ในช่วงแรกเริ่มมีการฝึกซ้อมหลังจากเลิกเรียน ถึง 4-5 ทุ่ม สมาชิกเริ่มต้นมี 40 คนโดยประมาณ ในช่วงแรก ได้รับงบประมาณช่วยเหลือจากทางโรงเรียนไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม การฝึกซ้อมหรือไม่ได้เลย ทำให้ครูสุนทร ทะหนุ่น และสมาชิกวงโยชวาทิตในยุคนั้นต้องมีการออกร้านขายลูกชิ้น เพื่อระดมทุนในการดำเนินกิจกรรมดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 4 วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาลัยาคม ช่วงยุคก่อตั้ง

เมื่อวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมเริ่มมี รูปร่างมีการรับนักเรียนสมาชิกรุ่นที่ 2 การดูแลรูปแบบวง กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการบรรเลง ด้านการเดินขบวน ก็เริ่มมีระบบ การดูแล แบบรุ่นพี่รุ่นน้อง เข้ามาเป็นตัวช่วยในการแบ่งกลุ่มฝึกซ้อม ในช่วงนั้นวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีเครื่องดนตรีที่ใช้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามลักษณะ ของเครื่องดนตรี เพื่อให้สะดวกต่อการฝึกแบ่งเป็น 1)เครื่องเป่าลมไม้ แบ่งเป็น คลาริเน็ต อัลโตแซกโซโฟน เทนเนอร์แซกโซโฟน และบารีโทนแซกโซโฟน 2) เครื่องลมทองเหลือง แบ่งเป็น ทรัมเป็ต ฟลูต ทรอมโบน ยูโฟเนียม และทูบา 3) เครื่องประกอบจังหวะแบ่งเป็น กลองเบสดรัม กลองสแนร์ดรัม ฉาบ ดังภาพประกอบต่อไปนี้ (สง่า คำมุง, สัมภาษณ์, 2557)

ภาพที่ 5 การฝึกซ้อมเดินขบวนของวงโยธวาทิตบริเวณถนนตลาดหล่มสัก

ภาพที่ 6 การฝึกซ้อมจัดขบวนวงโยธวาทิตภายในโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ในช่วงถัดมาได้มีครูประยูร ลี้มสุข รับราชการที่โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม(2523-2530) รับหน้าที่เป็นครูผู้ควบคุมวงโดยทำงานร่วมกับอาจารย์สุนทร หะหนุ่น ในช่วงนี้วงโยธวาทิตในประเทศไทยเริ่มมีการพัฒนาระบบเป็นมาตรฐานตามระบบสากลทั้งในด้านรูปแบบการจัดวง การเรียบเรียงเสียงประสาน และเริ่มมีการจัดประกวดวงโยธวาทิตในระดับประเทศ ซึ่งจัดโดยกรมพลศึกษา โรงเรียนหล่มสักจึงเริ่มมีการพัฒนางวงโยธวาทิต การพัฒนารูปแบบการบรรเลง การฝึกซ้อม การแต่งกายให้เป็นระบบและมีความเป็นมาตรฐาน โดยโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ได้ส่งวงโยธวาทิตไปแข่งขัน และได้รับรางวัลชมเชยในการประกวดนั้น โดยมีอาจารย์ประยูร ลี้มสุข และอาจารย์สุนทร หะหนุ่น เป็นผู้ฝึกสอน โดยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากครูใหญ่ อาจารย์บัญญัติ สายอ่อน

ด้วยการทำงานอย่างจริงจังและระบบของครูสุนทร หะหนุ่น จึงทำให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านวงโยธวาทิตและนักเรียน ต่อมาได้ไปฝึกสอนทางด้านดนตรีและเป็นครูสอนวงโยธวาทิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดต่างๆ จนถึงปัจจุบัน ระบบการรับสมัคร ในช่วงเริ่มต้นการรับสมัครเกิดจากนักเรียนที่มีความสนใจ กลุ่มนักเรียนกิจกรรมชุมนุมวงโยธวาทิตระบบการเรียนการสอน ในช่วงเริ่มต้นมีการวางระบบการเรียนการสอนจากครูสุนทร หะหนุ่น และครูประยูร ลี้มสุข โดยใช้เวลาในกิจกรรมชุมนุม พักเที่ยง และหลังเลิกเรียนในการฝึกซ้อม (ประยูร ลี้มสุข, สัมภาษณ์, 2557) ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 7 การฝึกซ้อมวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ต่อมาครูศุภชัย บรรพลารับราชการที่โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม (2531-2539) รับหน้าที่เป็นครูสอนดนตรี ในช่วงนี้โรงเรียนหล่มสักวิทยาคมมีการพัฒนา ด้านดนตรีออกไปในหลายรูปแบบ โดยแบ่งเป็น 1) วงโยธวาทิต 2) วงบิกแบนด์ 3) วงสตริง 4) วงโฟล์คซอง โดยมีการแบ่งตามความสนใจ ของนักเรียน

ระบบการรับสมัคร แบ่งเป็น นักเรียนที่มีประสบการณ์ในด้านนั้นๆ นักเรียนที่มีความสนใจ นักเรียนที่อาสา และในกลุ่มวิชาเลือก ชุมนุมหรือกิจกรรมวงโยธวาทิตของโรงเรียน

ระบบการเรียนการสอน เป็นรูปแบบที่สอนน้อง โดย แยก ตามเครื่องที่มีความสนใจ หรือ แขนงต่าง ๆ นั้นไป โดยมีการควบคุมอย่างใกล้ชิด คอยให้คำปรึกษาและแนะนำในส่วน ที่ขาดความเข้าใจ โดยจากการสัมภาษณ์อาจารย์ศุภชัย บรรพลา ได้กล่าวว่า “...ระบบการเรียนการสอนแบบ พี่สอน น้องเป็นระบบการเรียนการสอนที่สามารถทำให้การเรียนดนตรีสื่อถึงกัน ได้ง่าย และเป็น การดูแลโดยระบบทำให้การอยู่ร่วมกันเป็นส่วนรวมสามารถปกครองได้ง่ายขึ้น...” (ศุภชัย บรรพลา, สัมภาษณ์, 2557) ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 8 การควบคุมการเดินขบวนของวงโยธวาทิตโดยรุ่นพี่

ภาพที่ 9 การตั้งขบวนวงโยธวาทิตโรงเรียนห่มสักวิทยาคม

ช่วงสุดท้ายครูสมทราย มาตชัยเคน (2546-2550) รับหน้าที่เป็นครูผู้ควบคุมในช่วงนี้ โรงเรียนหล่มสักวิทยาคมมีการพัฒนา ด้านดนตรีออกไปในหลายรูปแบบ โดยแบ่งเป็น 1) วงโยธวาทิต 2) วงป๊อปปูล่า 3) วงสตริง 4) วงโฟล์คซอง โดยมีการแบ่งตามความสนใจ ของนักเรียน

ในช่วงนี้ โรงเรียนมัธยมในกลุ่มจังหวัดเพชรบูรณ์ เริ่มมีการตื่นตัวในด้านวงโยธวาทิตบทเพลงที่นำมาใช้เริ่มเป็นเพลงร่วมสมัยมากขึ้น มีความยากและจังหวะที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยมีระบบการรับสมัคร แบ่งเป็น นักเรียนที่มีประสบการณ์ในด้านนั้นๆ นักเรียนที่มีความสนใจ นักเรียนที่อาสา และในกลุ่มวิชาเลือก ชุมนุมหรือกิจกรรมวงโยธวาทิตของโรงเรียน

การฝึกซ้อมในช่วงนี้ใช้ระบบการปกครองแบบรุ่นพี่ รุ่นน้อง อย่างเต็มรูปแบบมีการเข้าค่ายเตรียมความพร้อม มีการเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ ในเครื่องดนตรีแต่ละเครื่อง ทำให้ในช่วงนี้วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสัก เรียกได้ว่าเป็นที่ยอมรับในด้านฝีมือการเล่นและได้รับเลือกเป็นวงที่ใช้ในงานพิธีสำคัญของทางจังหวัด เช่น งานรับเสด็จ ในโอกาสต่างๆ งานเปิดกีฬา นักเรียนนักศึกษาในระดับประเทศเป็นต้น ดังที่กล่าวมาข้างต้น ในพิธีสำคัญต่างๆจำเป็นต้องใช้วงโยธวาทิตที่มีขนาดใหญ่จึงมีการร่วมมือกับทาง โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ ให้เป็นวงขนาดใหญ่ในการ ร่วมพิธีนั้นๆ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 10 การฝึกซ้อมร่วมกันระหว่าง 2 โรงเรียน

ภาพที่ 11 การตั้งขบวนเตรียมการรับเสด็จ

ช่วงปัจจุบัน (2551-ปัจจุบัน)

ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2551 เป็นต้นมา ทางวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ได้มีครูอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ เป็นผู้ควบคุมวง กระทั่งปัจจุบัน โดยในช่วงนี้วงโยชวาทิตของโรงเรียนหล่มสักนั้นมีจำนวน 45 คน ใช้รูปแบบวงแบบ Marching band (วงโยชวาทิตในโรงเรียน) และทางด้านดนตรีอีกหลายรูปแบบ โดยแบ่งเป็น 1) วงโยชวาทิต 2) วงบิ๊กแบนด์ 3) วงสตริง 4) วงโฟล์คซอง 5) วงลูกทุ่ง ทางด้านวงโยชวาทิตมีแนวการสอนโดยจะเริ่มคัดเลือกเด็กจากมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความสนใจในด้านการเล่นดนตรี โดยจะใช้เวลาฝึกซ้อมนักเรียนในช่วงกิจกรรมชุมนุมวงโยชวาทิต และในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน โดยใช้ตำราแบบฝึก Essential Elements เป็นหลักในการพัฒนาพื้นฐานผู้เล่น พัฒนาการรวมวง ตลอดจนรูปแบบการเดินขบวน

ด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ในช่วงนี้เป็นแบบครูผู้ควบคุมวงเป็นผู้ดูแล และใช้ระบบรุ่นพี่ รุ่นน้อง ช่วยเสมอเนื่องจาก ครูอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ เป็นผู้ที่มีความสามารถในหลายๆ ด้าน ได้มีการแบ่งนักเรียนในวงโยชวาทิต ออกไป ทำกิจกรรมทางดนตรีเพิ่มเติมในหลายรูปแบบ เช่น วงขับร้องประสานเสียง วงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อให้เข้ากับกิจกรรม ที่ทางเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุน และมีการจัดการประกวดเพิ่มมากขึ้น ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 12 วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมบรรเลงพิธีวันลูกเสือโลก

2. องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต

ในด้านองค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต ทางผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนรวม แบบสังเกต และใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูล

โดยวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักเป็นวงโยธวาทิตประเภท Marching band หรือวงโยธวาทิต ในโรงเรียน มีลักษณะการจัดวงดนตรีเหมือนกับวง Military band ที่ใช้ในราชการทหาร การจัดวงดนตรีลักษณะบทเพลงที่ใช้บรรเลงพิธีการ และขบวนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับรูปแบบและงานนั้นๆ วงโยธวาทิตในโรงเรียนค่อนข้างยุ่งยาก เพราะผู้บรรเลงเป็นนักเรียน มีระยะเวลาจำกัด การทำวงโยธวาทิตระดับนักเรียนต้องใช้เทคนิคค่อนข้างสูง ครูผู้ควบคุมจะต้องมีความสามารถเป็นอย่างมาก โดยทางผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น

1) ด้านองค์ประกอบของวงโยธวาทิต 2) สมาชิกวง ดังต่อไปนี้

ด้านองค์ประกอบของวงโยธวาทิต

องค์ประกอบของวงโยธวาทิตสามารถแบ่งรายละเอียดเป็นรายชื่อคือ เครื่องดนตรีในวงโยธวาทิตและสมาชิกในวงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต

เครื่องดนตรีในวงโยธวาทิตหล่มสักประกอบด้วย 3 กลุ่มเครื่องดนตรีตามประเภทคือ เครื่องเป่าลมไม้ เครื่องเป่าทองเหลือง และเครื่องประกอบจังหวะ มีรายละเอียดดังนี้

เครื่องเป่าลมไม้ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทลมไม้ทั้งหมด 24 ชิ้นแบ่งเป็น คลาริเน็ต 8 เครื่อง อัลโตแซกโซโฟน 4 เครื่อง เทนเนอร์แซกโซโฟน 4 เครื่อง และบาริโทนแซกโซโฟน 8 เครื่อง

ภาพที่ 13 ห้องดนตรีโรงเรียนหล่มสักวิทยาลัยการ

เครื่องลมทองเหลือง จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทเครื่องลมทองเหลืองทั้งหมด 20 ชิ้นแบ่งเป็น ทรัมเป็ต 8 เครื่อง ฟลูต 1 เครื่อง ทรอมโบน 6 เครื่อง ยูโฟเนียม 4 เครื่อง และทูบา 1 เครื่อง

เครื่องประกอบจังหวะจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด 10 ชิ้นแบ่งเป็น กลองเบสดรัม 4 เครื่อง กลองสแนร์ดรัม 4 เครื่อง ฉาบ 2 เครื่อง รวมทั้งหมดเป็น 54 ชิ้นสามารถแสดงเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพที่ 14 โครงสร้างวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

3. เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับ

ในด้านเกียรติยศและรางวัลที่ได้รับ โดยวงโยชวาทิตของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมเป็นที่ยอมรับของบุคคลโดยทั่วไปในจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดใกล้เคียง และได้รับเกียรติยศและรางวัล ดังต่อไปนี้

ได้รับรางวัลชมเชย จากรายการประกวดวงโยชวาทิต การประกวดวงโยชวาทิต นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประจำปี 2531 โดยจัดประกวดขึ้น ระหว่างวันที่ 8-10 มกราคม 2531 ที่สนามศุภชลาศัย โดยความร่วมมือสนับสนุนการจัดของกรมพลศึกษาและธนาคารทหารไทยครั้งนี้ นับเป็นปีที่ 8 ของการดำเนินการประกวด เมื่อ พ.ศ. 2524 ซึ่งเป็นปีแรกของการจัดการประกวดนั้น เป็นการจัดประกวดเนื่องในโอกาสที่จัดงานวันเด็กขึ้น และวงที่ส่งเข้าประกวดก็ใช้ชื่อวงดุริยางค์ลูกเสือ ซึ่งมีวงส่งเข้าประกวดเพียง 5 วงเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นวงดุริยางค์ลูกเสือที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จากผลการประกวดในปีแรกที่ประสบความสำเร็จสูงมาก ทำให้มีการขยายการจัดการประกวดอย่างกว้างขวางในปีต่อมา โดยยึดหลักให้เขตการศึกษาส่งวงดุริยางค์เข้าประกวดเขตการศึกษาละ 1 วง ทั้งหมด 12 เขตการศึกษา และกรุงเทพมหานคร เป็น 13 วงด้วยกัน ในแต่ละปีที่มีการประกวด ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การจัดสมบูรณ์มากขึ้น

สำหรับการประกวดปีนี้นั้นการจัดการประกวดได้พัฒนาแตกต่างไปจากการจัดในปีแรกๆมากขึ้นทีเดียวโดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนรางวัลต่างๆเพิ่มขึ้นจากปีก่อนๆเช่นรางวัลบรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ยอดเยี่ยม รางวัลนั่งบรรเลงยอดเยี่ยม รางวัลบรรเลงเพลงไทยยอดเยี่ยม และรางวัลบรรเลงดนตรีสนามยอดเยี่ยม เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วมีการประกวดวงโยชวาทิตนักเรียนผู้หญิงล้วนๆเป็นปีแรก

วงโยชวาทิตแต่ละวงจะต้องนั่งบรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ เพลงไทย ซึ่งเป็นเพลงบังคับ โดยเลือกเพลงอะไรก็ได้และเพลงบรรเลงอิสระอีก 1 เพลง ทั้ง 3 เพลงที่ใช้ในการบรรเลงใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที ส่วนดนตรีสนามนั้นบังคับเพลงกราวกีฬา และเพลงมาร์ชธนาคารทหารไทย ส่วนเพลงอื่นเป็นอิสระของผู้ควบคุมวงดนตรีที่จะเลือกใช้บรรเลง โดยมีเวลาไม่เกิน 20 นาทีรวมเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการบรรเลงไม่เกิน 35 นาที (ไพฑูริย์ กวยทองเปลว, สัมภาษณ์, 2557) โดยมีภาพประกอบการเตรียมตัว ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 15 การเตรียมตัวฝึกซ้อมเพื่อร่วมประกวดวงโยชวาทิตในปี พ.ศ.2531

ภาพที่ 16 เตรียมเดินขบวนงานกีฬาภายในโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

นอกจากนั้นยังมีรางวัลอีกมากมายที่เกี่ยวข้องกับ วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสัก ดังสารบัญ
ท้ายเล่ม

4. การเลือกบทเพลงในการบรรเลง

จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูล สามารถนำข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์มาสรุปในด้านการเลือกบทเพลงในการบรรเลงได้ดังนี้

การเลือกเพลงที่ใช้ในการบรรเลงของวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม นั้น มาจาก 2
กลุ่ม คือ กลุ่มเพลงที่ใช้ในพิธีการ และกลุ่มเพลงที่ใช้ในการเดินขบวน(เพลงมาร์ช) โดยไม่ควรมี
ความยากจนเกินไป สามารถบรรเลงเข้าไปมาได้ เนื่องจากเพลงบางเพลง มีความยากและยากต่อการ
จดจำจึงไม่เหมาะที่จะใช้ในการเดินขบวน บทเพลงที่เลือกใช้จะเป็นเพลงที่มีจังหวะที่ชัดเจน มี
ท่วงทำนองที่คุ้นหู เพื่อให้การเดินขบวน การจัดขบวน และจังหวะในการเดินเป็นไปอย่างพร้อม
เพรียง ทั้งวงโยธวาทิตและผู้เข้าร่วมขบวน ในกิจกรรมนั้นๆ เพลงที่วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักใช้
ในการเริ่มต้นแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 รายชื่อเพลงวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสัก

รายชื่อเพลงโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	
กลุ่มเพลงพิธีการ	กลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน(เพลงมาร์ช)
<ul style="list-style-type: none"> ● เพลงสรรเสริญพระบารมี ● เพลงชาติไทย ● เพลงมหาฤกษ์ ● เพลงมาร์ชโรงเรียน ● เพลงมหาชัย ● เพลงสามัคคีชุมนุม 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพลงกราวกีฬา ● เพลงMarine March ● เพลง The Final Countdown ● เพลง Sousa on Parade ● เพลง Hawaii Five –O ● เพลง The Phantom Of The Opera

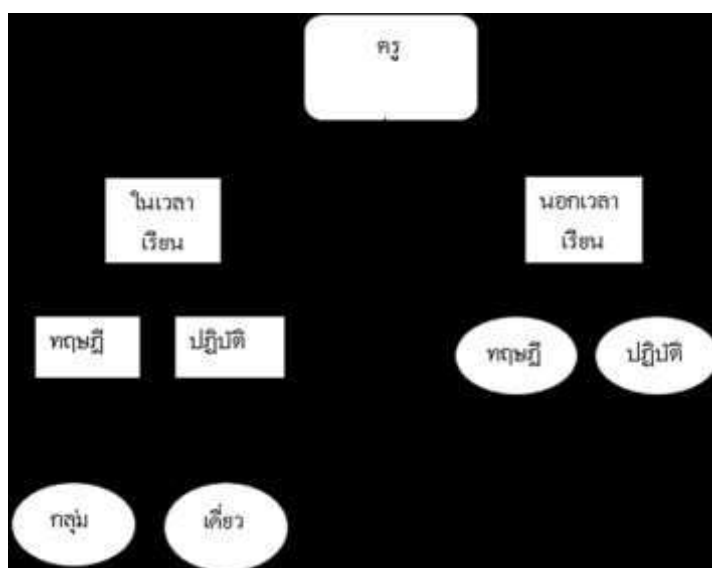
จากตารางข้างต้นจะแสดงให้เห็นว่าวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม มีการแบ่งบทเพลงออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเพลงในพิธีการ และกลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน ทั้ง 2 กลุ่มนี้ เป็นเพลงที่สมาชิกทุกคนต้องเล่นได้เป็นพื้นฐาน และทางวงยังมีการคัดเลือกบทเพลงที่ใช้ร่วมในบางกรณี บางพิธีการ เช่นกลุ่มเพลงพระราชนิพนธ์ กลุ่มเพลงที่ใช้การนั่งในการบรรเลง ที่สามารถดูโน้ตเพลงประกอบการบรรเลงได้ เช่นเพลง ไกลรุ่ง ชะตาชีวิต เป็นต้น

ตอนที่ 2 กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ในด้านกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่ภาคสนามสำรวจ การสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็นรายด้านได้เป็น 1) ด้านการจัดการวง 2) ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรี 3) ด้านรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆ 4) ด้านปัญหาและอุปสรรคโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการจัดการวง

จากการลงพื้นที่สำรวจด้านกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าในด้านการจัดการวงสามารถแบ่งออกเป็นรายข้อได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการวงโยชวาทิต 2) การคัดเลือกนักดนตรี 3) การจัดหาอุปกรณ์ 4) การบริหารงบประมาณวงและ 5) การจัดแผนฝึกซ้อมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 17 กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโดยครูผู้สอน

รูปแบบการจัดการวงโยชวาทิต

วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักเป็นวงโยชวาทิตแบบ Marching band หรือวงโยชวาทิตในโรงเรียน มีลักษณะการจัดวงดนตรีเหมือนกับวง Military band ที่ใช้ในราชการทหาร การจัดวงดนตรีตามลักษณะบทเพลงที่ใช้บรรเลงพิธีการ และขบวนจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับรูปแบบและงานนั้นๆ วงโยชวาทิตในโรงเรียนค่อนข้างยุ่งยาก เพราะผู้บรรเลงเป็นนักเรียน มีระยะเวลาจำกัด การทำวงโยชวาทิตระดับนักเรียนต้องใช้เทคนิคค่อนข้างสูง ครูผู้ควบคุมจะต้องมีความสามารถเป็นอย่างมาก

จากการสัมภาษณ์หัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะนายโกศล อินทิวาพร โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ได้กล่าวถึงการจัดการบริหารวงโยชวาทิตของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมว่า ทางท่านผู้อำนวยการ นายชัยชาญ ปัญญาพวก ท่านได้ให้อิสระในการทำงานแก่ครูผู้ควบคุมวงโยชวาทิตเป็นอย่างมาก การก่อตั้งวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักนั้นมีจุดประสงค์เพื่อให้บริการแก่หน่วยงานรัฐ เอกชน ตลอดจนสร้างชื่อเสียงให้กับทางโรงเรียน แต่ต่อมากิจกรรมวงโยชวาทิตได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชนและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง มีการเข้าร่วมการแข่งขันประกวดระดับภูมิภาค และระดับชาติ เป็นวงดนตรีที่ได้รับความนิยมในการบรรเลงในกิจกรรมสำคัญๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีการควบคุมวงคือครูอรุณวุฒิ เมืองสุวรรณ มีระบบการจัดการวงแบบ รุ่นที่รุ่นน้อง และการฝึกซ้อมในหลายช่วงเวลา มีการแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาความสามารถของสมาชิกวง มีระบบการคัดเลือกสมาชิกระบบติดตามผลการเรียนหากมีผลการเรียนที่ไม่ถึงเกณฑ์ จะถูกปรับออกจากวงทันที

“...ในการจัดการรูปแบบวงโยชวาทิตให้อยู่ในรูปแบบของพี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน มีการฝึกซ้อมในช่วงเวลาพักของโรงเรียน หรือเวลาว่างของนักเรียน รวมทั้งมีแบบฝึกหัดเพื่อให้สมาชิกในวงโยชวาทิตได้ฝึกซ้อม ทำให้การเล่นดนตรีในวง มีประสิทธิภาพ...”

การคัดเลือกนักดนตรี

วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสัก จะคัดเลือกสมาชิกใหม่โดย แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

- 1) กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ใหม่ โดยคัดจากนักเรียนที่มีความสนใจในการเล่นวงโยชวาทิตที่มีความพร้อม มีความอดทน สามารถฝึกฝนได้ สามารถอยู่ร่วมสังคมและทำงานเป็นระบบได้
- 2) กลุ่มนักเรียนชั้นปีอื่นที่มีความสนใจที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวงโยชวาทิต จากกิจกรรมชุมนุม

ในด้านการคัดเลือกนักดนตรี นั้นถือว่าเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก ถือเป็นส่วนคัดกรองสมาชิกเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพของของสมาชิกและการพัฒนางานที่ดี โดยทางวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักได้มีกระบวนการคัดนักดนตรี โดยมีแนวดำเนินการดังนี้

1. การทดสอบความถนัดและความสามารถทางดนตรี เนื่องจากนักเรียนบางคนนั้นมีความพื้นฐานทางดนตรีอยู่แล้วจากโรงเรียนเดิม อาจจะมีความต้องการที่จะเล่นในเครื่องเดิมหรือต้องการเปลี่ยนเครื่องก็ตามความต้องการของผู้สมัคร

“...ผมจะเริ่มทดสอบเด็กนักเรียนจากความถนัดความสามารถแล้วก็ความชอบของแต่ละคน เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานที่ไม่เหมือนกัน บางคนยังเล่นเครื่องดนตรีอะไรไม่เป็นเลย แต่บางคนก็มีพื้นฐานที่ติดอยู่แล้ว สำหรับคนที่มีความพื้นฐานที่ติดอยู่แล้วก็จะให้เขาหยิบจับและเล่นเครื่องดนตรีที่ตัวเองชอบ...”

2. การทดสอบโสตประสาท โดยครูอรรถวุฒิ ให้เหตุผลว่า นักเรียนที่มีโสตประสาทที่ดีจะสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วโดยจะมีการทดสอบในด้าน ไหวพริบ ปฏิภาณ ความมั่นใจ

“...ผมจะทำการทดสอบเด็กนักเรียน โดยให้เขา ฟังเสียง โน้ตจากเปียโน หรือเสียงเพลง เพื่อจะทดสอบว่า การรับรู้หรือการตอบสนองต่อเสียงของเด็กเป็นยังไงเพื่อจะได้รู้ทิศทางในการสอนต่อไป...”

3. บุคลิกภาพ จากการสังเกตเพื่อพิจารณาความเหมาะสม ในด้านบุคลิกภาพ ความสมบูรณ์ของร่างกาย เซว้ปัญญา เจตคติความต้องการ ที่เหมาะสมกับการฝึกวงโยชวาทิต ได้แก่ สายตา นิ้วมือและช่วงแขน

“...ผมจะดูสภาพร่างกายของเด็กนักเรียน บุคลิกภาพ ความเหมาะสม ความพร้อมของเด็ก เพราะใจพร้อมอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีสภาพร่างกายที่พร้อมด้วย...”

4. รูปร่างปากโดยครูอรรถวุฒิ ให้เหตุผลว่า รูปร่างปากมีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของเครื่องดนตรีไม่เท่ากัน เช่น ผู้ที่มีริมฝีปากไม่หนาจะเหมาะสำหรับเล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องทองเหลืองเล็ก กับผู้ที่มีริมฝีปากหนาจะเหมาะสำหรับเครื่องดนตรีเครื่องลมทองเหลืองใหญ่ ดังนั้นการคัดรูปร่างปากให้เหมาะสมจึงมีความสำคัญต่อนักเรียนก่อนเริ่มทำการฝึก

“...การคัดรูปร่างปากนี้ก็สำคัญมาก เพราะมันจะสามารถเอื้ออำนวยให้เด็ก เล่นเครื่องดนตรีนั้นๆ ได้อย่างถนัดและไม่ฝืนกับธรรมชาติของเด็ก อย่างสมมติว่า คนที่มีริมฝีปากเล็กๆ ก็ให้เล่นเครื่องดนตรีที่เป็นประเภทเครื่องทองเหลืองเล็ก เช่น ทรัมเป็ต คนที่มีริมฝีปากหนาๆ ก็จะทำให้เลือกเล่น เลือกเป่าเครื่องทองเหลืองใหญ่ๆ ขึ้นมา เช่น ยูโฟเนียม หรือ บาริ โทน ประมาณนี้ครับ...”

5. ฟัน จากการสัมภาษณ์พบว่ามีส่วนในการเล่นเครื่องดนตรีเช่นกันกับรูปร่างปากในกรณีที่ฟันไม่เรียบ ในกรณีหากฟันมีการเรียงตัวไม่เหมาะสมทางครูผู้ควบคุมวง ก็จะให้ไปเล่นในเครื่องประกอบจังหวะแทน

“...เรื่องพืชนี่ก็สำคัญมากอีกอย่างครับ เพราะถ้าพืชร้างตัวกันไม่ดี พืชน่ากินไป หรือยืนมาก กินไป หรือพืชน่ามีปัญหา ก็จะส่งผลให้ เป่าเครื่องเป่าได้ไม่ดีพอ บางคนชอบเครื่องเป่า แต่เป่าแล้วมัน ฟืน มันจับพืน ลมออก มากกว่าเสียง คุณแล้วเด็กฝึกธรรมชาติ ก็จะให้เด็กย้ายไปตีกลอง ตีฉาบ แทน ...”

6. สุขภาพและโรคประจำตัว เป็นอีกปัจจัยที่ต้อง คัดกรองเนื่องจากหากเด็กมีโรคประจำตัว จะทำให้เกิดผลเสียต่อผู้เรียน เนื่องจากการฝึกวงโยธวาทิตนั้น เป็นการฝึกที่ต้องใช้พลังงานใน หลายๆส่วน ต้องพบปัญหาและอุปสรรคมากมาย ต้องอยู่กับระบบ ระเบียบการปกครองแบบกลุ่ม ทั้งนี้ทำให้ผู้ที่มีโรคประจำตัวหรือสุขภาพไม่แข็งแรงจะมีผลเสียต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก “...เด็กที่มีโรคประจำตัว อย่างเช่น หอบ หรือลมชัก ประมาณนี้ ผมจะไม่ให้เข้าวงเลยครับ เพราะมันอันตราย มาก หากว่ามีการฝึกที่ต้องลงสนามแล้วเด็กร่างกายไม่พร้อม เกิดป่วยกะทันหันทำให้ผู้ปกครองและ คนภายนอกมองว่าวงโยไม่ดี ไม่มีมาตรฐานคัดกรองเด็ก มีผลเสียทั้งสถาบัน ทั้งครู เสียทั้งเด็ก ครับ...”

7. การสนับสนุนจากครอบครัว เพราะในเบื้องต้นการฝึก จะต้องมีการตกลงในด้านกฎ ระเบียบ การปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตให้นักเรียนที่มีความสนใจจะสมัครและ ผู้ปกครองได้ทราบอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องที่จะตามมาในด้านต่างๆ “...พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถผลักดันเด็กๆ ได้ครับ เพราะถ้าไม่มีแรงสนับสนุน หรือ ไม่ได้ รับการยอมรับ ไม่ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองที่จะให้เด็กเข้าร่วมวงโย มันก็จะส่งผลเสียต่อ ตัวเด็กเอง...”

8. สถานที่พักอาศัย การเป็นสมาชิกวงโยธวาทิตจำเป็นต้องมีการเสียสละเวลาในการฝึกซ้อม เป็นจำนวนมาก การที่มีที่พักอาศัยอยู่ไกลจาก โรงเรียนนั้นถือเป็นเรื่องที่น่าลำบากเป็นอย่างมาก แต่ หากนักเรียนที่ต้องการสมัครเข้าร่วมมีความต้องการ และมีความพร้อมที่จะเสียสละทุ่มเทก็จะได้รับ การพิจารณา “...ก่อนที่จะมาสมัครเข้ามาอยู่ในวงโยก็จะถามความสมัครใจของเด็กก่อนครับว่าใจ รักจริงๆรึเปล่า เด็กนักเรียนจะต้องยอมรับให้ได้ก่อนครับ ในกรณีที่ตัวเอง บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียน ถ้าคิดจะเข้ามาอยู่ในวงโยแล้ว ต้องสละเวลาให้ได้ ต้องตรงต่อเวลาเท่าเทียมกับเพื่อนๆ ในวงทุกคน ต้องมีเวลามาฝึกซ้อมถึงแม้ตัวเองจะอยู่บ้านไกล ถ้าทำตรงส่วนนี้ได้ ก็ไม่มีปัญหาครับ...”

9. ความสามารถพิเศษอื่นๆ เช่นว่ามีความสามารถด้านดนตรี กีฬา และวิชาการ ก็จะทำให้มี การแบ่งเวลา ออกเป็นสามกลุ่ม ในการฝึก ซ้อม อ่าน ทำความเข้าใจ ของแต่ละประเภทไป ทำให้การ สอนไม่เป็นผลตามที่ควร “...สำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษเยอะนะครับ ประมาณว่าเก่งทุกด้าน เป็นทั้งนักกีฬา ทั้งวิชาการ ผมก็จะสอบถามเขาก่อนนะครับ ว่า พร้อมจะมาอยู่ในวงโยจริงมั๊ย เพราะ ถ้าอยู่ในนี้แล้ว มันต้องอาศัยการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ เวลาฝึกงาน ก็ต้องพร้อมเสมอ คุณพร้อมรึ

เปล่า คือถ้าเด็กพร้อมจะสละมาทางนี้ได้มากกว่า ถึงจะรับเข้าวงครับ ไม่อย่างนั้น ก็จะเป็นปัญหา ระหว่างวิชาการ กีฬา คนตรี...”

10. ผลการเรียนรู้ ทางวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักนั้น ได้เล็งเห็นประโยชน์ของการเรียนเป็นหลัก โดยนักเรียนทุกคนที่อยู่ในวงโยชวาทิตทั้งเก่า และใหม่จะต้องมีผลการเรียนตามเกณฑ์ที่ทางวงตั้งไว้คือไม่ต่ำกว่า 2.00 และทางวงโยชวาทิตจะติดตามผลการเรียนในภาคเรียนภายหลังจากนักเรียนผู้นั้นเข้าร่วมฝึกซ้อมกับทางวงโยชวาทิต 2 ภาคเรียน หากพบว่ามีการเรียนต่ำลงต่อกันเป็นเวลา 2 ภาคเรียนจะถูกตัดออกจากวง เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนลี้เลียวทางการเรียน “...เรื่องผลการเรียนสำคัญมากอีกอย่างหนึ่งครับ เพราะเป็นปัญหาหลายยุคหลายสมัย ว่าการที่เด็กอยู่ในวงโยเนี่ย จะทำให้เกรดเฉลี่ยตกต่ำ ทำให้เรียนไม่ดี กลายเป็นเด็กเกเร คือเราจะลบค่าสอบประมาณด้วยการที่เด็กทุกคนที่อยู่ในวงโยชวาทิต ทั้งเก่าใหม่ จะต้องมีการเฉลี่ยที่ไม่ต่ำกว่า 2.00 ทั้งก่อนและหลังเข้ามาอยู่ในวงโย และถ้าหากเด็ก ๆ อยู่ในวงโยแล้วเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 ทั้ง 2 ภาคเรียนผมก็จะตัดพวกเค้าออกจากวงโยชวาทิต ครับ เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเล่นดนตรีเป็นการพัฒนาศักยภาพทั้งสมอง ความคิด และร่างกาย มีประโยชน์ต่อเด็ก ทำให้เด็กใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่เรื่องเกเร เหลวไหล อย่างที่ผู้คนภายนอกส่วนมากจะคิดกัน...”

การจัดหาอุปกรณ์

วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ได้มีการจัดหาอุปกรณ์จากแผนปฏิบัติการประจำปีของทางโรงเรียน และนโยบายที่สอดคล้องในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนไปพร้อมกับการพัฒนากิจกรรมอื่นๆ เช่น กีฬา ศิลปะ หรือกิจกรรมวิชาหลัก เพื่อได้มาซึ่งความเป็นเลิศในทุกๆด้าน กิจกรรมวงโยชวาทิตของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมได้จัดขึ้นเพื่อเป็นกิจกรรมให้เด็กนักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้ฝึกฝน ฝึกซ้อมเพื่อความเป็นเลิศในทางดนตรี วินัยและความรับผิดชอบเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างของโรงเรียนและบริการชุมชน ต่อยอดการพัฒนา นักเรียนวงโยชวาทิตให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับ

ในด้านการของงบประมาณวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยเป็นเงินงบประมาณประจำปี โดยจะมีการประชุมวางแผนภายในกลุ่มสาระศิลปะ เพื่อจัดทำระบบโครงสร้างการขอทุนงบประมาณ ในด้านวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักนั้นมีการของบประมาณแบบออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

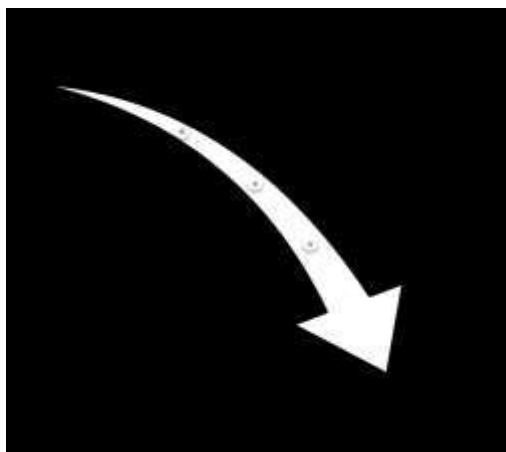
1) ส่วนโครงการปรับปรุงและพัฒนา ในส่วนนี้จะเป็นการเสนอของบประมาณเพื่อซื้อเครื่องดนตรีในส่วนที่ขาดแคลนหรือเกินที่จะซ่อมแซมแล้ว และยังเป็นส่วนที่ใช้ในการซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในวงเช่น ลี้นเครื่องเป่าลมไม้ ไม้กลอง น้ำมันหล่อลื่นเครื่องทองเหลือง ที่เป็นปัจจัยในการดำเนินการเรียนการสอนวงโยชวาทิตในปีนั้นๆ

2) ส่วนซ่อมบำรุง ในทุกครั้งที่สิ้นสุดปีการศึกษาทางวงโยธาวิทโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จะมีการสำรวจเครื่องดนตรีในแต่ละส่วน ตลอดจนจุดในการเดินขบวนเพื่อสำรวจความเสียหาย แล้วขอเสนอซ่อมบำรุงในปีงบประมาณถัดไป

ในปีงบประมาณ 1 นั้นทางโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมจะมีการงบประมาณจัดสรรแบ่ง ออกไปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่หากในปีงบประมานนั้น มีงบประมานไม่เพียงพอที่จะชะลอ โครงการนั้นไว้ก่อนเพื่อแบ่งการพัฒนาและปรับปรุงหรือซ่อมบำรุงในส่วนที่จำเป็นเสียก่อน

การบริหารงบประมาณวง

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล จากนักเรียนที่เป็นสมาชิกวงโยธาวิทโรงเรียนหล่มสัก ในด้าน การบริหารงบประมาณวง ในส่วนนี้เป็น งบประมาณที่ได้จากการออกไปทำการแสดง การประกวด ต่างๆ ที่วงโยธาวิทออกไปทำการแสดง หรือที่สมาชิกวงโยธาวิท แยกออกไป แล้วได้มาซึ่ง เงินค่าตอบแทนเช่น วงโยธาวิทโรงเรียนหล่มสักร่วมทำการแสดง ในพิธีการเปิดวันลูกเสือโลก ณ บริเวณหน้าศาลากลาง อำเภอหล่มสัก มีงบประมาณสนับสนุนวงเข้ามา 5000 บาทเป็นต้น ในส่วนนี้ ผู้รับเงินโดยตรงจะเป็นครูผู้ควบคุมวง จะนำจำนวนเงินมาประกาศให้สมาชิกในวงรับรู้ โดยทั่วกัน และจะนำเงินเข้ามาบริหารในวงเป็นขั้นตอน ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 18 ระบบการนำเข้าสู่วงโยธาวิทโรงเรียนหล่มสัก

จากภาพข้างต้น แสดงให้เห็นถึงระบบเงินที่เข้ามา ในระบบวงโยธาวิทโรงเรียนหล่มสัก วิทยาคม โดยเมื่อครูผู้ควบคุมวงรับเงินแล้วจะนำจำนวนเงินมาประกาศให้สมาชิกรับทราบโดยทั่ว กัน และจะมอบเงินให้ หัวหน้าวง มอบให้เหรียญกษาปณ์ต่อไป โดยไม่มีการหักค่าใช้จ่าย ใน ส่วนหนึ่งส่วนใด เงินจำนวน นี้ทางวงจะทำมาใช้ใน กิจกรรมของวงดนตรี เช่น มีการซ่อมวงดนตรี

ในช่วงวันหยุด ก็จะนำเงินส่วนนี้ มาเป็นงบประมาณ ในส่วนต่างๆ หรือมีการประกวดดนตรีใน ส่วนต่างๆ ก็จะ นำเงินในส่วน นี้มาเป็นส่วนหลักในการขับเคลื่อน หรือมีอุปกรณ์ที่ชำรุดระหว่างปี การศึกษาและไม่สามารถ เบิกงบประมาณจากทางโรงเรียนได้ก็จะใช้เงินส่วนนี้ในการ ซ่อมแซม แทน ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ใน วงเป็น ลิ่นเครื่องลมไม้ ไม้เครื่องเคาะ เป็นต้น

การจัดแผนฝึกซ้อม

วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสัก แบ่งเป็น ช่วงคือ 1) ช่วงก่อนเคารพธงชาติ 2) ช่วงพัก กลางวัน 3) ช่วงกิจกรรมชุมนุม 4) ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน 5) ช่วงวันหยุด 6) ช่วงมีวิทยากรพิเศษ 7) ช่วงการเข้าค่าย

ช่วงก่อนเคารพธงชาติ อยู่ในช่วงเวลา 07.00 – 08.00 น. ถือเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยใช้ ในการซ้อมด้านพื้นฐานในด้าน การฝึกเสียงสั้นยาว การใช้ลิ่ม และแบบฝึกหัดต่างๆ ในช่วงเช้าการ ฝึกจะมีผลดีต่อความเคยชินของร่างกายเป็นอย่างดี ถือเป็น การวอร์มเครื่องก่อนจะ บรรเลงเพลงช่วง เข้าในคาบเคารพธงชาติของโรงเรียน ในส่วนของการซ้อมนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสมาชิกวงใน แต่ละวันว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงไร โดยเฉลี่ยมีการซ้อมประมาณสัปดาห์ละ 2-3 วัน

ช่วงพักกลางวัน อยู่ระหว่างช่วง 11.50 – 13.00 น. เป็นรูปแบบการฝึกซ้อมแบบแยกกลุ่ม เครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องเป็นเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องลมทองเหลืองหรือเครื่องเคาะ โดย การฝึกซ้อมตามแบบฝึกหัด และทวนบทเพลงที่ได้รับจากครูผู้ควบคุมวง ช่วยให้เวลาในการซ้อม รวมวงมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการซ้อมในช่วงนี้ขึ้นอยู่กับตารางการเรียนการสอนในแต่ละวัน เนื่องจากแต่ละชั้นเรียนมีการเรียนการสอน ในการพักกลางวันไม่ตรงกัน เพื่อความสะดวกในการ เข้าใช้บริการ โรงอาหารของทางโรงเรียน

ช่วงกิจกรรมชุมนุม จะเป็นการซ้อมในช่วงที่มี การเรียนการสอนชุมนุม โดยจะสอนใน เรื่อง จังหวะพื้นฐาน การอ่านโน้ตเพื่อความเข้าใจที่ ตรงกันของสมาชิก ในช่วงนี้โดยมากจะเน้นไป ที่นักเรียนที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานต่างๆให้ทัน รุ่นพี่ ในส่วนรุ่น พี่ก็จะแบ่งการซ้อมออกเป็นกลุ่มเครื่องดนตรี เป็นเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง และเครื่อง ประกอบจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะบุคคล เช่น ความเข้าใจในตัวเครื่อง หัดเป่าสเกล พื้นฐาน เป็นการเสริมให้วงมีความพร้อมเพียงมากขึ้น ในการฝึกซ้อมในกิจกรรมชุมนุม มีข้อจำกัดคือการใช้เสียง เป็นช่วงที่มีการเรียนการสอน แบบอิสระตามความสนใจ แต่หาก นักเรียนในโรงเรียนนั้น ก็ ทำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอื่นเช่นกัน ทำให้ การใช้เสียงเป็นไปได้อย่างไม่เต็มที่

ช่วงเย็นหลังเรียนเรียน อยู่ระหว่างช่วงเวลา 16.00 เป็นต้นไป ในส่วนนี้จะเป็นการฝึกแบบ แยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี ขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมวงจะสั่งในการซ้อมวัน นั้นๆ โดยซ้อมจากบทเพลงที่ผู้ควบคุมวงมอบหมาย ทบทวนเพลงที่ยังบรรเลงได้ไม่ดี การซ้อม

ในช่วงนี้ จะนำเอากลุ่มผู้เล่นที่สร้างใหม่มารวมวง เพื่อให้ในแต่ละกลุ่มมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว จับกลุ่มกัน ระหว่างผู้ควบคุมกับ ผู้เล่นใหม่ มาเป็นรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ทำให้การแนะนำตรงจุด ผู้เล่นใหม่ที่มีข้อสงสัยก็สามารถสอบถาม เทคนิค วิธีการในส่วนการฝึกของวันนั้นๆ ได้ ทั้งนี้ การฝึกในช่วงหลังเลิกเรียนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบในการฝึกหลายอย่าง เช่น ภูมิปัญญาของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือช่วงที่มีงานเทศกาลที่ต้องพึ่งการฝึกซ้อมเป็นพิเศษ

ช่วงวันหยุด ถือเป็นวันที่ครูผู้ควบคุมวงและนักเรียนจะมีช่วงเวลาในการฝึกซ้อมมากที่สุด เนื่องจากไม่มีกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน เป็นช่วงที่ได้ผลดีเป็นอย่างมากโดยจะมีการฝึกซ้อมในระยะเวลาตั้งแต่ 10.00 น. เป็นต้นไป ในส่วนนี้จะมีทั้งการฝึกแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี ขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมวงจะสั่งในการซ้อมวันนั้นๆ โดยซ้อมจากบทเพลงที่ผู้ควบคุมวงมอบหมาย ทบทวนเพลงที่ยังบรรเลงได้ไม่ดี การซ้อมในช่วงนี้ จะนำเอากลุ่มผู้เล่นที่สร้างใหม่มารวมวง เพื่อให้ในแต่ละกลุ่มมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว จับกลุ่มกัน ระหว่างผู้ควบคุมกับ ผู้เล่นใหม่ มาเป็นรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ทำให้การแนะนำตรงจุด ผู้เล่นใหม่ที่มีข้อสงสัยก็สามารถสอบถาม เทคนิค วิธีการในส่วนการฝึกของวันนั้นๆ ได้ ทั้งนี้การฝึกในช่วงหลังเลิกเรียนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบในการฝึกหลายอย่าง เช่น ภูมิปัญญาของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือช่วงที่มีงานเทศกาลที่ต้องพึ่งการฝึกซ้อมเป็นพิเศษ

ช่วงมีวิทยากรพิเศษ ในส่วนนี้จะเป็นการนำผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเครื่องดนตรี ในแต่ละกลุ่ม หรือเครื่องดนตรีๆนั้นๆ มาเพื่อสร้างทักษะ พัฒนาตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจให้แก่กลุ่มนักเรียนวงโยชวาทิต ทั้งรุ่นพี่ รุ่นน้อง โดยมากจะเป็น วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษและรุ่นพี่รุ่นก่อนๆที่อยู่ในเขตพื้นที่ โดยจะเข้ามามีบทบาทในช่วงการฝึกซ้อมหลังเลิกเรียนและการฝึกซ้อมในช่วงวันหยุด

ช่วงการเข้าค่าย ในส่วนนี้ระบบการดูแลแบบรุ่นพี่ รุ่นน้องมีส่วนมากในการปกครองวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสัก เนื่องจาก การใช้เวลาในการฝึกซ้อมมีมากและมีการเข้าค่ายพักแรม ทั้งในและนอกสถานที่ โดยมากการฝึกซ้อมลักษณะนี้ จะเกิดขึ้นในช่วงที่มีพิธีการสำคัญๆ มีการแข่งประกวด หรือเป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนภายในวงโยชวาทิตเพื่อให้ มีความเป็นปึกแผ่น มีระเบียบวินัย ง่ายต่อการฝึกและพัฒนาในลำดับต่อไป

2.2 ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรี

จากการลงพื้นที่สำรวจด้านกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาลัย อําเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าในด้านการกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ระบบสร้างคนรุ่นใหม่ เพื่อสร้างระบบวงโยชวาทิตให้มีความแข็งแกร่งสามารถดำรง

ต่อไปรุ่นถัดไปได้ 2) ระบบรุ่นพี่รุ่นน้อง เป็นการแบ่งเบาภาระครูผู้สอนในบางโอกาสเนื่องจากครูผู้ควบคุมวงมีเพียงคนเดียวโดยแบ่งการถ่ายทอดทางดนตรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ระบบการสร้างคนรุ่นใหม่จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักพบ ระบบการสร้างคนรุ่นใหม่จากการสัมภาษณ์ คือ ในระบบการเรียนการสอนตามระบบกระทรวงศึกษาธิการนั้นมีการเรียนการสอนทั้งหมดในระดับมัธยมศึกษาเพียง 5 ชั้นปี และมีการเปลี่ยนรุ่นไปตามกาลเวลา วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักก็เช่นกัน ดังนั้นการสร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทน เนื่องจากระบบรุ่นพี่รุ่นน้องแล้วนั้น ยังมีความสำคัญเป็นอันดับ 1 และถือว่าเป็นงานที่หนักสำหรับผู้ควบคุมวง จึงต้องมีระบบต่างๆมาช่วยรองรับ ตั้งแต่การรับสมัคร ขั้นตอนการเริ่มต้นในการฝึกทฤษฎีดนตรี การอ่านโน้ตตลอดจนเครื่องดนตรีนั้นๆ จำต้องผ่านขั้นตอนมากมาย

จากคำกล่าวของอาจารย์อรชรวุฒิกุลกล่าวว่า “...นักเรียนที่เข้ามาในช่วงแรกนั้นจะต้องผ่านการเรียนการอ่านจังหวะเบื้องต้น การอ่านโน้ตเบื้องต้น ก่อนจะมีการประเมินว่านักเรียนคนนั้นเหมาะสมกับเครื่องดนตรีชนิดไหน จากพื้นฐาน สรีระของนักเรียนคนนั้นๆด้วย...” นอกจากนั้นยังต้องมีสิ่งอื่นๆประกอบ คือ ความตั้งใจ ความอดทน ความสามารถในการเข้ากับสังคม ความพร้อมเพียง ความเอาใจใส่ขยันหมั่นเพียรเป็นต้น

ในด้านการถ่ายทอดการสร้างคนรุ่นใหม่จะแบ่งการฝึกออกเป็นกลุ่มตามประเภทเครื่อง และการรวมวง ตลอดจนรูปแบบการเดินทาง ได้ดังนี้ 1) รูปแบบการถ่ายทอดในชั้นเรียน 2) รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้ 3) รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง 4) รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ และ 5) การถ่ายทอดรูปแบบการเดินทาง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการถ่ายทอดในชั้นเรียน

การเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมนั้นจะต้องผ่านการถ่ายทอดในชั้นเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นต่างมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บรรทัด 5 เส้น เพื่อความเข้าใจในการอ่านนักเรียนต้องทำความเข้าใจถึงระดับเสียง ในระบบบรรทัด 5 เส้น เสียงก่อน โดยบรรทัด 5 เส้นเป็นระบบการบันทึกข้อมูล ทางดนตรีสากลที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก และมีระบบการบันทึกเป็นอันหนึ่งกันเดียวกัน โดยเรียงตัวโน้ตจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง และเรียงจากตัวโน้ตเสียงสูงไปหาเสียงต่ำ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 19 บรรทัด 5 เส้น

กุญแจเสียง เมื่อนักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องบรรทัด 5 เส้นแล้วจึงอธิบายต่อถึงความสอดคล้อง ในการอ่านโน้ตในแต่ละกุญแจเสียง โดยทางวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมนั้น ใช้ระบบกุญแจเสียงสองกุญแจ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 20 กุญแจซอล หรือ G Clef

กุญแจซอล หรือ G Clef เป็นกุญแจที่พบเห็นบ่อยครั้ง โดยจุดสังเกตคือ จุดที่หัวกุญแจเส้นที่ 2 ของบันทัก 5 เส้น แสดงว่าโน้ตตัวที่ทับจะเป็น โน้ตตัว ซอล หรือ G

ภาพที่ 21 กุญแจฟา หรือ F Clef

กุญแจฟา หรือ F Clef เป็นกุญแจที่พบเห็นบ่อยครั้ง โดยจุดสังเกตคือ จุดที่หัวกุญแจทับเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น แสดงว่าโน้ตตัวที่ทับอยู่บนเส้นนี้เป็น โน้ตตัว ฟา หรือ F

ค่าของตัวโน้ต เมื่อทำความเข้าใจกับ บรรทัด 5 เส้น และกุญแจเสียงแล้ว นักเรียนต้องมีความเข้าใจในเรื่องค่าของตัวโน้ต โดยจะอธิบายจากตารางแสดงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าตัวโน้ต

ชื่อเรียกตัวโน้ต	สัญลักษณ์โน้ต	สัญลักษณ์ตัวหยุด	ค่าของตัวโน้ต
โน้ตตัวกลม			มีค่าเท่ากับ 4 จังหวะ
โน้ตตัวขาว			มีความเท่ากับ 2 จังหวะ
โน้ตตัวดำ			มีความเท่ากับ 1 จังหวะ
โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้น	 หรือ 		มีความเป็น 1/2 ของ จังหวะ
โน้ตเข้บ็ต 2 ชั้น	 หรือ 		มีค่าเป็น 1/4 ของ จังหวะ

จากตารางจะแสดงให้เห็นถึงค่าตัวโน้ตดังนี้ โน้ตตัวกลม จะมีค่าเป็น 4 จังหวะ โน้ตตัวขาว จะมีค่าเป็น 2 จังหวะ โน้ตตัวดำจะมีค่าเป็น 1 จังหวะ โน้ตตัวเข้บ็ต 1 ชั้นจะมีค่าเป็น 1/2 ของจังหวะ โน้ตตัวเข้บ็ต 2 ชั้นจะมีค่าเป็น 1/4 จังหวะ เมื่อทำความเข้าใจในส่วนนี้แล้วครูผู้ควบคุมวง จะสอนเพิ่มเติมในหัวข้อ ถัดไป

Time Signature เป็นเครื่องหมายสัญลักษณ์แสดงถึง อัตราค่าของตัวโน้ตใน เพลงนั้นๆ โดยสัญลักษณ์ของ Time Signature จะเป็นตัวเลข 2 ตัวซ้อนกันอยู่ ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 22 Time Signature

จากภาพตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงตัวเลข 2 ตัว ซ้อนทับกันอยู่โดยแต่ละตัวมีความหมายที่ต่างกันออกไปคือ ตัวเลขด้านบน หมายถึง จำนวนจังหวะใน 1 ห้อง(1 bar) ว่าใน 1 ห้องดังกล่าวนี้มีกี่จังหวะนับ ดังนั้นจากภาพคือเลข 4 หมายถึงในห้องนั้นมี 4 จังหวะนับ ตัวเลขด้านล่าง หมายถึง การกำหนดว่าจะให้สัญลักษณ์โน้ตประเภทใดมีค่าเป็น 1 จังหวะ ดังนั้นจากภาพคือ เลข 4 จะหมายถึงให้โน้ตตัวดำ (quarter note) มีค่าเป็น 1 จังหวะ

เมื่อเรียนครบตามหัวข้อที่กำหนดแล้ว ทางผู้ควบคุมวงจะแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเครื่อง เป่า และเครื่องประกอบจังหวะ เพื่อทำกิจกรรม เป็นการทดสอบ ความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนมาข้างต้นเป็นอันดับแรก เพื่อเดินขั้นตอนให้ด้านกระบวนการถ่ายทอดในลำดับต่อไป มีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเครื่องเป่า และเครื่องประกอบจังหวะ
2. ในกลุ่มเครื่องเป่าให้ออกเสียงว่า “ตา.....” ตามค่าจังหวะตัวโน้ต ตามความสั้นยาวของค่าตัวโน้ต และแบบฝึกหัดนั้นๆ
3. ในกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะให้ปรบมือ ตามค่าจังหวะตัวโน้ตตามความสั้นยาวของค่าตัวโน้ต และแบบฝึกหัดนั้นๆ
4. สร้างกลุ่มโน้ตแบบง่าย ขึ้นมา โดยให้ 1 ห้องมี 4 จังหวะ และ 1 จังหวะมีค่าเท่ากับตัว ♩ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเคยชินในการอ่านโน้ตแบบง่ายดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 23 แบบฝึกหัดให้กับผู้เรียน

เมื่อนักเรียนเคยชินกับการอ่านโน้ตเบื้องต้นแล้ว และสามารถอ่านโน้ต ทางดนตรีสากลได้ ก็จะนำไปสู่กระบวนการแยกเครื่องดนตรีในลำดับต่อไป โดยทางครูผู้ควบคุมวงจะแบบการถ่ายทอดออกเป็นกลุ่มตามลักษณะเครื่องดนตรีและมีวิธีการสอนที่ต่างกันออกไปในแต่ละเครื่อง (อรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ, สัมภาษณ์, 2558)

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้

เครื่องเป่าลมไม้ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทลมไม้ทั้งหมด 4 เครื่อง แบ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดตามรายเครื่อง มีรายละเอียดดังนี้

จากการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ในวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จากแบบ สัมภาษณ์ แบบสังเกต มีส่วนร่วม และแบบสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม พบขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านคลาริเน็ต ของวงโยชวาทิตหล่มสัก แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

การหายใจ

การหายใจถือเป็นปัจจัยสำคัญในผู้ที่เล่นเครื่องเป่าต่อการพัฒนาตัวเองในด้านทักษะเป็นอย่างมากครูอรรชฎา เมืองสุวรรณ แบ่งการฝึกการหายใจในส่วนของเครื่องเป่าออกเป็น 2 ส่วน คือ การหายใจโดยใช้ทรวงอก ในการหายใจส่วนนี้จะพบมากในกลุ่มคนทั่วไป คือการหายใจเข้าไปในปอดโดยยกหน้าอกขึ้น หรือเป็นการหายใจแบบปกติ และอีกแบบคือการหายใจโดยใช้กระบังลม โดยกระบังลมเป็นกล้ามเนื้อที่แบ่งครึ่งระหว่างปอดกับช่วงท้องในกรณีนี้ ต้องหายใจกระทั้งจนท้องป่องออกมาจึงจะถูกวิธี เมื่อนำทั้ง 2 วิธีนี้ มาผสมกัน ก็จะสามารถ เล่น โน้ตที่มีความยาวมากๆ โดยใช้การหายใจจากกระบังลม และ โน้ตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยการหายใจในช่วงปอด (การหายใจ วิธีการฝึกเป่าเมาท์พีซ การฝึกเป่าไล้สเกล การฝึกกรวมกลุ่ม และการฝึกทำปฏิบัติ สามารถใช้แบบฝึกเดียวกันได้)

ฝึกการเป่าเมาท์พีซ

การเป่าเมาท์พีซ โดยครูอรรชฎา เมืองสุวรรณกล่าวว่า “...การเป่าเมาท์พีซเป็นอันดับแรกของการฝึก ถ้าเป่าไม่ได้ ไม่ดี ก็เล่นไม่ได้ ก็ไม่ต้องเล่น ไปเล่นเครื่องอื่น...” วิธีการฝึกเป่าเมาท์พีซ อันดับแรกต้องเรียนรู้องค์ประกอบของมัน มีลิ้นไม้ ตัวเมาท์พีซ สายรัดลิ้น เมื่อประกอบเข้ากันแล้ว ผู้เป่าจะต้องเม้มริมฝีปากของเมาท์พีซ โดยให้ลิ้นไม้ตะอยู่ที่ริมฝีปากล่าง ส่วนริมฝีปากบนจะอยู่บนเมาท์พีซ ในส่วนนี้จำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกฝน เนื่องจากการฝึกที่ต้องใช้ การจดจำของร่างกาย เนื่องจาก เสียงที่มีคุณภาพนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย ได้แก่ ความดัง เบา การอมเมาท์พีซ เข้าไปในปากมาก หรือน้อยเกินพอดี การเม้มปาก หนักเบา หรือกระทั้งการเก็บ ลมบริเวณรอบริมฝีปาก

เมื่อนักเรียนเป่าเมาท์พีซ ให้เกิดเสียงได้แล้วก็จะนำเอาแบบทดสอบอย่างง่ายในห้องเรียน มาทดสอบ ครั้งละ 4 ห้อง ห้องละ 4 จังหวะ ล้วน ยาว ดัง เบา ตามผู้ควบคุมวง เพื่อให้ รูปร่างปากและการหายใจมีการสอดคล้องกันและสามารถนำไป ฝึกพัฒนาในขั้นต่อไป

ฝึกการเป่าไล้สเกล

ในส่วนนี้เป็นการฝึกเพื่อให้เกิดความเคยชินกับเครื่องดนตรี การฝึกในส่วนนี้ จะแบ่งการฝึกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่มีพัฒนาการเร็วจะแยกออกเป็นการฝึกแบบ รูนพี รูนน้อง และในส่วนที่มีพัฒนาการช้าก็จะฝึกกับครูผู้ควบคุมวงโดยใช้ การไล้สเกลพื้นฐาน ของเครื่อง โดยเริ่มจาก 1 ช่วงเสียงไปเรื่อยๆ โดยฝึกจากการเป่าแบบ ช้าไปเร็ว จาก ตัวกลม ไปเข็ม 2 ชั้น ให้เกิดความเคยชิน และสามารถฝึกในขั้นต่อไปได้

ฝึกรวมกลุ่ม

ในการฝึกรวมกลุ่มนั้น ครูอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ มีการใช้ แบบฝึกหัดในการฝึกจากหนังสือฝึก Essential Elements ปี 2000 ใช้ในการฝึกทั้ง แยกเครื่องดนตรี กลุ่มเครื่องเป่า กระจังรวมวง โดยการฝึกจะเริ่มเป็น ชุดการฝึกตามหนังสือ จากนั้น จะมีการเรียนรวมวง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยในส่วนนี้ จะมี การแบ่งรับผิดชอบโดยระบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และในส่วนนักเรียนที่มีพัฒนาการช้า หรือมีปัญหาในด้าน การอ่านโน้ตเพลง การนับจังหวะ ผู้ควบคุมวงจะเรียกมาทำการฝึกซ่อมแยก เป็นรายบุคคลไป

ฝึกทำการปฏิบัติ

การบรรเลงดนตรี ในระบบวงโยชวาทิต มีรูปแบบการปฏิบัติที่มีระเบียบแบบแผน ตามระบบของวงโยชวาทิตในแต่ละโรงเรียนและแต่ละเครื่องดนตรีจะมีทำในการปฏิบัติไม่เหมือนกัน วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมก็เช่นกัน

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง

เครื่องลมทองเหลือง จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทเครื่องลมทองเหลือง แบ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดตามรายเครื่อง จากการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ในวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต มีส่วนร่วม และแบบสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม พบขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านเครื่องลมทองเหลือง ของวงโยชวาทิตหล่มสัก แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

ฝึกการเป่าเมาท์พีซ

การเป่าเมาท์พีซ วิธีการฝึกเป่าเมาท์พีซในฟลูต ต่างจากเครื่องดนตรีชนิดอื่นคือต้องใช้การผิวแทน การเป่า อันดับแรกต้องเรียนรู้องค์ประกอบของมัน เมาท์ของฟลูตนั้น จะมีรูสำหรับผิวเข้าทางด้านข้าง และมีจุดในการวางปาก จุดนี้เป็นจุดสำคัญ โดยวางริมฝีปากล่างบริเวณเมาท์ แล้วใช้การเป่าใน ลักษณะการผิวปากทำให้เกิดเสียง ในส่วนนี้จำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกฝน เนื่องจากการฝึกที่ต้องใช้ การจดจำของร่างกาย เนื่องจาก เสียงที่มีคุณภาพนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย ได้แก่ ความดั่ง เบา เป็นต้น การฝึกช่วงนี้ มิได้มีผลต่อผู้เป่าเพื่อให้เกิดความเคยชินเท่านั้นแต่หากยังเป็นการ เรียนรู้ที่จะหายใจ ในการเป่าเนื่องจากฟลูต เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ลมในการเป่าเป็นอย่างมาก

เมื่อนักเรียนเป่าเมาท์พีซ ให้เกิดเสียงได้แล้วก็จะนำเอาแบบทดสอบอย่างง่ายในห้องเรียน มาทดสอบ ครั้งละ 4 ห้อง ห้องละ 4 จังหวะ สั้น ยาว ดัง เบา ตามผู้ควบคุมวง เพื่อให้ รูปปากและการหายใจมีการสอดคล้องกันและสามารถนำไป ฝึกพัฒนาในขั้นตอนต่อไป

ฝึกท่าการปฏิบัติ

การบรรเลงดนตรี ในระบบวงโยชวาทิต มีรูปแบบการปฏิบัติที่มีระเบียบแบบแผน ตามระบบของวงโยชวาทิตในแต่ละโรงเรียนและแต่ละเครื่องดนตรีจะมีท่าในการปฏิบัติไม่เหมือนกัน วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมก็เช่นกัน

ฝึกการเป่าคำพวด

การเป่าคำพวด วิธีการฝึกเป่าคำพวดในเนื่องจากเป็นเครื่องลมทองเหลือง เมทซ์พีซ สามารถถูกเรียกอีกชื่อว่า คำพวด ดังนั้นลักษณะการเป่าจึงจะมีความแตกต่างจาก กลุ่มเครื่องเป่าลมไม้ โดยมีการแหม้มที่ริมฝีปากด้านบน และล่างให้เกิดสนิท แบ่งคำพวดออกเป็น 3 ส่วน โดยวางปากให้อยู่เหนือกึ่งกลางของคำพวด ขึ้นไปทางด้านบนคิดเป็น $1/3$ โดยริมฝีปากล่างจะเหลือพื้นที่อยู่เป็น $2/3$ ของพื้นที่ ทดริมฝีปากกับคำพวดให้สนิท พร้อมฝึกเป่าให้เกิดเสียง ในส่วนนี้จำเป็นต้องใช้เวลาในการฝึกฝน เนื่องจากการฝึกที่ต้องใช้ การจดจำของร่างกาย เนื่องจาก เสียงที่มีคุณภาพนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย ได้แก่ ความดั่ง เบา เป็นต้น การฝึกช่วงนี้ มิได้มีผลต่อผู้เป่าเพื่อให้เกิดความเคยชินเท่านั้นแต่หากยังเป็นการเรียนรู้ที่จะหายใจในการเป่า เมื่อนักเรียนเป่าคำพวด ให้เกิดเสียงได้แล้ว ก็จะนำเอาแบบทดสอบอย่างง่ายในห้องเรียนมาทดสอบ ครั้งละ 4 ห้อง ห้องละ 4 จังหวะ สั้น ยาว ดั่ง เบา ตามผู้ควบคุมวง เพื่อให้ รูปปากและการหายใจมีการสอดคล้องกันและสามารถนำไป ฝึกพัฒนาในขั้นตอนต่อไป

การหายใจ

การหายใจถือเป็นปัจจัยสำคัญในผู้ที่เล่นเครื่องเป่าต่อการพัฒนาตัวเองในด้านทักษะเป็นอย่างมากครุอรรมวุฒิ เมืองสุวรรณ แบ่งการฝึกการหายใจในส่วนของเครื่องเป่าออกเป็น 2 ส่วน คือ การหายใจโดยใช้ทรวงอก ในการหายใจส่วนนี้จะพบมากในกลุ่มคนทั่วไป คือการหายใจเข้าไปในปอดโดยยกหน้าอกขึ้น หรือเป็นการหายใจแบบปกติ และอีกแบบคือการหายใจโดยใช้กระบังลม โดยกระบังลมเป็นกล้ามเนื้อที่แบ่งครึ่งระหว่างปอดกับช่วงท้องในกรณีนี้ ต้องหายใจกระทั้งจนท้องป่องออกมาจึงจะถูกวิธี เมื่อนำทั้ง 2 วิธีนี้ มาผสมกัน ก็จะ สามารถ เล่น โน้ตที่มีความความยาวมากๆ โดยใช้การหายใจจากกระบังลม และ โน้ตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยการหายใจในช่วงปอด

ฝึกการเป่าไล่สเกล

ในส่วนนี้เป็นการฝึกเพื่อให้เกิดความเคยชินกับเครื่องดนตรี การฝึกในส่วนนี้ จะแบ่งการฝึกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่มีพัฒนาการเร็วจะแยกออกเป็นการฝึกแบบ รุนพี่ รุนน้อง และในส่วนที่มีพัฒนาการช้าก็จะฝึกกับครูผู้ควบคุมวงโดยใช้ การไล่สเกลพื้นฐาน ของเครื่อง โดยเริ่มจาก 1

ช่วงเสียงไปเรื่อยๆ โดยฝึกจากการเป่าแบบ ช้าไปเร็ว จาก ตัวกลม ไปเขบีต 2 ชั้น ให้เกิดความเคยชิน และสามารถฝึกในขั้นต่อไปได้

ฝึกรวมกลุ่ม

ในการฝึกรวมกลุ่มนั้น ครูอรุณวุฒิ เมืองสุวรรณ มีการใช้ แบบฝึกหัดในการฝึกจากหนังสือฝึก Essential Elements ปี 2000 ใช้ในการฝึกทั้ง แยกเครื่องดนตรี กลุ่มเครื่องเป่า กระทั่งรวมวง โดยการฝึกจะเริ่มเป็น ชุดการฝึกตามหนังสือ จากนั้น จะมีการเรียนรวมวง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยในส่วนนี้ จะมีการแบ่งรับผิดชอบโดยระบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และในส่วนนักเรียนที่มีพัฒนาการช้า หรือมีปัญหาในด้าน การอ่านโน้ตเพลง การนับจังหวะ ผู้ควบคุมวงจะเรียกมาทำการฝึกซ่อมแยก เป็นรายบุคคลไป

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ

เครื่องประกอบจังหวะจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด 3 เครื่องแบ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดตามรายชื่อเครื่อง มีรายละเอียดดังนี้

กลองเบสครัม

กลองเบสครัม เป็นกลองขนาดใหญ่ โดยทั่วไปมีขนาด เส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 24 -36 นิ้ว โดยทางวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม เลือกใช้กลองเบสครัม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 30 นิ้ว จากการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ในวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต มีส่วนร่วม และแบบสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม พบขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านกลองเบสครัม ของวงโยชวาทิตหล่มสักภายหลังจาก เรียนภายในชั้นเรียนมาเป็นเบื้องต้นแล้ว แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

การจับไม้

การจับไม้อย่างถูกวิธี ถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการ บรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ การจับไม้ที่ผิด หรือแน่นไปสามารถ ทำให้เสียงที่ออก มาจากการกระทบของไม้กลองและหนังกลอง ไม่มี ความคงที่ การจับไม้กลองเบสครัมของวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคมใช้การจับแบบ Match Grip โดยใช้นิ้วชี้กับนิ้วโป้ง จับหาจุดสมดุลของไม้ โดยมากจะเป็นความยาวอยู่ที่ตำแหน่ง 1 ใน 3 ของไม้กลอง จากนั้นนิ้วที่เหลือกำในลักษณะหลวมๆ เพื่อเป็นการประคองไม้ไม่ให้หลุดมือ จากนั้น ซ้อมจากแบบฝึกง่ายๆ ให้เกิดทักษะและความเคยชิน

ฝึกรวมกลุ่ม

ในการฝึกรวมกลุ่มนั้น ครูอรุณวุฒิ เมืองสุวรรณ มีการใช้ แบบฝึกหัดในการฝึกจากหนังสือฝึก Essential Elements ปี 2000 ใช้ในการฝึกทั้ง แยกเครื่องดนตรี กลุ่มเครื่องเป่า กระทั่งรวมวง โดยการฝึกจะเริ่มเป็น ชุดการฝึกตามหนังสือ จากนั้น จะมีการเรียนรวมวง เพื่อตรวจสอบความ

ถูกต้อง โดยในตอนนี้ จะ มี การแบ่งรับผิดชอบโดยระบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และในส่วนนักเรียนที่มี พัฒนาการช้า หรือมีปัญหาในด้าน การอ่านโน้ตเพลง การนับจังหวะ ผู้ควบคุมวงจะเรียกมาทำการ ฝึกซ้อมแยก เป็นรายบุคคลไป

กลองสแนร์ดรัม

กลองสแนร์ดรัม คือ กลองขนาดเล็กโดยทั่วไปมีขนาด เส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 14-15 นิ้ว โดยทางวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จากการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ในวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต มีส่วนร่วม และแบบสังเกต แบบไม่มี ส่วนร่วม พบขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านกลองสแนร์ดรัม ของวงโยชวาทิตหล่มสัก ภายหลังจาก เรียนภายในชั้นเรียนมาเป็นเบื้องต้นแล้ว แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

การจับไม้

การจับไม้อย่างถูกวิธี ถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการ บรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ การจับ ไม้ที่ผิด หรือแน่นไป สามารถทำให้เสียงที่ออก มาจากการกระทบของไม้กลองและหนังกลอง ไม่มี ความคงที่ การจับไม้กลองสแนร์ดรัมของวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมใช้การจับไม้อยู่ 2 แบบคือ 1) Match Grip โดยใช้นิ้วชี้กับนิ้วโป้ง จับหาจุดสมดุลของไม้ โดยมากจะเป็นความยาวอยู่ที่ ตำแหน่ง 1 ใน 3 ของไม้กลอง จากนั้นนิ้วที่เหลือ กำในลักษณะหลวมๆ เพื่อเป็นการประคองไม้ ไม้ให้หลุดมือ 2) Traditional Grip โดยใช้การจับไม้ที่จุด สมดุล ด้วยชอกนิ้วระหว่างหัวแม่มือกับ นิ้วชี้ งอนิ้วโป้ง นิ้วนางและนิ้วก้อย เข้ามาพยุง งอนิ้วชี้มาช่วยจับอีกทีหนึ่ง การจับแบบนี้จุดหมุนจะ อยู่ที่ชอกนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ กำในลักษณะหลวมแต่ไม่หลวมจนเกินไป ทั้ง 2 วิธีนี้ ขึ้นอยู่กับผู้ ควบคุมว่าจะให้ใช้การจับแบบไหน ในการแสดงในครั้งนั้น จากนั้นซ้อมจากแบบฝึกง่าย ไปยาก ให้เกิดทักษะและความเคยชิน

ฝึกรวมกลุ่ม

ในการฝึกรวมกลุ่มนั้น ครูอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ มีการใช้ แบบฝึกหัดในการฝึกจาก หนังสือฝึก Essential Elements ปี 2000 ใช้ในการฝึกทั้ง แยกเครื่องดนตรี กลุ่มเครื่องเป่า กระทั่งรวม วง โดยการฝึกจะเริ่มเป็น ชุดการฝึกตามหนังสือ จากนั้น จะมีการเรียนรวมวง เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้อง โดยในตอนนี้ จะ มี การแบ่งรับผิดชอบโดยระบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และในส่วนนักเรียนที่มี พัฒนาการช้า หรือมีปัญหาในด้าน การอ่านโน้ตเพลง การนับจังหวะ ผู้ควบคุมวงจะเรียกมาทำการ ฝึกซ้อมแยก เป็นรายบุคคลไป

ฉาบ

ฉาบ เป็นเครื่องดนตรีอยู่ในกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ มีลักษณะ เป็นจานทองเหลือง 2 ชั้น มีขนาดเท่ากัน เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงที่อึกทึกกริกโครมที่สุดในวง จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต

มีส่วนร่วม และแบบสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม พบขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านฉาบของวงโยชวาทิตหล่มสักภายหลังจาก เรียนภายในชั้นเรียนมาเป็นเบื้องต้นแล้ว แบ่งออกเป็นขั้นตอนดังนี้

การจับ

การจับฉาบ โดยใช้มือถือข้างละ 1 ชั้นด้วยวิธีการสอดมือเข้าไปในหูหนังของฉาบ จากนั้นพลิกมือจับในลักษณะตีบ โดยให้หูหนังของฉาบอยู่ระหว่างนิ้วชี้กับนิ้วกลางของทั้ง 2 มือ

ฝึกรวมกลุ่ม

ในการฝึกรวมกลุ่มใช้ แบบฝึกหัดในการฝึกจาก หนังสือฝึก Essential Elements ปี 2000 ใช้ในการฝึกทั้ง แยกเครื่องดนตรี กลุ่มเครื่องเป่า กระทั่งรวมวง โดยการฝึกจะเริ่มเป็น ชุดการฝึกตามหนังสือ จากนั้น จะมีการเรียนรวมวง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยในส่วนนี้ จะ มี การแบ่งรับผิดชอบโดยระบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และในส่วนนักเรียนที่มีพัฒนาการช้า หรือมีปัญหาในด้าน การอ่านโน้ตเพลง การนับจังหวะ ผู้ควบคุมวงจะเรียกมาทำการฝึกซ่อมแยก เป็นรายบุคคลไป

ฝึกทำการปฏิบัติ

ทั้งนี้เมื่อ นักเรียนเกิดทักษะ ที่อยู่ในระดับ พอใช้ ถึงดีก็จะ เรียกนักเรียนมาเพื่อแจกโน้ตเพลงที่ใช้ในการ บรรเลง โดยเริ่มจาก กลุ่มบทเพลงที่ใช้ในพิธีการและกลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน ดังนี้ กลุ่มเพลงพิธีการ พิธีเพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงชาติไทย เพลงมหาฤกษ์ และ เพลงมาร์ช โรงเรียนและเพลงสามัคคีชุมนุม กลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน ได้แก่ เพลงกราวกีฬา เพลง Marine March เพลง The Final Countdown เพลง Sousa on Parade เพลง Hawaii Five –O และเพลง The Phantom Of The Opera

การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน

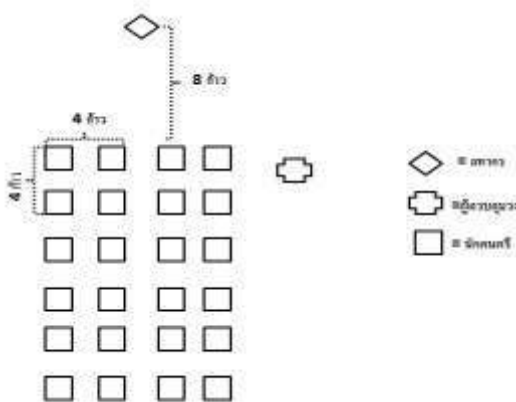
การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน ของวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม โดยจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบพบการถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวนแบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดรูปขบวน

การจัดรูปขบวน มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเดินขบวนในแต่ละครั้ง มีความสำคัญต่อความพร้อมเพรียงในการเดิน การเลี้ยว เพื่อให้ได้ ความเป็นระเบียบ และสวยงาม ในส่วนนี้ ทางวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม มีการ จัดรูปแบบดังนี้

1. วงโยชวาทิตจะจัดระเบียบ แถวเป็น แถวตอนลึก หน้าตึบละ 4 คนห่างกัน ในระยะเคียง 4 ก้าว ระยะระดับ 4 ก้าว
2. คณากร จะยืนห่างจากขบวนวงโยชวาทิตออกไป 8 ก้าว

3. ผู้ควบคุมวงจะยืนอยู่ทางขวามือของแถวดับหน้าสุด ดังภาพประกอบต่อไปนี้

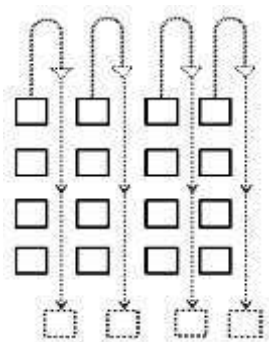
ภาพที่ 24 การจัดรูปขบวน

รูปแบบการจัดขบวนในลักษณะนี้ใช้สำหรับการเดินขบวนในพื้นที่ มีความกว้างพอประมาณแต่หากสถานที่ไม่เพียงพอ ทางผู้ควบคุมวงจะลดขนาดลงจาก 4 ก้าว เป็น 2 หรือ 1 ตามสมควร

เมื่อได้รูปแบบตามที่ต้องการแล้ว ก็จะเริ่มฝึกเดินอยู่กับที่ เพื่อความพร้อมเพรียง และมีการเดินเคลื่อนที่เป็นแนวตรงบ้างตามเห็นสมควรของผู้ควบคุมวง โดยเริ่มจากการนับจังหวะของเครื่องประกอบจังหวะเพียงอย่างเดียวก่อน เริ่มมีการบรรเลงเพลงที่ไม่มีความซับซ้อนในช่วงเริ่มต้น

ขั้นตอนที่ 2 การเลี้ยวกลับหลัง

การเลี้ยวกลับหรือหรือการเดินสวนทางกัน ทางวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคมได้ใช้การเดินแถวกลับหลังเพียงรูปแบบเดียว โดยจากการสัมภาษณ์ครูอรรรณวุฒิ เมืองสุวรรณ ท่านได้บอกว่ามันเป็นวิธีที่ง่ายและสามารถฝึกได้อย่างรวดเร็วคือ เมื่อสั่งให้กลับหลังหัน หัวแถวหรือนักเรียนที่อยู่ในดับแรกจะเดิน ต่อไป อีก 4 ก้าวพร้อมกับหมุนกลับทางขวา ของตนแล้วเดินแถวต่อไป ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 25 การเลี้ยวกลับหลัง

ขั้นตอนที่ 3 การเลี้ยวมุมฉาก

การเลี้ยวในรูปแบบการเดินขบวนวงโยธวาทิตนั้นมีรูปแบบการเดินขบวนอยู่หลายแบบ โดยทางวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ใช้การเลี้ยวแบบมุมฉากในการเลี้ยวขวาหรือซ้าย

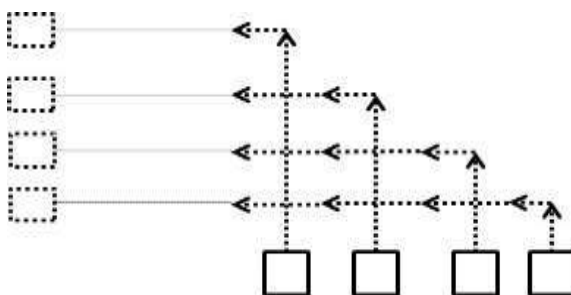
การออกคำสั่งเพื่อเตรียมความพร้อมในการเลี้ยวขวาหรือซ้าย เมื่อสิ้นสุดคำสั่ง ก็จะมีรูปแบบการเดินของเท้าที่เป็นลำดับ ดังนี้

การหมุน เลี้ยวมุมฉากไปทางซ้าย

เมื่อสิ้นสุดคำสั่ง การเลี้ยวฉากจะเริ่มจาก คนที่อยู่แถวดับที่ 1 ทางขวาสุด มีสแต็ปการเดินเท้าดังนี้

1. ตบ ทบเท้าซ้ายนำ พร้อมนำเท้าขวามาชิด
2. ใช้เท้าขวาเป็นหลักพร้อมกับวาดเท้าซ้ายออกไปเพื่อหันตัวไปทางซ้าย
3. จากนั้นนำเท้าขวามาชิด พร้อมหันตัวไปทางด้านซ้าย
4. จากนั้นย่อเท้า ซ้าย ขวา ก่อนจะตบเท้าซ้ายออกเดิน

จากนั้นคนที่ คนที่ 2 ถัดมาในแนวระดับ จะเดินต่ออีก 4 ก้าว และทำสแต็ปตามลำดับต่อไป ดังภาพประกอบต่อไปนี้

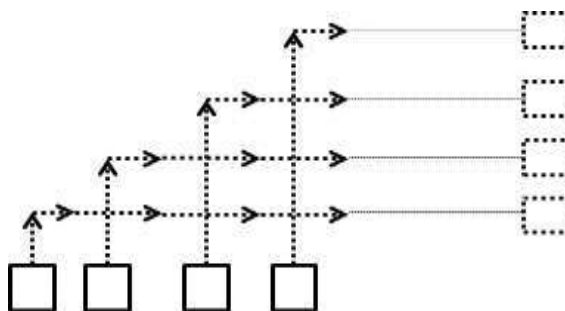
ภาพที่ 26 การหมุน เลี้ยวมุมฉากไปทางซ้าย

การหมุน เลี้ยวมุมฉากไปทางขวา

เมื่อสิ้นสุดคำสั่ง การเลี้ยวฉากจะเริ่มจาก คนที่อยู่แถวดับที่ 1 ทางซ้ายสุด มีสแต็ปการเดินเท้าดังนี้

1. ตบ ทบเท้าซ้ายนำ พร้อมนำเท้าขวามาชิด
2. ใช้เท้าขวาเป็นหลักพร้อมกับวาดเท้าซ้ายออกไปเพื่อหันตัวไปทางขวา
3. จากนั้นนำเท้าขวามาชิด พร้อมหันตัวไปทางด้านขวา
4. จากนั้นย่อเท้า ซ้าย ขวา ก่อนจะตบเท้าซ้ายออกเดิน

จากนั้นคนที่ คนที่ 2 ถัดมาในแนวระดับ จะเดินต่ออีก 4 ก้าว และทำสลับตามลำดับต่อไป ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 27 การหมุน เลี้ยวมุมฉากไปทางขวา

2.2.2 ระบบรุ่นพี่ รุ่นน้อง เป็นระบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเรียนการสอนวงโยชวาทิตโรงเรียนห่มสัทวิทยาคมเป็นระบบดูแลที่สามารถทำเนนกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง “รุ่นพี่ รุ่นน้อง” คือ ระบบการอยู่ร่วมกันภายในวงโยชวาทิตอย่างพี่น้อง เคารพในอาวุโส ระดับชั้นหรืออายุ ให้ความเชื่อถือเกรงใจร่วมมือ แสดงออกในด้านน้ำใจต่อกันและกัน ในความเป็นรุ่นพี่ย่อมมีความภูมิใจเพราะมีผู้ให้ความเคารพเชื่อถือ โดยทางวงโยชวาทิตจะให้พี่ดูแลและถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ได้รับจากผู้ควบคุมวงและรุ่นพี่ในรุ่นก่อน เพื่อสร้างตัวแทนในวันที่ยجبการศึกษาไป วงโยชวาทิตโรงเรียนห่มสัทวิทยาคมได้ใช้ระบบนี้อย่างต่อเนื่องในทุกๆปี จึงเกิดความอบอุ่นภายในวง มีความเป็นปึกแผ่น มีความรักสามัคคี โดยมีครูผู้ควบคุมคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด โดยระบบรุ่นพี่ รุ่นน้องจะเข้ามามีส่วนในการช่วยฝึกซ้อม ดังนี้

ช่วงการฝึกซ้อมก่อนเคารพธงชาติ อยู่ในช่วงเวลา 07.00 – 08.00 น. ถือเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยใช้ในการซ้อมด้านพื้นฐานในด้าน การฝึกเสียงสั้นยาว การใช้ลิ้น และแบบฝึกหัดต่างๆ ในช่วงเช้าการฝึกจะมีผลดีต่อความเคยชินของร่างกายเป็นอย่างดี ถือเป็นกรวอร์มเครื่องก่อนจะบรรเลงเพลงช่วงเช้าในคาบเคารพธงชาติของโรงเรียน ในส่วนของการซ้อมนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสมาชิกวงในแต่ละวันว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงไร โดยเฉลี่ยมีการซ้อมประมาณสัปดาห์ละ 2-3 วัน

การฝึกซ้อมช่วงพักกลางวัน อยู่ระหว่างช่วง 11.50 – 13.00 น. เป็นรูปแบบการฝึกซ้อมแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องเป็นเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องลมทองเหลืองหรือเครื่องเคาะ โดยให้ฝึกซ้อมตามแบบฝึกหัด และทวนบทเพลงที่ได้รับจากครูผู้ควบคุมวง ช่วยให้เวลาในการซ้อมรวมวงมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการซ้อมในช่วงนี้ขึ้นอยู่กับตารางการเรียนการสอนใน

แต่ละวัน เนื่องจากแต่ละชั้นเรียนมาการเรียนการสอน ในการพักกลางวันไม่ตรงกัน เพื่อความสะดวกในการเข้าใช้บริการ โรงอาหารของทางโรงเรียน

การฝึกซ้อมตอนเย็นหลังเลิกเรียน อยู่ระหว่างช่วงเวลา 16.00 เป็นต้นไป ในส่วนนี้จะเป็นการฝึกแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี ขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมวงจะสั่งในการซ้อมวันนั้นๆ โดยซ้อมจากบทเพลงที่ผู้ควบคุมวงมอบหมาย ทบทวนเพลงที่ยังบรรเลงได้ไม่ดี การซ้อมในช่วงนี้ จะนำเอากลุ่มผู้เล่นที่สร้างใหม่มารวมวง เพื่อให้ในแต่ละกลุ่มมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว จับกลุ่มกัน ระหว่างผู้ควบคุมกับ ผู้เล่นใหม่ มาเป็นรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ทำให้การแนะนำตรงจุด ผู้เล่นใหม่ที่มีข้อสงสัยก็สามารถสอบถาม เทคนิค วิธีการในส่วนการฝึกของวันนั้นๆ ได้ ทั้งนี้การฝึกในช่วงหลังเลิกเรียนนั้นมืองค์ประกอบในการฝึกหลายอย่าง เช่น ภูมิลำเนาของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือช่วงที่มีงานเทศกาลที่ต้องพึ่งการฝึกซ้อมเป็นพิเศษ

การฝึกซ้อมในช่วงวันหยุด ถือเป็นวันที่ครูผู้ควบคุมวงและนักเรียนจะมีช่วงเวลาในการฝึกซ้อมมากที่สุด เนื่องจากไม่มีกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน เป็นช่วงที่ได้ผลดีเป็นอย่างมาก โดยจะมีการฝึกซ้อมในช่วงเวลาตั้งแต่ 10.00 น. เป็นต้นไป ในส่วนนี้จะมีการฝึกแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี ขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมวงจะสั่งในการซ้อมวันนั้นๆ โดยซ้อมจากบทเพลงที่ผู้ควบคุมวงมอบหมาย ทบทวนเพลงที่ยังบรรเลงได้ไม่ดี การซ้อมในช่วงนี้ จะนำเอากลุ่มผู้เล่นที่สร้างใหม่มารวมวง เพื่อให้ในแต่ละกลุ่มมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว จับกลุ่มกัน ระหว่างผู้ควบคุมกับ ผู้เล่นใหม่ มาเป็นรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ทำให้การแนะนำตรงจุด ผู้เล่นใหม่ที่มีข้อสงสัยก็สามารถสอบถาม เทคนิค วิธีการในส่วนการฝึกของวันนั้นๆ ได้ ทั้งนี้การฝึกในช่วงหลังเลิกเรียนนั้นมืองค์ประกอบในการฝึกหลายอย่าง เช่น ภูมิลำเนาของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือช่วงที่มีงานเทศกาลที่ต้องพึ่งการฝึกซ้อมเป็นพิเศษ

การฝึกแบบมีวิทยากรพิเศษ ในส่วนนี้จะเป็นการนำผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเครื่องดนตรีในแต่ละกลุ่ม หรือเครื่องดนตรีนั้นๆ มาเพื่อสร้างทักษะ พัฒนาตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ กลุ่มนักเรียนวงโยธวาทิต ทั้งรุ่นพี่ รุ่นน้อง โดยมากจะเป็น วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษ และรุ่นพี่รุ่นก่อนๆที่อยู่ในเขตพื้นที่ โดยจะเข้ามามีบทบาทในช่วงการฝึกซ้อมหลังเลิกเรียนและการฝึกซ้อมในช่วงวันหยุด

การเข้าค่าย ในส่วนนี้ระบบการดูแลแบบรุ่นพี่ รุ่นน้องมีส่วนมากในการปกครองวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสัก เนื่องจาก การใช้เวลาในการฝึกซ้อมมีมากและมีการเข้าค่ายพักแรม ทั้งในและนอกสถานที่ โดยมากการฝึกซ้อมลักษณะนี้ จะเกิดขึ้นในช่วงที่มีพิธีการสำคัญ มีการแข่งประกวด หรือเป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนภายในวง โยธวาทิตเพื่อให้ มีความเป็นปึกแผ่น มีระเบียบวินัย และง่ายต่อการฝึกและพัฒนาในลำดับต่อไป

2.3 ด้านรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆ

จากการลงพื้นที่สำรวจด้านกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาลัย อําเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าในด้านการบรรเลงในพิธีต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในการคัดเลือกเพลงในการบรรเลงของวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาลัยนั้น มีระบบการคัดเลือก แบบออกไปตามความเหมาะสมของรูปแบบ งานพิธีการนั้นๆ ในกรณีที่เป็นพิธีการเฉพาะ ที่ต้องใช้เพลงเพิ่มเติมก็จะ มีการฝึกซ้อม เพื่อที่จะเข้าร่วมในการแสดง นั้นๆ ทางวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักจะ ฝึกแบบ กลุ่มรูปแบบเพลงไว้ 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มเพลงพิธีการ ในกลุ่มนี้ จะใช้ในพิธีการต่างๆทั้งในโรงเรียนและ ชุมชน ตามลักษณะงานนั้นๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ งานสถาปนา งานรับเสด็จ ในรูปแบบพิธีการมีรายชื่อเพลงดังนี้ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงชาติไทย เพลงมหาฤกษ์ เพลงมาร์ชโรงเรียน เพลงมหาชัย และเพลงสามัคคีชุมนุม

กลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน(เพลงมาร์ช ในกลุ่มนี้จะใช้ในการเดินขบวน ในกิจกรรมต่างๆของทางโรงเรียนและชุมชน เช่น งานกีฬา งานวันต่อต้านยาเสพติด งานรณรงค์ต่างๆ โดยใช้เพลงเพลงกราวกีฬา เพลงMarine March เพลง The Final Countdown เพลง Sousa on Parade เพลง Hawaii Five –O และเพลง The Phantom Of The Opera

2.4 ด้านปัญหาและอุปสรรค

จากการลงพื้นที่สำรวจด้านกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาลัย อําเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าในด้านการบรรเลงถ่ายทอดนั้น มีทั้งประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยมากปัญหาเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อในการปฏิบัติงานโดยทางผู้วิจัยพบ มีปัญหาและอุปสรรคในวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสัก ดังนี้

2.4.1 นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนด เช่น นักเรียนสามารถเป่าเครื่องของตนได้ แต่ไม่สามารถเดินขบวนได้ หรือนักเรียนสามารถเป่าเพลงได้การเป่าขึ้นห้องเพลงยังไม่ตรงห้อง โดยภาพรวมอาจจะมองไม่เห็นภาพที่ชัดเจน แต่หากมองเป็นจุดจะพบปัญหาทันที

2.4.2 ปัญหาการกำหนดเนื้อหาไม่เหมาะสมกับเวลาในการฝึกซ้อม ความยากง่ายของแบบฝึกนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่นเป็นที่ตั้ง ในบางครั้งการให้แบบฝึกหัดแก่ผู้เรียนกับเวลา อาจจะไม่มีความยากง่าย และเวลาไม่สอดคล้องต่อกันและกัน

2.4.3 ปัญหาการทำบันทึกข้อความ เป็นปัญหาที่พบมาก เมื่อมีการบันทึกข้อความมาถึง ครูผู้ควบคุมวง ในการนำเอานักเรียนออกไปบริการชุมชน ครูภายในโรงเรียนบางท่านไม่ให้

ความร่วมมือ ในหลายโอกาสไม่ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ถือเป็นผลกระทบอย่างมากต่อการปฏิบัติการของวงโยชวาทิต

2.4.4 ปัญหาในการฝึกซ้อมเพลงใหม่ ในบางพิธีการที่วงโยชวาทิตต้องไปบรรเลงนั้น จำต้องมีบทเพลงที่ต้องใช้ประกอบ แต่บุคลากรภายในโรงเรียนมักไม่เข้าใจในเหตุผลที่ต้องสละเวลาในการฝึกซ้อม ในบางกรณี เช่น มีความจำเป็นต้องฝึกซ้อมในเวลาที่มีการเรียนการสอน เป็นต้น

2.4.5 ปัญหาจากสมาชิกวงโยชวาทิต ว่าด้วยเรื่องไม่สามารถไปฝึกซ้อมได้ในเวลาที่กำหนด มักกล่าวถึงภารกิจต่างๆที่ต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากหลายองค์ประกอบ เช่นนักเรียนบางรายที่ผู้ปกครองบังคับเป็นกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เป็นต้น

2.4.6 นักเรียนมาสายกว่าเวลาที่กำหนด

2.4.7 นักเรียนที่มาเรียนส่วนมากเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อน แต่มีความตั้งใจ ทำให้การเรียนรู้ไม่สามารถเป็นไปได้ในช่วงเวลาที่กำหนด

2.4.8 นักเรียนขาดความอดทนเมื่อมาพบกับระบบการฝึกเริ่มต้น และระบบแบบรุ่นพี่ รุ่นน้อง บ่อยครั้งที่มีสมาชิกลาออกจากกิจกรรม

2.4.9 ผู้ปกครองส่วนมากจะเข้าใจว่า การเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวงโยชวาทิตจะทำให้การเรียนตกต่ำ เป็นผลให้นักเรียนที่มีฝีมือดีหลายคนไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้มาร่วมเป็นสมาชิกวงโยชวาทิต

2.4.10 เวลาในการซ้อมมีไม่เหมาะสม

2.4.11 สถานที่ไม่เหมาะสมกับการฝึก เนื่องจากโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมนั้นตั้งอยู่ในเขตชุมชน การฝึกซ้อมภายนอกห้อง ที่ทำให้เกิดเสียงดังทำให้ ประชาชนโดยรอบบริเวณเกิดความไม่พอใจ

2.4.12 ครู ในโรงเรียนมักมองกลุ่มนักเรียนวงโยชวาทิตของโรงเรียนว่าเป็นผู้ที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจในการเรียน และมักขาดเรียนเป็นประจำ

2.4.13 ปัญหาการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน บ่อยครั้งในระบบการปกครองแบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง จะเกิดปัญหาในเรื่องนี้ เกิดจากหลายกรณี เช่น รุ่นน้องมีความสามารถมากกว่ารุ่นพี่ แต่รุ่นพี่มีอายุมากกว่า ทำให้รุ่นน้องขาดความเคารพและเป็นต้นเหตุของการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน

2.4.14 ปัญหาการสอนของวิทยากรพิเศษ ในบางกรณีวิทยากรพิเศษผู้มีความเชี่ยวชาญเข้ามาสอน ก็จะ ปรับระบบการคิด ระบบการปฏิบัติของผู้ควบคุมวง ทำให้นักเรียนเกิดความสับสน ในการปฏิบัติ

ครูผู้ช่วยสอน รุ่นพี่ และเพื่อนในวงโยธวาทิต

เนื่องจากโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม เป็นโรงเรียนประจำอำเภอขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนนักเรียนเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ นอกเหนือจากกิจกรรมทางการศึกษาในส่วนอื่น ทางโรงเรียนยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถของเด็กนักเรียนในเรื่องของดนตรี และมีเด็กนักเรียนให้ความสนใจเรียนรู้เป็นจำนวนมาก จึงเป็นเรื่องที่ลำบาก ถ้าหากมีครูผู้สอนเพียงผู้เดียว ดังนั้นทางครูผู้สอนจึงกำหนดให้มีครูผู้ช่วยสอน ที่เคยเป็นศิษย์เก่าวงโยธวาทิตมาก่อน หรือลูกศิษย์ที่ยังเป็นสมาชิกในวงโยธวาทิตในปัจจุบัน ซึ่งจะง่ายและสะดวกต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนที่เป็นสมาชิกใหม่ อันจะทำให้กิจกรรมต่างๆดำเนินไปอย่างสะดวกและราบรื่น ซึ่งการเรียนการสอนแบ่งเป็นระบบแบบแผนที่ไม่ตายตัวเพื่อให้สะดวกต่อครูผู้สอนและตัวเด็กนักเรียน ที่จะไม่ให้กิจกรรมทางดนตรีกระทบต่อการเรียนมากที่สุด และการเรียนรู้ดนตรีควบคู่กันไป ก็จะมีประสิทธิภาพและคุณภาพต่อตัวเด็กนักเรียนเช่นเดียวกัน ครูผู้สอนจะจัดแจงแบ่งงานให้แก่ครูผู้ช่วยสอน ให้ช่วยในกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีต่างๆ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ช่วง คือการฝึกซ้อมในเวลาเรียน คือ กิจกรรมหน้าเสาธงเช้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้า และในช่วงพักกลางวัน จะเป็นการฝึกซ้อม ก่อนการจัดขบวนเดินแถวประจำวัน การฝึกซ้อมนอกเวลาเรียน คือเวลาหลังเลิกเรียน วันหยุดนักขัตฤกษ์ วันหยุดพิเศษของทางโรงเรียน วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ วันที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยหรือไม่มีการเรียนการสอน

2.5 บทวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดของวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

2.5.1 การถ่ายทอดวงโยธวาทิตโดยครูผู้สอน แบ่งเป็น ขั้นตอน ดังนี้

การคัดเลือกนักดนตรี

ครูผู้สอนแบ่งเป็น 2 คือกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ใหม่ โดยคัดจากนักเรียนที่มีความสนใจ และกลุ่มนักเรียนชั้นปีอื่นที่มีความสนใจ มีวิธีในการคัดจาก 1) การทดสอบความถนัดและความชอบ 2) ทดสอบ โสตประสาท ใช้ฟังเสียง โน้ตจาก 3) บุคลิกภาพ เพื่อพิจารณาความเหมาะสม 4) รูปร่าง 5) พัน 6) สุขภาพและโรคประจำตัว 7.การสนับสนุนจากครอบครัว 8) สถานที่พักอาศัย 9) ความสามารถพิเศษอื่นๆ และ 10) ผลการเรียน ไม่ต่ำกว่า 2.00

การจัดแผนฝึกซ้อม

วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสัก แบ่งเป็น ช่วงคือ 1) ช่วงก่อนเคารพธงชาติ ช่วงเวลา 07.00 – 08.00 น. 2) ช่วงพักกลางวันช่วง 11.50 – 13.00 น. 3) ช่วงกิจกรรมชุมนุม 4) ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนช่วงเวลา 16.00 เป็นต้นไป 5) ช่วงวันหยุด 6) ช่วงมีวิทยากรพิเศษ 7) ช่วงการเข้าค่าย

เทคนิคการสอน

การเตรียมความพร้อมในชั้นเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นต่างมีรายละเอียด ดังนี้ บรรทัด 5 เส้น กุญแจเสียง ค่าของตัวโน้ต และ Time Signature เมื่อเรียนครบตามหัวข้อแล้ว ครูผู้สอนจะแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเครื่อง เป่า และเครื่องประกอบจังหวะ เพื่อทดสอบความเข้าใจในบทเรียน มีขั้นดังนี้

1. แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเครื่องเป่า และเครื่องประกอบจังหวะ
2. ในกลุ่มเครื่องเป่าให้ออกเสียงว่า “ตา.....” ตามค่าจังหวะตัวโน้ต ตามความสั้นยาวของค่าตัวโน้ต และแบบฝึกหัดนั้นๆ
3. ในกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะให้ปรบมือ ตามค่าจังหวะตัวโน้ตตามความสั้นยาวของค่าตัวโน้ต และแบบฝึกหัดนั้นๆ

4. สร้างกลุ่มโน้ตแบบง่าย ขึ้นมา โดยให้ 1 ห้องมี 4 จังหวะ และ 1 จังหวะมีค่าเท่ากับตัว ♩ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเคยชินในการอ่านโน้ตแบบง่าย

เมื่อนักเรียนเคยชินกับการอ่านโน้ตเบื้องต้นแล้ว และสามารถอ่านโน้ต ทางดนตรีสากลได้ ก็จะนำไปสู่กระบวนการแยกเครื่องดนตรีในลำดับต่อไป (อรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ: สัมภาษณ์.2558)

เครื่องลมไม้ มีรายละเอียดดังนี้ การหายใจ ฝึกการเป่าเมาท์พีซ ฝึกการเป่าไล่สเกล ฝึกรวมกลุ่ม และฝึกทำการปฏิบัติ

เครื่องลมทองเหลือง มีรายละเอียดดังนี้ ฝึกการเป่าเมาท์พีซหรือฝึกการเป่ากำพวด ฝึกทำการปฏิบัติ การหายใจ ฝึกการเป่าไล่สเกล ฝึกรวมกลุ่ม และฝึกทำการปฏิบัติ

เครื่องประกอบจังหวะ มีรายละเอียดดังนี้ การจับไม้ ฝึกรวมกลุ่ม และฝึกทำการปฏิบัติ

รูปแบบการเดินทาง แบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ขั้นตอน 1) การจัดรูปขบวน 2) การเคลื่อนที่กลับหลัง 3) การเคลื่อนที่มุมฉาก สามารถสรุปได้ในรูปแบบตาราง ดังนี้

การถ่ายทอดวงโยธา วาทิตโดยกฤษฎีกาหรือ ระบบอื่นที่ ระบุแล้ว	ก่อนเคารพธงชาติ เวลา 07.00 – 08.00	วอร์มเครื่องก่อนจะ บรรเลง เพลงช่วงเช้า
	พักกลางวัน เวลา 11.50 – 13.00 น.	ฝึกซ้อมแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี และทวนบทเพลง
	หลังเลิกเรียน 16.00 เป็นต้นไป	ฝึกแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี
	ช่วงวันหยุด ตั้งแต่ 10.00 น. เป็นต้นไป	ฝึกแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี
	การเสาค่าย ช่วยในการปกครองระเบียบ และการฝึกซ้อม	ขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมจะตั้ง โฉมการซ้อม วันนั้นๆ

ภาพที่ 29 สรุปกระบวนการถ่ายทอดวงโยธาทิตโดยครูผู้สอน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติและผลงานวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์ และเพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลงสำรวจพื้นที่ภาคสนาม สามารถ สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติและผลงานวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็นรายด้านได้เป็น 1) ประวัติความเป็นมาของวง 2) องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต 3) เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับและ 4) การเลือกบทเพลงในการบรรเลง ดังนี้

ประวัติวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม วงโยชวาทิตก่อตั้งในปี พ.ศ.2521 ในช่วงนั้นมีการให้ความร่วมมือจากครู โดยการนำครูสง่า คำมุง ครูสุนทร หะหนุ่น และครูณรงค์ชัย วัฒนศัพท์ ในช่วงก่อตั้งวงนั้นมีการเปิดรับสมัครนักเรียนในทุกระดับชั้น เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการทำวงโยชวาทิต (สง่า คำมุง, สัมภาษณ์, 2557)

ปัจจุบัน (2551-ปัจจุบัน) วงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ครูอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ เป็นผู้ควบคุมวง ด้านกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ และปัจจุบันได้มีการแบ่งนักเรียนในวงโยชวาทิต ทำกิจกรรมทางดนตรีในหลายรูปแบบ เช่น วงขับร้องประสานเสียง วงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อให้เข้ากับกิจกรรม ที่ทางเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุน และมีการจัดการประกวดเพิ่มมากขึ้น

องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต

วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักเป็นวงโยชวาทิตประเภท Marching band หรือวงโยชวาทิตในแง่การศึกษาออกเป็น 1) ด้านองค์ประกอบของวงโยชวาทิต 2) สมาชิกวง ดังต่อไปนี้

ด้านองค์ประกอบของวงโยชวาทิต

เครื่องดนตรีในวงโยชวาทิต

เครื่องดนตรีในวงโยชวาทิตหล่มสักประกอบด้วย 3 กลุ่มเครื่องดนตรีตามประเภทคือ เครื่องเป่าลมไม้ เครื่องเป่าทองเหลือง และเครื่องประกอบจังหวะ มีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องเป่าลมไม้ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทลมไม้ทั้งหมด 24 ชิ้นแบ่งเป็น คลาริเน็ต 8 เครื่อง อัลโตแซกโซโฟน 4 เครื่อง เทนเนอร์แซกโซโฟน 4 เครื่อง และบาริโตนแซกโซโฟน 8 เครื่อง

2. เครื่องลมทองเหลือง จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทเครื่องลมทองเหลืองทั้งหมด 20 ชิ้นแบ่งเป็น ทรัมเป็ต 8 เครื่อง ฟลูท 1 เครื่อง ทรอมโบน 6 เครื่อง ยูโฟเนียม 4 เครื่อง และทูบา 1 เครื่อง

3. เครื่องประกอบจังหวะจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด 10 ชิ้นแบ่งเป็น กลองเบสดรัม 4 เครื่อง กลองสแนร์ดรัม 4 เครื่อง ฉาบ 2 เครื่อง รวมทั้งหมดเป็น 54 ชิ้นสามารถแสดงเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับ

ได้รับรางวัลชมเชย จากรายการประกวดวงโยชวาทิต การประกวดวงโยชวาทิต นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประจำปี 2531 โดยจัดประกวดขึ้นระหว่างวันที่ 8-10 มกราคม 2531 ที่สนามศุภชลาศัย โดยความร่วมมือสนับสนุนการจัดของกรมพลศึกษาและธนาคารทหารไทยครั้งนี้ นับเป็นปีที่ 8 ของการดำเนินการประกวด เมื่อ พ.ศ. 2524

การเลือกบทเพลงในการบรรเลง

การเลือกเพลงที่ใช้ในการบรรเลงของวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม นั้น มาจาก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพลงที่ใช้ในพิธีการ และกลุ่มเพลงที่ใช้ในการเดินขบวน(เพลงมาร์ช)

2. เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็นรายด้านได้เป็น 1) ด้านการจัดการวง 2) ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรี 3) ด้านรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆ 4) ด้านปัญหาและอุปสรรค โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการจัดการวง

แบ่งออกเป็นรายชื่อได้แก่ 1)รูปแบบการจัดการวงโยชวาทิต 2)การคัดเลือกนักดนตรี 3)การจัดหาอุปกรณ์ 4)การบริหารงบประมาณวงและ5)การจัดแผนฝึกซ้อมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบการจัดการวงโยชวาทิต

จากการสัมภาษณ์นายโกศล อินทิวาพร หัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะ โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม ได้กล่าวถึงการจัดการบริหารวงโยชวาทิตของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมว่า มีระบบการจัดการวงแบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง และการฝึกซ้อมในหลายช่วงเวลา มีการเนบแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาความสามารถของสมาชิกวง มีระบบการคัดเลือกสมาชิกระบบติดตามผลการเรียนหาผลการเรียนที่ไม่ถึงเกณฑ์จะถูกปรับออกจากวงทันที

การคัดเลือกนักดนตรี

วงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสัก จะคัดเลือกสมาชิกใหม่โดย แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้ 1)กลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ใหม่ โดยคัดจากนักเรียนที่มีความสนใจในการเล่นวงโยชวาทิตที่มีความพร้อม มีความอดทน สามารถฝึกฝนได้ สามารถอยู่ร่วมสังคมและทำงานเป็นระบบได้ 2) กลุ่มนักเรียนชั้นปีอื่นที่มีความสนใจที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวงโยชวาทิต จากกิจกรรมชุมนุม

การจัดหาอุปกรณ์

วงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักนั้นมีการของงบประมาณแบบออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนโครงการปรับปรุงและพัฒนา และส่วนซ่อมบำรุง ในปีงบประมาณ 1 นั้นทางโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมจะมีการงบประมาณจัดสรรแบ่งออกไปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่หากในปีงบประมาณนั้นมีงบประมาณไม่เพียงพอก็จะชะลอโครงการนั้นไว้ก่อนเหลือแบ่งการพัฒนาและปรับปรุงหรือซ่อมบำรุงในส่วนที่จำเป็นเสียก่อน

การบริหารงบประมาณวง

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูล จากนักเรียนที่เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสัก ในด้านการบริหารงบประมาณวง ในส่วนนี้เป็น งบประมาณที่ได้จากการออกไปทำการแสดง การประกวดต่างๆ ที่วงโยชวาทิตออกไปทำการแสดง หรือที่สมาชิกวงโยชวาทิต แยกออกไป แล้วได้มาซึ่งเงินค่าตอบแทนเช่น วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักร่วมทำการแสดง ในพิธีการเปิดวันลูกเสือโลก ณ บริเวณหน้าศาลากลาง อำเภอหล่มสัก มี งบประมาณสนับสนุนวงเข้ามา 5000 บาทเป็นต้น ในส่วนนี้ ผู้รับเงินโดยตรงจะเป็นครูผู้ควบคุมวง จะนำจำนวนเงินมาประกาศให้สมาชิกในวงรับรู้โดยทั่วกัน และจะนำเงินเข้ามาบริหารในวงเป็นขั้นตอน

การจัดแผนฝึกซ้อม

วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสัก แบ่งเป็น ช่วงคือ 1) ช่วงก่อนเคารพธงชาติ 2) ช่วงพักกลางวัน 3) ช่วงกิจกรรมชุมนุม 4) ช่วงเย็นหลังเลิกเรียน 5) ช่วงวันหยุด 6) ช่วงมีวิทยากรพิเศษ 7) ช่วงการเข้าค่าย

ช่วงก่อนเคารพธงชาติ อยู่ในช่วงเวลา 07.00 – 08.00 น. ถือเป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ โดยใช้ ในการซ้อมด้านพื้นฐานในด้าน การฝึกเสียงสั้นยาว การใช้ลิ้น และแบบฝึกหัดต่างๆ ในช่วงเช้าการ ฝึกจะมีผลดีต่อความเคยชินของร่างกายเป็นอย่างดี ถือเป็นกาซ้อมเครื่องก่อนจะ บรรเลงเพลงช่วง เข้าในคาบเคารพธงชาติของโรงเรียน ในส่วนของการซ้อมนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสมาชิกวงใน แต่ละวันว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงไร โดยเฉลี่ยมีการซ้อมประมาณสัปดาห์ละ 2-3 วัน

ช่วงพักกลางวัน อยู่ระหว่างช่วง 11.50 – 13.00 น. เป็นรูปแบบการฝึกซ้อมแบบแยกกลุ่ม เครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องเป็นเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องลมทองเหลืองหรือเครื่องเคาะ โดย การฝึกซ้อมตามแบบฝึกหัด และทวนบทเพลงที่ได้รับจากครูผู้ควบคุมวง ช่วยให้เวลาในการซ้อม รวมวงมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการซ้อมในช่วงนี้ขึ้นอยู่กับตารางการเรียนการสอนในแต่ละวัน เนื่องจากแต่ละชั้นเรียนมีการเรียนการสอน ในการพักกลางวันไม่ตรงกัน เพื่อความสะดวกในการ เข้าใช้บริการ โรงอาหารของทางโรงเรียน

ช่วงกิจกรรมชุมนุม จะเป็นการซ้อมในช่วงที่มีการเรียนการสอนชุมนุม โดยจะสอนใน เรื่อง จังหวะพื้นฐาน การอ่านโน้ตเพื่อความเข้าใจที่ ตรงกันของสมาชิก ในช่วงนี้โดยมากจะเน้นไป ที่นักเรียนที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานต่างๆให้ทันรุ่นพี่ ในส่วนรุ่น พี่ก็จะแบ่งการซ้อมออกเป็นกลุ่มเครื่องดนตรี เป็นเครื่องเป่าลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง และเครื่อง ประกอบจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะบุคคล เช่น ความเข้าใจในตัวเครื่อง หัดเป่าสเกล พื้นฐาน เป็นการเสริมให้วงมีความพร้อมเพียงมากขึ้น ในการฝึกซ้อมในกิจกรรมชุมนุม มีข้อจำกัดคือการ ใช้เสียง เป็นช่วงที่มีการเรียนการสอน แบบอิสระตามความสนใจ แต่หาก นักเรียนในโรงเรียนนั้น ก็ ทำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอื่นเช่นกัน ทำให้ การใช้เสียงเป็นไปได้อย่างไม่เต็มที่

ช่วงเย็นหลังเรียน อยู่ระหว่างช่วงเวลา 16.00 เป็นต้นไป ในส่วนนี้จะเป็นการฝึกแบบแยก กลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี ขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมวงจะสั่งในการซ้อมวันนั้นๆ โดยซ้อมจากบทเพลงที่ผู้ควบคุมวงมอบหมาย ทบทวนเพลงที่ยังบรรเลงได้ไม่ดี การซ้อมในช่วงนี้ จะนำเอากลุ่มผู้เล่นที่สร้างใหม่มารวมวง เพื่อให้ในแต่ละกลุ่มมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว จับ กลุ่มกัน ระหว่างผู้ควบคุมกับ ผู้เล่นใหม่ มาเป็นรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ทำให้การแนะนำตรงจุด ผู้เล่น ใหม่ที่มีข้อสงสัยก็สามารถสอบถาม เทคนิค วิธีการในส่วนการฝึกของวันนั้นๆ ได้ ทั้งนี้การฝึก ในช่วงหลังเลิกเรียนนั้นมีองค์ประกอบในการฝึกหลายอย่าง เช่น ภูมิลำเนาของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือช่วงที่มีงานเทศกาลที่ต้องเพิ่มการฝึกซ้อมเป็นพิเศษ

ช่วงวันหยุด ถือเป็นวันที่ครูผู้ควบคุมวงและนักเรียนจะมีช่วงเวลาในการฝึกซ้อมมากที่สุด เนื่องจากไม่มีกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน เป็นช่วงที่ได้ผลดีเป็นอย่างมากโดยจะมีการฝึกซ้อมในช่วงเวลาตั้งแต่ 10.00 น. เป็นต้นไป ในส่วนนี้จะมีทั้งการฝึกแบบแยกกลุ่มเครื่องดนตรี หรือตามประเภทเครื่องดนตรี ขึ้นอยู่กับครูผู้ควบคุมวงจะสั่งในการซ้อมวันนั้นๆ โดยซ้อมจากบทเพลงที่ผู้ควบคุมวงมอบหมาย ทบทวนเพลงที่ยังบรรเลงได้ไม่ดี การซ้อมในช่วงนี้ จะนำเอากลุ่มผู้เล่นที่สร้างใหม่มารวมวง เพื่อให้ในแต่ละกลุ่มมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว จับกลุ่มกัน ระหว่างผู้ควบคุมกับ ผู้เล่นใหม่ มาเป็นรุ่นพี่สอนรุ่นน้อง ทำให้การแนะนำตรงจุด ผู้เล่นใหม่ที่มีข้อสงสัยก็สามารถสอบถาม เทคนิค วิธีการในส่วนการฝึกของวันนั้นๆ ได้ ทั้งนี้การฝึกในช่วงหลังเลิกเรียนนั้น มีองค์ประกอบในการฝึกหลายอย่าง เช่น ภูมิปัญญาของนักเรียน ผู้ปกครอง หรือช่วงที่มีงานเทศกาลที่ต้องฟังการฝึกซ้อมเป็นพิเศษ

ช่วงมีวิทยากรพิเศษ ในส่วนนี้จะเป็นการนำผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเครื่องดนตรีในแต่ ละกลุ่ม หรือเครื่องดนตรีๆนั้นๆ มาเพื่อสร้างทักษะ พัฒนาตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจให้แก่กลุ่มนักเรียนวงโยชวาทิต ทั้งรุ่นพี่ รุ่นน้อง โดยมากจะเป็น วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษและรุ่นพี่รุ่นก่อนๆที่อยู่ในเขตพื้นที่ โดยจะเข้ามามีบทบาทในช่วงการฝึกซ้อมหลังเลิกเรียนและการฝึกซ้อมในช่วงวันหยุด

ช่วงการเข้าค่าย ในส่วนนี้ระบบการดูแลแบบรุ่นพี่ รุ่นน้องมีส่วนมากในการปกครองวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสัก เนื่องจาก การใช้เวลาในการฝึกซ้อมมีมากและมีการเข้าค่ายพักแรมทั้งในและนอกสถานที่ โดยมากการฝึกซ้อมลักษณะนี้ จะเกิดขึ้นในช่วงที่มีพิธีการสำคัญๆ มีการแข่งประกวด หรือเป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนภายในวงโยชวาทิตเพื่อให้ มีความเป็นปึกแผ่น มีระเบียบวินัย ง่ายต่อการฝึกและพัฒนาในลำดับต่อไป

2.2 ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรี

จากการลงพื้นที่สำรวจด้านกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสัก วิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าในด้านกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ระบบสร้างคนรุ่นใหม่ เพื่อสร้างระบบวงโยชวาทิตให้มีความแข็งแรงสามารถดำรงต่อไปได้ 2) ระบบรุ่นพี่รุ่นน้อง เป็นการแบ่งเบาภาระครูผู้สอนในบางโอกาส เนื่องจากครูผู้ควบคุมวงมีเพียงคนเดียวโดยแบ่งการถ่ายทอดทางดนตรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ระบบการสร้างคนรุ่นใหม่จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักพบ ระบบการสร้างคนรุ่นใหม่จากการสัมภาษณ์ คือ ในระบบการเรียนการสอนตามระบบกระทรวงศึกษาธิการนั้นมีการเรียนการสอนทั้งหมดในระดับมัธยมศึกษาเพียง 5 ชั้นปี และมีการเปลี่ยนรุ่นไปตามกาลเวลา วงโยชวาทิตโรงเรียน

หล่มสักก็เช่นกัน ดังนั้นการสร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทน นอกจากระบบรุ่นพี่รุ่นน้องแล้วนั้น ยังมีความสำคัญเป็นอันดับ 1 และถือว่าเป็นงานที่หนักสำหรับผู้ควบคุมวง จึงต้องมีระบบต่างๆมาช่วยรองรับ ตั้งแต่การรับสมัคร ขั้นตอนการเริ่มต้นในการฝึกทฤษฎีดนตรี การอ่านโน้ตตลอดจนเครื่องดนตรีนั้นๆ จำต้องผ่านขั้นตอนมากมาย

จากคำกล่าวของอาจารย์อรรถวุฒิกล่าวว่า “...นักเรียนที่เข้ามาในช่วงแรกนั้นจะต้องผ่านการเรียนการอ่านจังหวะเบื้องต้น การอ่านโน้ตเบื้องต้น ก่อนจะมีการประเมินว่านักเรียนคนนั้นเหมาะสมกับเครื่องดนตรีชนิดไหน จากพื้นฐาน สรีระของนักเรียนคนนั้นๆด้วย...” นอกจากนั้นยังต้องมีสิ่งอื่นๆประกอบ คือ ความตั้งใจ ความอดทน ความสามารถในการเข้ากับสังคม ความพร้อมเพียง ความเอาใจใส่ขยันหมั่นเพียรเป็นต้น

ในด้านการถ่ายทอดการสร้างคนรุ่นใหม่จะแบ่งการฝึกออกเป็นกลุ่มตามประเภทเครื่อง และการรวมวง ตลอดจนรูปแบบการเดินทาง ได้ดังนี้ 1) รูปแบบการถ่ายทอดในชั้นเรียน 2) รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้ 3) รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง 4) รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ และ 5) การถ่ายทอดรูปแบบการเดินทาง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการถ่ายทอดในชั้นเรียน

การเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม นั้นจะต้องผ่านการถ่ายทอดในชั้นเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีดนตรีสากลเบื้องต้นต่างมี รายละเอียดดังต่อไปนี้ บรรทัด 5 ญูญแจเสียง ค่าของตัวโน้ต Time Signature เมื่อนักเรียนเคยชินกับการอ่านโน้ตเบื้องต้นแล้ว และสามารถอ่านโน้ต ทางดนตรีสากลได้ก็จะนำไปสู่กระบวนการแยกเครื่องดนตรีในลำดับต่อไป โดยทางครูผู้ควบคุมวงจะแบ่งการถ่ายทอดออกเป็นกลุ่มตามลักษณะเครื่องดนตรีและมีวิธีการสอนที่ต่างกันออกไปในแต่ละเครื่อง (อรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ, สัมภาษณ์, 2558)

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้

เครื่องเป่าลมไม้ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทลมไม้ทั้งหมด 4 เครื่อง แบ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดตามรายเครื่อง โดยใช้รูปแบบการฝึกสอนแบ่งเป็นการหายใจ ฝึกการเป่าเมาท์พีซ ฝึกการเป่าไล่สเกล ฝึกรวมกลุ่ม และทำในการปฏิบัติ ของแต่ละเครื่อง

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง

เครื่องลมทองเหลือง จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องเป่าประเภทเครื่องลมทองเหลือง ทั้งหมด 5 เครื่อง แบ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดตามรายเครื่อง โดยใช้รูปแบบการฝึกสอนแบ่งเป็นการหายใจ ฝึกการเป่าเมาท์พีซ ฝึกการเป่าไล่สเกล ฝึกรวมกลุ่มและทำในการปฏิบัติ ของแต่ละเครื่อง

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ

เครื่องประกอบจังหวะจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบเครื่องประกอบจังหวะทั้งหมด 3 เครื่อง แบ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดตามรายชื่อเครื่อง โดยใช้รูปแบบการฝึกสอนแบ่งเป็นการจับไม้ สเกล ฝึกรวมกลุ่มและทำในการปฏิบัติ ของแต่ละเครื่อง

กลุ่มเพลงพิธีการ พิธีเพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงชาติไทย เพลงมหาฤกษ์ และเพลงมาร์ชโรงเรียนและเพลงสามัคคีชุมนุม

กลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน ได้แก่ เพลงกราวกีฬา เพลง Marine March เพลง The Final Countdown เพลง Sousa on Parade เพลง Hawaii Five –O และเพลง The Phantom Of The Opera

การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน

การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน ของวงโยธวาทิตโรงเรียนห่มสัทธิวิทยาคม โดยจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามพบการถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวนแบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ 1) การจัดรูปขบวน 2) การเลี้ยวกลับหลัง และ 3) การเลี้ยวมุมฉาก

2.2.2 ระบบรุ่นพี่ รุ่นน้อง เป็นระบบที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการเรียนการสอนวงโยธวาทิตโรงเรียนห่มสัทธิวิทยาคมเป็นระบบดูแลที่สามารถทำเนนกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง “รุ่นพี่ รุ่นน้อง” คือ ระบบการอยู่ร่วมกันภายในวงโยธวาทิตอย่างพี่น้อง เคารพในอาวุโส ระดับชั้นหรืออายุ ให้ความเชื่อถือน่าไว้วางใจร่วมมือ แสดงออกในด้านน้ำใจต่อกันและกัน ในความเป็นรุ่นพี่ย่อมมีความภูมิใจเพราะมีผู้ให้ความเคารพเชื่อถือ โดยทางวงโยธวาทิตจะให้พี่ดูแลและถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ได้รับจากผู้ควบคุมวงและรุ่นพี่ในรุ่นก่อน เพื่อสร้างตัวแทนในวันที่จบการศึกษาไป วงโยธวาทิตโรงเรียนห่มสัทธิวิทยาคมได้ใช้ระบบนี้อย่างต่อเนื่องในทุกๆปี จึงเกิดความอบอุ่นภายในวง มีความเป็นปึกแผ่น มีความรักสามัคคี โดยมีครูผู้ควบคุมคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด โดยระบบรุ่นพี่ รุ่นน้องจะเข้ามามีส่วนในการช่วยฝึกซ้อม ดังนี้ ช่วงการฝึกซ้อมก่อนเคารพธงชาติ การฝึกซ้อมตอนเย็นหลังเรียน การฝึกซ้อมในช่วง การฝึกแบบมีวิทยากรพิเศษ และการเข้าค่าย

2.3 ด้านรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆ

วงโยธวาทิตโรงเรียนห่มสัทธิวิทยาคมมี แบบ กลุ่มรูปแบบเพลงไว้ 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มเพลงพิธีการ ในกลุ่มนี้ จะใช้ในพิธีการต่างๆทั้งในโรงเรียนและ ชุมชน ตามลักษณะงานนั้นๆ เช่น วันแม่ วันพ่อ งานสถาปนา งานรับเสด็จ ในรูปแบบพิธีการมีรายชื่อเพลงดังนี้ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงชาติไทย เพลงมหาฤกษ์ เพลงมาร์ชโรงเรียน เพลงมหาชัย และเพลงสามัคคีชุมนุม

กลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน(เพลงมาร์ช ในกลุ่มนี้จะใช้ในการเดินขบวน ในกิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนและชุมชน เช่น งานกีฬา งานวันต่อต้านยาเสพติด งานรณรงค์ต่างๆ โดยใช้เพลง กราวกีฬา เพลง Marine March เพลง The Final Countdown เพลง Sousa on Parade เพลง Hawaii Five –O และเพลง The Phantom Of The Opera

2.4 ด้านปัญหาและอุปสรรค

ผู้วิจัยพบ มีปัญหาและอุปสรรคในวงโยทวาทิตโรงเรียนหล่มสัก ดังนี้

2.4.1 นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนด เช่น นักเรียนสามารถเป่าเครื่องของตนได้ แต่ไม่สามารถเดินขบวนได้ หรือนักเรียนสามารถเป่าเพลงได้แต่การเป่าขึ้นห้องเพลงยังไม่ตรงห้อง โดยภาพรวมอาจจะมองไม่เห็นภาพที่ชัดเจน แต่หากมองเป็นจุดจะพบปัญหาทันที

2.4.2 ปัญหาการกำหนดเนื้อหาไม่เหมาะสมกับเวลาในการฝึกซ้อม ความยากง่ายของแบบฝึกนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่นเป็นที่ตั้ง ในบางครั้งการให้แบบฝึกหัดแก่ผู้เรียนกับเวลา อาจจะไม่มีความยากง่าย และเวลาไม่สอดคล้องต่อกันและกัน

2.4.3 ปัญหาการทำบันทึกข้อความ เป็นปัญหาที่พบมาก เมื่อมีการบันทึกข้อความมาถึง ครูผู้ควบคุมวง ในการนำเอานักเรียนออกไปบริการชุมชน ครูภายในโรงเรียนบางท่านไม่ให้ความร่วมมือ ในหลายโอกาสไม่ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ถือเป็นผลกระทบอย่างมากต่อการปฏิบัติการของวงโยทวาทิต

2.4.4 ปัญหาในการฝึกซ้อมเพลงใหม่ ในบางพิธีการที่วงโยทวาทิตต้องไปบรรเลงนั้น จำต้องมีบทเพลงที่ต้องใช้ประกอบ แต่บุคลากรภายในโรงเรียนมักไม่เข้าใจในเหตุผลที่ต้องสละเวลาในการฝึกซ้อม ในบ้างกรณี เช่น มีความจำเป็นต้องฝึกซ้อมในเวลาที่มีการเรียนการสอน เป็นต้น

2.4.5 ปัญหาจากสมาชิกวงโยทวาทิต ว่าด้วยเรื่องไม่สามารถไปฝึกซ้อมได้ในเวลาที่กำหนด มักกล่าวถึงภารกิจต่างๆที่ต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นจากหลายองค์ประกอบ เช่นนักเรียนบางรายที่ผู้ปกครองบังคับเป็นกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เป็นต้น

2.4.6 นักเรียนมาสายกว่าเวลาที่กำหนด

2.4.7 นักเรียนที่มาเรียนส่วนมากเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อน แต่มีความตั้งใจ ทำให้การเรียนรู้อาจไม่สามารถเป็นไปได้ในช่วงเวลาที่กำหนด

2.4.8 นักเรียนขาดความอดทนเมื่อมาพบกับระบบการฝึกเริ่มต้น และระบบแบบรุ่นพี่ รุ่นน้อง บ่อยครั้งที่สมาชิกลาออกจากกิจกรรม

2.4.9 ผู้ปกครองส่วนมากจะเข้าใจว่า การเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวงโยชวาทิตจะทำให้การเรียนตกต่ำ เป็นผลให้นักเรียนที่มีฝีมือดีหลายคนไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองให้มาร่วมเป็นสมาชิกวงโยชวาทิต

2.4.10 เวลาในการซ้อมมีไม่เหมาะสม

2.4.11 สถานที่ไม่เหมาะสมกับการฝึก เนื่องจากโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมนั้นตั้งอยู่ในเขตชุมชน การฝึกซ้อมภายนอกห้อง ที่ทำให้เกิดเสียงดังทำให้ ประชาชนโดยรอบบริเวณเกิดความไม่พอใจ

2.4.12 ครู ในโรงเรียนมักมองกลุ่มนักเรียนวงโยชวาทิตของโรงเรียนว่าเป็นผู้ที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจในการเรียน และมักขาดเรียนเป็นประจำ

2.4.13 ปัญหาการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน บ่อยครั้งในระบบการปกครองแบบ รุ่นพี่ รุ่นน้อง จะเกิดปัญหาในเรื่องนี้ เกิดจากหลายกรณี เช่น รุ่นน้องมีความสามารถมากกว่ารุ่นพี่ แต่รุ่นพี่มีอายุมากกว่า ทำให้รุ่นน้องขาดความเคารพและเป็นต้นเหตุของการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน

2.4.14 ปัญหาการสอนของวิทยากรพิเศษ ในบางกรณีวิทยากรพิเศษผู้มีความเชี่ยวชาญเข้ามาสอน ก็จะ ปรับระบบการคิด ระบบการปฏิบัติของผู้ควบคุมวง ทำให้นักเรียนเกิดความสับสน ในการปฏิบัติ

อภิปรายผล

ประวัติและผลงานวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็นรายด้านได้เป็น 1) ประวัติความเป็นมาของวง ก่อตั้งอยู่ในช่วง ปี พ.ศ. 2521-2559 โดยการควบคุมวงของ ครูสง่า คำมุง ครูสุนทร หะหนู่น ครูณรงค์ วัฒนศัพท์ ช่วงปัจจุบัน (2551-ปัจจุบัน) ได้มีครูอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ เป็นผู้ควบคุมวง กระทั่งปัจจุบัน 2) องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักเป็นวงโยชวาทิตประเภท Marching band หรือวงโยชวาทิตในโรงเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบของวงโยชวาทิต และสมาชิกวง 3) เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับ ได้รับรางวัลชมเชย จากรายการประกวดวงโยชวาทิต การประกวดวงโยชวาทิต นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประจำปี 2531 4) การเลือกบทเพลงในการบรรเลง คือกลุ่มเพลงที่ใช้ในพิธีการ และกลุ่มเพลงที่ใช้ในการเดินขบวน (เพลงมาร์ช)

กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์แบ่งออกเป็น 1) ด้านการจัดการวง ผู้อำนวยการนายชัยชาญ ปัญญาพวง ให้อิสระในการทำงานแก่ครูผู้ควบคุมวงโยชวาทิต ผู้ควบคุมวงโดยครูอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ มีระบบการจัดการวง

แบบ รุ่งที่ รุ่งน้อง มีการคัดเลือกนักดนตรี การจัดหาอุปกรณ์ การบริหารงบประมาณ และการจัดแผนฝึกซ้อม 2) ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรี แบ่งเป็น ระบบสร้างคนรุ่นใหม่ และระบบรุ่นพี่รุ่นน้อง โดยแบ่งการฝึกออกเป็น รูปแบบการถ่ายทอดในชั้นเรียน รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้ รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ และการถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน 3) ด้านรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆ แบบเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มเพลงพิธี กลุ่มเพลงที่ใช้เดินขบวน(เพลงมาร์ช และ4) ด้านปัญหาและอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ และการทำวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1.1 รูปแบบกระบวนการถ่ายทอดการเรียนการสอน วงโยธวาทิตนั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบ และวิธีการ การนำรูปแบบการฝึกควรคำนึงถึง ผู้เรียนเป็นสำคัญและปรับให้เหมาะสม

1.2 รูปแบบของแบบฝึก และบทเพลงที่ใช้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

1.3 การกำหนดระยะเวลาในการฝึกซ้อมจะช่วยให้การฝึกวงโยธวาทิต สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้าน วงลูกทุ่ง และวงขับร้องประสานเสียง ในโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมเพื่อเติม เนื่องจากเป็นวงที่มีคุณภาพและได้รางวัลในระดับประเทศ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **วงโยชวาทิต**. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- จินพัทธ์ ประเสริฐขึง. (2549). **กระบวนการเรียนรู้ดนตรีของเด็กประถมวัยประถมศึกษาระหว่างผู้ที่มีความสามารถต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จามะรี พิทักษ์วงศ์. (2533). **แนวความคิดทฤษฎีทางสังคมวิทยา ตอน คาร์ล มาร์กซ์**. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จำนง อดิวัฒน์สิทธิ์. (2523). **ประวัติแนวความคิดทางสังคม**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา
และมนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
- ธนากร แพทยวงษ์. (2541). **การศึกษาแผนการฝึกและการคัดเลือกนักดนตรีสำหรับวงโยชวาทิตใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สวัสดิ์ เงินแย้ม และคนอื่นๆ. (2540). **ข้อมูลประกวดวงดุริยางค์ – โยชวาทิต (พ.ศ.2500 - 2518)**.
ใน **สตูจิบัตร นนศ.40 การประกวดชีวิตด้วยพระราชทานฯ**. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุพัตรา สุภาพ. (2537). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2516). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดุขฎิ บริพัตร ณ อรุณยา. (2543). **จินตนาการสู่การเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- (2549). **รู้เรียนเพื่อเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพฯ : รักลูกแฟมิลี่กรุ๊ป.
- ดุขฎิ พนมยงค์ บุญทัตศนกุล. (2539). **ลมหายใจ...ดนตรี...ชีวิต การฝึกดนตรีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต**.
กรุงเทพฯ : บ้านเพลง.
- นงลักษณ์ วัฒนศัพท์. (สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2557).
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพมหานคร.
- ปทุมมาลัย ทรงสกุล. (2547). **การจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพฯ : กรณีศึกษาหมวดวิชา
คีตศิลป์สากล**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ปรีวัฒน์ ถานิสโร. (2544). **กระบวนการสอนวิชาดนตรีสากลในวิทยาลัยสารพัดช่าง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปิยพันธ์ แสนทวีสุข. (2544). **แนวทางการพัฒนาการสอนดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประยูร ลีมสุข. (สัมภาษณ์, 7 มกราคม 2557).
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2537). **ตรวจของไทยในเพลงดนตรี**. นครปฐม : สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาวิชาการดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพฑูริย์ กวยทองเปลว. (สัมภาษณ์, 12 มิถุนายน 2557).
- สง่า คำมุง. (สัมภาษณ์, 9 มิถุนายน 2557).
- สุกรี เจริญสุข และคนอื่นๆ. (2551). **วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของสาขาดนตรี**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2531). **สังคมวิทยาการเมือง**. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ศุภชัย บรรรพลา. (สัมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2557).
- วัฒน์ เกิดสว่าง สุกรี จรกรรม และคนอื่นๆ. (2536). **บันทึกความทรงจำของพระเจนดุริยางค์ (ปิติวาทะกร) ชีวประวัติของข้าพเจ้า**. กรุงเทพฯ : เอราวิณการพิมพ์.
- อัญชญา สุตมาต. (2546). **หลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของสถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรรฆวุฒิ เมืองสุวรรณ. (สัมภาษณ์, 24 กรกฎาคม 2557).
- Alexandre Lunsqui. (2009). **Rhythm and Globalization: Aesthetics, Cultuer, and Creativity in Contemporary Classical Music**. Columbia : Columbia University.
- Bloom & Others. (1966). **Taxonomy of Education Objectives**. NewYork : David Mckay Company, Inc.
- Daun, J.E. (1973). **Individualized Instruction Programs and Materials**. New Jersey: Education Technology Publication.

- Fitzgerrald, J.N. (1989). **A Comparative Analysis of Teacher Concerns and Existing University Offerings and Practices Regarding the Teaching of Adolescents in General Music Classrooms.** New York : Syracuse University.
- King, Stephen Emmett. (1992, January). "The Relationship of Curriculum Reform to Participation in Secondary School Music Class in Virginia 1979–1988," **Dissertation Abstracts International.** 52(7) : 2454-A.
- Koeniq, A.E. & R.b. Hill. (1967). **The Future Vision.** Wisconsin : University of Wisconsin.
- Leonard,C. (1975). **Foundaton and Principle of Music Education.** New York : McGraw-Hill Book Company.
- Lee, Eunchoe A. (2000, October). "A Study of the Effectiveness of Interactive Multimedia in Adult ESL Education' **Dissertation Abstaracts International.** 61(4) : 1330-A.
- Lisa Rae Hunter. (2003). **The Relationship between Interpersonal Communications, Teaching Effectiveness, and Conducting Effectiveness of Music Education Students.** Arizona : Arizona state University.
- Rowntree,D. (1981). **A Diction of Education.** London : Harper and Row Published.
- Sisakul, Siphon. (2000). **Detecting Vocal Fatigue in Student Singers Using Acoustic Measures of Mean Fundamental Frequency, Jitter, Shimmer and Harmonics-to-voice Ratio.** Illinois : Soutern Illnois University,

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมืองานวิจัย

1. นายชัยชาญ ปัญญาพวง
ผู้อำนวยการ โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม
2. ผศ.ดร.ประยูร ลิ้มสุข
อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์สาขาคณิตศาสตร์มหาวิทาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. ผศ.อาตุลย์ จงรักษ์
ประธานหลักสูตรสาขาวิชาคณิตศาสตร์มหาวิทาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. ผศ.ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์
ประธานหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยมหาวิทาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
5. นายอรรถวุฒิ เมืองสุวรรณ
ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๔๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนหล่มสักวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวกาญจนา วงศ์วิเศษ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคณตรี(คณตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์มนัส วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาที่ทำการวิจัยจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในหน่วยงานของท่าน ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายวาปี คงอินทร์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐,๑๘๑๑

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๓๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร ลิ้มสุข
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวกาญจนา วงศ์วิเศษ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอนกรีต(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์มนัส	วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง	ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวาปี คงอินทร์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐,๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๔๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาคูลย์ จงรักย์
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวกาญจนา วงศ์วิเศษ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอนกรีต(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์มนัส วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวาปี คงอินทร์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐,๑๘๑๓

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๔๓๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗

เรื่อง เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วัฒนวณิช
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวกาญจนา วงศ์วิเศษ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคอนกรี(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “กระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยา อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. รองศาสตราจารย์มนัส วัฒนไชยยศ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง ชลวิโรจน์	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวาปี คงอินทร์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.๐๒-๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๕๑๐,๑๕๑๓

ภาคผนวก ค

แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญและแบบสัมภาษณ์

แบบประเมินการพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างความมุ่งหมายของงานวิจัย กับแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอ หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง

ให้ท่านช่วยพิจารณาว่าความมุ่งหมายของงานวิจัยสอดคล้องกับแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้านนั้นหรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ เพื่อแสดงความคิดเห็นจากการพิจารณาความสอดคล้อง ซึ่งเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 1 หมายถึง ข้อคำถามสามารถให้คำตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสามารถให้คำตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถให้คำตอบได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่อนุเคราะห์ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง

นางสาวกาญจนา วงศ์วิเศษ

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดนตรี

1. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 หมายถึง แบบสัมภาษณ์ (แบบมีโครงสร้าง) ที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์

ใช้สัมภาษณ์ พื้นที่วิจัย (Basic Survey)

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
		1	0	-1
1	ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน			
2	บริบทของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม			
3	สถานที่ตั้ง			
4	จำนวนประชากรโดยประมาณ			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

2. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 หมายถึง แบบสัมภาษณ์ (แบบมีโครงสร้าง) ที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้สัมภาษณ์ ผู้รู้ (Key Informants)

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
		1	0	-1
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์			
2	ท่านรู้จักวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมาเป็นเวลา.....ปี			
3	ประวัติความเป็นมาของวงโยธวาทิตเป็นอย่างไร			
	3.1 ช่วงก่อตั้ง			
	3.2 ปัจจุบัน			
4	องค์ประกอบและประเภทของวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักเป็นอย่างไร			
5	เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับของวงโยธวาทิตมีอะไรบ้าง			
6	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการเลือกบทเพลงในการบรรเลงอย่างไร			
7	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการจัดการวงอย่างไร			
	7.1 รูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต			
	7.2 การจัดหาอุปกรณ์			
	7.3 การบริหารงบประมาณวง			
	7.4 การจัดแผนฝึกซ้อม			
8	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร			
9	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร			

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

3. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 หมายถึง แบบสัมภาษณ์ (แบบมีโครงสร้าง) ที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้สัมภาษณ์ ผู้ควบคุมวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
		1	0	-1
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์			
2	ท่านรู้จักวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมาเป็นเวลา.....ปี			
3	ประวัติความเป็นมาของวงโยธวาทิตเป็นอย่างไร			
	3.1 ช่วงก่อตั้ง			
	3.2 ปัจจุบัน			
4	องค์ประกอบและประเภทของวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักเป็นอย่างไร			
5	เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับของวงโยธวาทิตมีอะไรบ้าง			
6	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการเลือกบทเพลงในการบรรเลงอย่างไร			
7	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการจัดการวงอย่างไร			
	7.1 รูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต			
	7.2 การจัดหาอุปกรณ์			
	7.3 การบริหารงบประมาณวง			

	7.4 การจัดแผนฝึกซ้อม			
8	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร			
	8.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้			
	8.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง			
	8.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ			
	8.4 การถ่ายทอดการรวมวง			
	8.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน			
9	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

4. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 4 หมายถึง แบบสัมภาษณ์ (แบบมีโครงสร้าง) ที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยทวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์

ใช้สัมภาษณ์ นักเรียนวงโยทวาทิตโรงเรียนหล่มสัก

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
		1	0	-1
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์			
2	ท่านร่วมวงโยทวาทิตมาแล้ว.....ปี			
3	จุดเริ่มต้นในการเข้าร่วมวง			
4	ประสบการณ์ในการรวมวงครั้งแรก			
5	ความรู้ในการบรรเลงเครื่องเอกของท่านได้มาอย่างไร			
6	เหตุผลในการเลือกเครื่องดนตรี			
7	วิธีที่ใช้ฝึกเพิ่มเติม			
8	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมวงโยทวาทิต			
9	ปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน			
10	ท่านคิดว่าท่านมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร			
	10.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้			
	10.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง			
	10.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ			
	10.4 การถ่ายทอดการรวมวง			
	10.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน			
11	เพราะเหตุใดท่านถึงได้ถ่ายทอดให้กับผู้อื่น			
12	บทเพลงที่ท่านได้ถ่ายทอดให้มีกับบทเพลง อะไรบ้าง			
13	สถานที่ใช้ในการถ่ายทอด			
14	ผู้เรียนให้ความสนใจในการเรียนรู้เพียงใด			

ข้อเสนอแนะ

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

5. แบบสังเกตชุดที่ 1 หมายถึง แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ใช้สังเกต กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
		1	0	-1
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้สังเกต			
2	ขั้นตอนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต			
	2.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้			
	2.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง			
	2.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ			
	2.4 การถ่ายทอดการรวมวง			
	2.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน			
	2.6 วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร			
3	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการในการถ่ายทอด			
4	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการถ่ายทอดวงโยชวาทิต			
5	กิจกรรมประกอบสังเกต () ถ่ายรูป () ถ่ายวีดีโอ () สัมภาษณ์			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ
(.....)

6. แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ชุดที่ 1 หมายถึง แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้สังเกต กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
		1	0	-1
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้สังเกต			
2	ขั้นตอนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต			
	2.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้			
	2.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง			
	2.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ			
	2.4 การถ่ายทอดการรวมวง			
	2.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน			
	2.6 วงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร			
3	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการในการถ่ายทอด			
4	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการถ่ายทอดวงโยชวาทิต			
5	กิจกรรมประกอบสังเกต () ถ่ายรูป () ถ่ายวิดีโอ () สัมภาษณ์			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

(.....)

ตารางแสดงดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
	แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 พื้นที่วิจัย (Basic Survey)					
1	ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
2	บริบทของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	1	1	1	1	ใช้ได้
3	สถานที่ตั้ง	1	1	1	1	ใช้ได้
4	จำนวนประชากรโดยประมาณ	1	1	1	1	ใช้ได้
	แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ผู้รู้ (Key Informants)					
5	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	1	1	1	1	ใช้ได้
8	ท่านรู้จักวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมาเป็นเวลาปี	1	1	1	1	ใช้ได้
7	ประวัติความเป็นมาของวงโยธวาทิตเป็นอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
8	7.1 ช่วงก่อตั้ง	1	1	1	1	ใช้ได้
9	7.2 ปัจจุบัน	1	1	1	1	ใช้ได้
10	องค์ประกอบและประเภทของวงโยธวาทิตโรงเรียน หล่มสักเป็นอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
11	เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับของวงโยธวาทิตมีอะไรบ้าง	0	1	1	0.66	ใช้ได้
12	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการเลือกบทเพลงใน การบรรเลงอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
13	วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการจัดการวงอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
14	13.1 รูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต	1	1	1	1	ใช้ได้
15	13.2 การจัดหาอุปกรณ์	1	1	1	1	ใช้ได้
16	13.3 การบริหารงบประมาณวง	1	1	1	1	ใช้ได้

17	13.4 การจัดแผนฝึกซ้อม	1	1	1	1	ใช้ได้
18	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
19	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร	1	0	1	0.66	ใช้ได้
	แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 3 ผู้ควบคุมวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาลัย					
20	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	1	1	1	1	ใช้ได้
21	ท่านรู้จักวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมาเป็นเวลา.....ปี	1	1	1	1	ใช้ได้
22	ประวัติความเป็นมาของวงโยชวาทิตเป็นอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
23	22.1 ช่วงก่อตั้ง	1	1	1	1	ใช้ได้
24	22.2 ปัจจุบัน	1	1	1	1	ใช้ได้
25	องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักเป็นอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
26	เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับของวงโยชวาทิตมีอะไรบ้าง	1	1	1	1	ใช้ได้
27	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการเลือกบทเพลงในการบรรเลงอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
28	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการจัดการวงอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
29	28.1 รูปแบบการจัดการวงโยชวาทิต	1	1	1	1	ใช้ได้
30	28.2 การจัดหาอุปกรณ์	1	1	1	1	ใช้ได้
31	28.3 การบริหารงบประมาณวง	1	1	1	1	ใช้ได้
32	28.4 การจัดแผนฝึกซ้อม	1	1	1	1	ใช้ได้
33	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
34	33.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้	1	1	1	1	ใช้ได้
35	33.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง	1	1	1	1	ใช้ได้

36	33.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจิ้งหะ	1	1	1	1	ใช้ได้
37	33.4 การถ่ายทอดการรวมวง	1	1	1	1	ใช้ได้
38	8.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน	1	1	1	1	ใช้ได้
39	วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงใน พิธีต่างๆอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
	แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 4 นักเรียนวงโยชวาทิตโรงเรียน หล่มสัก					
40	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	1	1	1	1	ใช้ได้
41	ท่านร่วมวงโยชวาทิตมาแล้ว.....ปี	1	1	1	1	ใช้ได้
42	จุดเริ่มต้นในการเข้าร่วมวง	1	1	1	1	ใช้ได้
43	ประสบการณ์ในการรวมวงครั้งแรก	1	0	1	0.66	ใช้ได้
44	ความรู้ในการบรรเลงเครื่องเอกของท่านได้มาอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
45	เหตุผลในการเลือกเครื่องดนตรี	1	1	1	1	ใช้ได้
46	วิธีที่ใช้ฝึกเพิ่มเติม	1	1	1	1	ใช้ได้
47	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมวงโยชวาทิต	1	1	1	1	ใช้ได้
48	ปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
49	ท่านคิดว่าท่านมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรี อย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
50	49.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้	1	1	1	1	ใช้ได้
51	49.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง	1	1	1	1	ใช้ได้
52	49.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจิ้งหะ	1	1	1	1	ใช้ได้

53	49.4 การถ่ายทอดการรวมวง	1	1	1	1	ใช้ได้
54	49.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินทาง	1	1	1	1	ใช้ได้
55	เพราะเหตุใดท่านถึงได้ถ่ายทอดให้กับผู้อื่น	1	1	1	1	ใช้ได้
56	บทเพลงที่ท่านได้ถ่ายทอดให้มีกับเพลง อะไรบ้าง	1	1	1	1	ใช้ได้
57	สถานที่ใช้ในการถ่ายทอด	1	0	1	0.66	ใช้ได้
58	ผู้เรียนให้ความสนใจในการเรียนรู้เพียงใด	1	1	1	1	ใช้ได้
	แบบสังเกตชุดที่ 1 แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม					
59	ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้สังเกต	1	1	1	1	ใช้ได้
60	ขั้นตอนการถ่ายทอดวงโยธวาทิต 59.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้	1	1	1	1	ใช้ได้
61	59.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง	1	1	1	1	ใช้ได้
62	59.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ	1	1	1	1	ใช้ได้
63	59.4 การถ่ายทอดการรวมวง	1	1	1	1	ใช้ได้
64	59.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินทาง	1	1	1	1	ใช้ได้
65	59.6 วงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการ บรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
66	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการในการถ่ายทอด	1	1	1	1	ใช้ได้
67	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการถ่ายทอดวงโยธวาทิต	1	1	1	1	ใช้ได้
68	กิจกรรมประกอบสังเกต () ถ่ายรูป () ถ่ายวีดีโอ () สัมภาษณ์	1	0	1	0.66	ใช้ได้
	แบบสังเกตชุดที่ 1 แบบสังเกตแบบไม่มีมีส่วนร่วม					

69	ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้สังเกต	1	0	1	0.66	ใช้ได้
70	ขั้นตอนการถ่ายทอวงโยธาวิท 70.1 รูปแบบการถ่ายทอเครื่องลมไม้	1	1	1	1	ใช้ได้
71	70.2 รูปแบบการถ่ายทอเครื่องลมทองเหลือง	1	1	1	1	ใช้ได้
72	70.3 รูปแบบการถ่ายทอเครื่องประกอบจังหวะ	1	1	1	1	ใช้ได้
73	70.4 การถ่ายทอการรวมวง	1	1	1	1	ใช้ได้
74	70.5 การถ่ายทอรูปแบบการเดินขบวน	1	1	1	1	ใช้ได้
75	70.6 วงโยธาวิทโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการ บรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร	1	1	1	1	ใช้ได้
76	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการในการถ่ายทอ	1	1	1	1	ใช้ได้
77	เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการถ่ายทอวงโยธาวิท	1	1	1	1	ใช้ได้
78	กิจกรรมประกอบสังเกต () ถ่ายรูป () ถ่ายวิดีโอ () สัมภาษณ์	1	0	1	0.66	ใช้ได้

กระบวนการถ่ายทอวงโยธาวิทโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัด

เพชรบูรณ์

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

Reliability

Reliability Coefficients

Items = 78

Alpha = 96.9487

แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1

เรื่อง

กระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัด
เพชรบูรณ์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ (Informal Interview)

ใช้สำหรับ พื้นที่วิจัย (Basic Survey)

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลบริบทพื้นที่

1.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 บริบทของโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 สถานที่ตั้ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 จำนวนประชากรโดยประมาณ

.....

.....

.....

.....

ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่.....

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2

เรื่อง

กระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ฉบับนี้จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
การศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่ม
สัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้สัมภาษณ์ ผู้รู้ (Key Informants)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....นับถือศาสนา.....

2. เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ปัจจุบันอายุ.....ปี

3. อาชีพ.....

4. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานะภาพ

โสด แต่งงานแล้ว หย่า ม่าย

6. ท่านรู้จักวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักหรือไม่

รู้ ไม่รู้จัก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอ
หล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ท่านรู้จักวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมาเป็นเวลา.....ปี

2. ประวัติความเป็นมาของวงโยชวาทิตเป็นอย่างไร

ช่วงก่อตั้ง

.....
.....
.....
.....

ปัจจุบัน.....

.....
.....
.....

3. องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

4. เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับของวงโยชวาทิตมีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

5. วงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักมีการเลือกบทเพลงในการบรรเลงอย่างไร

.....
.....
.....

6. วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการจัดการวงอย่างไร

รูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต

.....

.....

.....

การจัดหาอุปกรณ์

.....

.....

.....

การบริหารงบประมาณวง

.....

.....

.....

การจัดแผนฝึกซ้อม

.....

.....

.....

.....

7. วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....

8. วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่.....

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3

เรื่อง

กระบวนการถ่ายทอดวงโยธาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ฉบับนี้จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยธาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้สัมภาษณ์ ผู้ควบคุมวงโยธาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม (Casual Informants)

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....นับถือศาสนา.....

2. เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ปัจจุบันอายุ.....ปี

3.อาชีพ.....

4. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานะภาพ

โสด แต่งงานแล้ว หย่า ม่าย

6. ท่านรู้จักวงโยธาทิตโรงเรียนหล่มสักหรือไม่

รู้ ไม่รู้จัก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก
จังหวัดเพชรบูรณ์

1. ท่านมีประสบการณ์สอนวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมาเป็นเวลา.....ปี

2. ประวัติความเป็นมาของวงโยชวาทิตเป็นอย่างไร

ช่วงก่อตั้ง

.....
.....
.....
.....

ปัจจุบัน.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.องค์ประกอบและประเภทของวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

4. เกียรติยศและรางวัลที่ได้รับของวงโยชวาทิตมีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

.....
5. วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการเลือกบทเพลงในการบรรเลงอย่างไร

.....
.....
.....
.....

6. วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีการจัดการวงอย่างไร

รูปแบบการจัดการวงโยธวาทิต

.....
.....
.....
.....

การจัดหาอุปกรณ์

.....
.....
.....
.....

การบริหารงบประมาณวง

.....
.....
.....
.....

การจัดแผนฝึกซ้อม

.....
.....
.....
.....

7. วงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องมือไม้

.....

.....

.....

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องมือทองเหลือง

.....

.....

.....

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจิ้งหะ

.....

.....

.....

การถ่ายทอดการรวมวง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่.....

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 4

เรื่อง

กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ฉบับนี้จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
การศึกษากระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่ม
สัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ใช้สัมภาษณ์ นักเรียนวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสัก (Casual Informants)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....นับถือศาสนา.....

2. เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ ปัจจุบันอายุ.....ปี

3. การศึกษาระดับชั้น

() มัธยมศึกษาตอนต้น.....

() มัธยมศึกษาตอนปลาย.....

เข้าศึกษาโรงเรียนหล่มสักวิทยาคมตั้งแต่ปี.....

4. เครื่องดนตรีที่เล่น.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลประวัติความเป็นมาในการบรรเลงวงโยชวาทิต

1. ท่านร่วมวงโยชวาทิตมาแล้ว.....ปี

2. จุดเริ่มต้นในการเข้าร่วมวง

.....
.....
.....
.....

3. ประสบการณ์ในการรวมวงครั้งแรก

.....

.....

.....

.....

4. ความรู้ในการบรรเลงเครื่องเอกของท่านได้มาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. เหตุผลในการเลือกเครื่องดนตรี

.....

.....

.....

.....

6. วิธีที่ใช้ฝึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมวงโยชวาทิ

.....

.....

.....

.....

8. ปัญหาหรืออุปสรรคในการเรียน

.....

.....

.....
.....
ตอนที่ 3 วิธีการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

1. ท่านคิดว่าท่านมีกระบวนการถ่ายทอดทางดนตรีอย่างไร

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้

.....
.....
.....

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง

.....
.....
.....

รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ

.....
.....
.....

การถ่ายทอดการรวมวง

.....
.....
.....

การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน

.....
.....
.....

2. เพราะเหตุใดท่านถึงได้ถ่ายทอดให้กับผู้อื่น

.....

.....

.....

3. บทเพลงที่ท่านได้ถ่ายทอดให้มีกับบทเพลง อะไรบ้าง

.....

.....

4. สถานที่ใช้ในการถ่ายทอด

.....

.....

5. ผู้เรียนให้ความสนใจในการเรียนรู้เพียงใด

.....

.....

ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่.....

แบบสังเกตชุดที่ 1

เรื่อง

กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

ใช้สังเกต กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้สังเกต

1. ชื่อผู้สังเกต.....

2. ชื่อผู้ได้รับการสังเกต.....

3. สถานที่สังเกต.....

4. วัน เดือน ปี ที่สังเกต.....

ตอนที่ 2 สังเกตจากผู้ถ่ายทอดวงโยชวาทิต

2.1 ขั้นตอนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต

2.1.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้

.....
.....
.....
.....

2.1.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง

.....
.....
.....
.....

2.1.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ

.....

.....
.....
.....
2.1.4 การถ่ายทอดการรวมวง
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
2.1.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
2.1.6 วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
2.2 เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการในการถ่ายทอด
.....
.....

.....
.....
2.3 เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการถ่ายทอดวงโยธาทิต
.....
.....
.....
.....

3.กิจกรรมประกอบสังเกต () ถ่ายรูป () ถ่ายวิดีโอ () สัมภาษณ์

ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่.....

แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ชุดที่ 1

เรื่อง

กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation)

ใช้สังเกต กระบวนการถ่ายทอดวงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม

ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้สังเกต

1. ชื่อผู้สังเกต.....

2. ชื่อผู้ได้รับการสังเกต.....

3. สถานที่สังเกต.....

4. วัน เดือน ปี ที่สังเกต.....

ตอนที่ 2 สังเกตจากผู้ถ่ายทอดวงโยชวาทิต

2.1 ขั้นตอนการถ่ายทอดวงโยชวาทิต

2.1.1 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมไม้

.....

.....

.....

.....

2.1.2 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องลมทองเหลือง

.....

.....

.....

.....

2.1.3 รูปแบบการถ่ายทอดเครื่องประกอบจังหวะ

.....

.....

.....

.....

2.1.4 การถ่ายทอดการรวมวง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.1.5 การถ่ายทอดรูปแบบการเดินขบวน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.1.6 วงโยชวาทิตโรงเรียนหล่มสักมีรูปแบบการบรรเลงในพิธีต่างๆอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการในการถ่ายทอด

.....

.....

.....

.....

2.3 เทคนิคพิเศษที่ใช้ในการถ่ายทอดวงโยทวาทิต

.....

.....

.....

.....

3. กิจกรรมประกอบสังเกต () ถ่ายรูป () ถ่ายวิดีโอ () สัมภาษณ์

ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สถานที่.....

ภาคผนวก ง

แบบตอบรับในการเผยแพร่บทความวิจัย

ที่ สสท 037/2559

30 มิถุนายน 2559

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความ

เรียน นางสาวกาญจนา วงศ์วิเศษ

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง "กระบวนการถ่ายทอดวงโยธวาทิตโรงเรียนหล่มสัก วิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์" เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสท นั้น กองบรรณาธิการได้ทำตามกระบวนการพิจารณาบทความ โดยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาและตรวจแก้ไข (Peer Review) เพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์

ในการนี้ กองบรรณาธิการขอแจ้งให้ท่านทราบว่า บทความวิจัยของท่าน ได้ผ่านการ พิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว โดยตีพิมพ์ในวารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสท ปีที่ 7 ฉบับที่ 15 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2559

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์)
นายกสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก จ
สำเนาประกาศนียบัตร

**KINGS INTERNATIONAL
BUSINESS SCHOOL**

This is to certify that
KANJANA WONGWISES

having successfully attended the prescribe competency
requirements has therefore been awarded

**Certificate of Accomplishment
In
English for Thesis Writing**

Conducted in Singapore
JUNE 2012

**Mr Joxer Tang
Chief Executive Officer**

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกาญจนา วงศ์วิเศษ
วัน เดือน ปีเกิด	5 ธันวาคม 2531
สถานที่เกิด	อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2546 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2549 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2552 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาคณตรีศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์